

Allmänhetens syn på samhällsskydd, beredskap, säkerhetspolitik och försvar

MSB:s kontaktpersoner:

Thomas Gell, 010-240 56 68

Ingela Stenbäck, 010-240 56 69

Publikationsnummer MSB 802 - januari 2015

ISBN 978-91-7383-530-5

Förord

Säkerhetspolitik, samhällsskydd och beredskap är områden som relativt få av oss medborgare tänker på till vardags. Ändå representerar de grundläggande frågor som varje samhälle måste kunna hantera. Att skydda den egna befolkningen mot yttre hot, sjukdomar och katastrofer är en av huvuduppgifterna för alla samhällen i världen. Samtidigt formas samhället av medborgarnas behov. Av den anledningen är det viktigt att regelbundet undersöka vad den egna befolkningen tycker i frågor som berör samhällsskydd, beredskap samt försvars- och säkerhetspolitik.

Undersökningar inom de två sist nämnda områdena har genomförts i det psykologiska försvarets regi under mer än ett halvt sekel. Den första undersökningen gjordes i början av 1950-talet på uppdrag av kommittén för utredning av det psykologiska försvaret i Sverige. Då ställdes för första gången bland annat en fråga rörande inställningen till väpnat motstånd vid ett militärt angrepp.

Uppgiften att följa svensk opinionsutveckling i frågor som har betydelse för totalförsvaret och säkerhetspolitik övertogs 2009 av MSB. I samband med detta tillfördes ett antal ytterligare frågeställningar i syfte att fånga uppfattningar i enlighet med det vidgade synsätt på hot, skydd och beredskap som etablerades under 2000-talets inledning. Därför är inställningar till samhällets roll vid terroristattentat, naturkatastrofer eller andra allvarliga störningar några frågeställningar som numera finns med.

Undersökningen som redovisas i denna rapport genomfördes under perioden 13 oktober till 10 november 2014 och vi har valt att inte förändra frågeställningarna nämnvärt jämfört med de senaste årens undersökningar. Detta eftersom en stor del av värdet i en undersökning som Opinioner ligger i att över tid kunna följa medborgarnas uppfattningar i ett antal, för vår trygghet och säkerhet, centrala frågeställningar.

MSB, Avdelningen för utvärdering och lärande

Innehållsförteckning

1. Inledning	10
1.1 Aktuella skeenden som kan tänkas inverka på opinionen	10
1.2 Kort om undersökningen 2014	11
1.3 Jämförelse med Finland och Norge.....	12
2. Resultat	14
2.1 Inställning i frågor rörande det svenska samhället	14
2.1.1 Inställning till Sverige som land att leva i.....	14
2.1.2 Inställning till Sverige om fem år	15
2.1.3 Intresse för samhällsfrågor.....	16
2.2 Inställning i frågor rörande samhällsskydd och beredskap	24
2.2.1 Troligt att olika händelser ska inträffa i Sverige de närmaste fem åren.....	24
2.2.2 Beredskap för att möta olika hot och kriser.....	26
2.2.3 Hjälp från andra länder	34
2.2.4 Samhällsförhållanden som skulle kunna påverkas av förändrat klimat.....	37
2.2.5 Myndigheters ansvar för att hjälpa svenskar som drabbats av olyckor eller kriser.....	38
2.2.6 Frivilligorganisationer	39
2.2.7 Aktivt hjälpa till vid en allvarlig störning	40
2.3 Inställning i skilda internationella förhållanden	41
2.3.1 Oro över den politiska situationen i världen	41
2.3.2 Risker för militära konflikter i Europa.....	42
2.3.3 Förändring av den militära hotsituationen	43
2.3.4 Olika organisationers och länders inverkan på fred och säkerhet	44
2.3.5 Oro för olika förhållanden	46
2.4 Inställning i skilda säkerhetspolitiska frågor	59
2.4.1 Inställning till Sveriges förda försvars- och utrikespolitik	59
2.4.2 Inställning till FN:s ingripanden i oroshärdar	61
2.4.3 Inställning till Sveriges deltagande i militära insatser utomlands....	63
2.4.4 Inställning till om Sverige bör öka eller minska sitt deltagande i fredsfrämjande insatser.....	64
2.4.5 Inställning till Sveriges deltagande i några specifika fredsfrämjande insatser	65
2.4.6 Olika förhållandens påverkan på fred och säkerhet i Sverige.....	66
2.4.7 Sveriges medverkan i ett fördjupat militärt försvarssamarbete inom EU	76
2.4.8 Sveriges deltagande i EU:s snabbinsatsstyrkor	77
2.4.9 Inställning till Sveriges försvarsindustri.....	77
2.5 Inställning i frågor rörande det militära försvaret.....	79
2.5.1 Inställning till om Sverige bör ha ett militärt försvar	79

2.5.2	Inställning till vilken typ av militärt försvar Sverige bör ha	80
2.5.3	Olika förhållandens betydelse för ett trovärdigt försvar	81
2.5.4	Inställning till statsutgifterna för Sveriges militära försvar	88
2.5.5	Sveriges eventuella medlemskap i Nato.....	90
2.5.6	Svenskarnas försvarsvilja	92

Bilaga 1: Frågeformulär	94
--------------------------------------	-----------

Bilaga 2: Sammanfattning av den Finländska opinionsstudien 2014	108
--	------------

Bilaga 3: Sammanfattning av den Norska opinionsstudien 2014	110
--	------------

Sammanfattning

Det råder fortsatt en mycket positiv syn på att dagens Sverige är ett bra land att leva i. Andelen som svarat *mycket* eller *ganska bra* utgör 93 procent. Dock kan en signifikant nedgång med 20 procentenheter av de som svarat *mycket bra* noteras sedan 2012 (från 60 procent 2012 till 43 procent 2014). Kvinnor har i tidigare undersökningar varit mer positiva än män men denna skillnad har i de två senaste undersökningarna suddats ut.

Fortsatt har även en majoritet, strax under 60 procent, en positiv framtidstro och tror att situationen om fem år är bättre eller ungefär som idag.

Hälsa, sjukvård och omsorg, skola och utbildning samt polis och rättsväsende är de tre samhällsområden som tillmäts störst intresse av tio uppräknade områden. Samtidigt har intresset för frågor om såväl klimat, samhällskydd och beredskap, Sveriges utrikespolitik och Sveriges försvar ökat sedan mätningen 2013.

När det gäller bedömningen av hur troligt det är att vissa uppräknade händelser ska inträffa i Sverige under de närmaste fem åren är den största förändringen från 2013 att andelen som ser det som *mycket* eller *ganska troligt* att det inom fem år ska inträffa politiska hot från ett annat land har ökat från 23 procent 2013 till 40 procent 2014. Denna händelse toppar nu listan, följt av omfattande olycka inom kollektivtransporter, terroristattack respektive naturkatastrof med stor materiell förstörelse. Fortsatt anser över 90 procent av befolkningen att det inte är troligt att brist på läkemedel, dricksvatten eller livsmedel kommer att inträffa under de kommande fem åren.

När det gäller tilltron till samhällets beredskap att möta hot och kriser bedömer över hälften av befolkningen beredskapen i Sverige som *tillräcklig* när det gäller att hantera dricksvattenbrist, en omfattande olycka inom kollektivtransporter samt livsmedelsbrist. För de flesta övriga hot anser en majoritet att beredskapen är *otillräcklig*. När det gäller beredskapen mot ett militärt angrepp anser endast drygt 10 procent denna vara *tillräcklig*, medan nästan 80 procent anser den *otillräcklig*.

Det finns en tilltro till att omvärlden ska komma till hjälp om svåra händelser skulle drabba Sverige. Även om tilltron till sådan hjälp minskat något över de senast mätningarna, tror 65 procent eller fler att Sverige *helt* eller *ganska säkert* skulle få hjälp från andra länder i händelse av omfattande epidemi, naturkatastrof, terroristattack eller militärt angrepp.

Av de åtta områden som ingick i frågan om hur klimatförändringar kan komma att påverka samhällsförhållandena i Sverige är det flyktingströmmar som flest (60 procent) anser *mycket* eller *ganska påtagligt* skulle kunna påverkas. Därefter följer energiförsörjningen (56 procent) och smittsamma sjukdomar (53 procent).

Tillgången på dricksvatten anses inte i samma utsträckning hotad av ett förändrat klimat. 63 procent tror att tillgången påverkas *ganska lite* eller *inte alls* av förändringar i klimatet. 50 procent tror inte heller att klimatförändringarna kommer att få någon markant inverkan på byggandet av bostäder och vägar.

Utvecklingen i Ryssland, med annekteringen av Krim, ökad militär övningsverksamhet och strider i östra Ukraina har, tillsammans med det fortgående kriget i Syrien och Islamiska statens, IS, militära offensiv fått stort genomslag i årets undersökning. Detta när det gäller såväl oron för händelser och förhållanden av säkerhetspolitisk karaktär som inställningen i frågor som rör det militära försvaret.

Mellan 2013 och 2014 har det skett en ökning av andelen som känner *mycket* eller *ganska stor* oro för den politiska situationen i världen, från 58 procent till 68 procent. Oron är högre i åldersgruppen 65-79 år jämfört med övriga åldersgrupper. Kvinnor är mer oroliga än män.

Oron för utvecklingen i Mellanöstern, för relationen mellan den muslimska och kristna världen samt för stora flyktingströmmar slog igenom starkt i 2012 års mätning. Oron för utvecklingen i Mellanöstern har ökat signifikant mellan 2013 och 2014 och är nu det av 19 uppräknade förhållanden som inger störst oro. Andelarna som är *mycket* eller *ganska oroade* för relationen mellan den kristna och muslimska världen eller som är *mycket* eller *ganska oroade* för stora flyktingströmmar är på samma nivå som 2013.

Oron för internationell brottslighet och terrorism, liksom oron över mer långsiktiga hot, såsom globala klimatförändringar respektive användande av jordens naturresurser är fortsatt hög och andelen som anser dessa förhållanden *mycket* eller *ganska oroade* har stadigt legat runt 60 procent de senaste mätningarna. Kvinnor är generellt sett mer oroade för de olika hoten än vad män är.

Det förhållande som i årets mätning visar störst ökning gäller dock oron för utvecklingen i Ryssland. Nästan tre fjärdedelar av de tillfrågade är *mycket* eller *ganska oroade* över denna. Motsvarande andel 2013 var 45 procent.

Denna oro får även genomslag i uppfattningen om olika organisationers och länders betydelse för freden och säkerheten i världen. Den största förändringen mellan 2013 och 2014 för denna frågeställning är att andelen som anser att Ryssland utgör ett *allvarligt problem* för fred och säkerhet har ökat, från 26 till 56 procent.

Risken för militära konflikter i Europa bedöms av 40 procent av de tillfrågade som *mycket* eller *ganska stor*. Detta är en markant ökning jämfört med 2013. Samtidigt har andelen som anser risken *mycket liten* eller *obefintlig* halverats från 20 till 10 procent. Därmed är bilden i nivå med den som uppmättes i mitten av 1990-talet då kriget i forna Jugoslavien pågick.

På motsvarande sätt har det mellan 2013 och 2014 skett en signifikant förändring i bedömningen av hur den militära hotsituationen i vår närhet kommer att förändras. Drygt 60 procent av de tillfrågade anser att den har

blivit *otryggare* om 10 år. Detta är en ökning med nästan 20 procentenheter jämfört med mätningen 2013, och en mycket stor förändring vid en jämförelse med mätningarna i början av 2000-talet, då motsvarande andel låg runt 15 procent.

På frågan om vad man anser om den förda utrikespolitiken anser knappt 60 procent att den har varit *mycket* eller *ganska bra* medan ungefär 30 procent anser motsatsen, vilket innebär en viss positiv förskjutning i opinionen. När det gäller uppfattningen om den förda försvarspolitikens uppger drygt 30 procent att de tycker den är *mycket* eller *ganska bra*. Samtidigt anser 55 procent att den är *mycket* eller *ganska dålig*. Andelen som anger att de inte har någon åsikt om utrikes- eller försvarspolitik har nästan halverats från 2013 till 2014.

Stödet för ett militärt försvar har ökat signifikant från 2013, och drygt 60 procent anser 2014 att vi *absolut* bör ha ett sådant. Andelen som anser att Sverige *nog inte* eller *absolut inte* bör ha ett militärt försvar är knappt 10 procent.

Andelen av de tillfrågade som föredrar ett *värnpliktsbaserat* försvar fortsätter att öka och uppgår 2014 till 55 procent, medan andelen som är för ett renodlat *yrkesförsvar* fortsätter minska och ligger 2014 på cirka 30 procent.

I en rangordning av olika förhållandens betydelse för trovärdigheten i Sveriges militära försvar anses moderna vapensystem, förmågan att försvara hela landet samt försvarsanslagens storlek vara de förhållanden som har störst betydelse.

Stödet för FN:s ingripande i oroshärdar är fortsatt starkt och inställningen till det svenska deltagandet i fredsfrämjande insatser är övervägande positiv, även om andelen utan åsikt fortsatt är hög när det gäller om ambitionsnivån bör ökas eller minskas (40 procent).

Andelen som i huvudsak är positiva till att Sverige även fortsatt är en av de mer betydande nationerna inom den europeiska försvarsindustrin är 2014 nästan 70 procent.

Undersökningen visar att nästan 60 procent av befolkningen anser att statsutgifterna för Sveriges militära försvar bör *ökas*. Detta innebär att det skett en ökning med cirka 20 procentenheter av denna andel jämfört med 2013 och en fördubbling sedan 2012. Ungefär en fjärdedel anser att försvarsutgifterna bör *hållas oförändrade*. Andelen som anser att utgifterna bör *minska* är 2014 under 10 procent. Andelen personer som inte har någon åsikt i anslagsfrågan har de senaste åren legat omkring 20 procent, men har 2014 krympt till drygt 10 procent.

Andelen som anser att Sverige bör söka *medlemskap i Nato* tycktes efter 2007 ha etablerat sig på en nivå runt 30-35 procent, med en fortsatt majoritet på 40-50 procent *emot* ett medlemskap. Under 2014 har det dock skett en omsvängning av dessa förhållanden och andelen som är *för ett medlemskap* är nu 48 procent och därmed drygt 10 procentenheter större än den andel som anser att Sverige även fortsatt *bör stå utanför* Nato. Gruppen utan åsikt har samtidigt minskat. En ökning kan även noteras i andelen som uppfattar

Danmarks och Norges Nato-medlemskap liksom en eventuellt Finsk anslutning till Nato som positiv betydelse för fred och säkerhet i Sverige.

Vad beträffar svenskarnas försvarsvilja så har det inte skett några signifikanta förändringar de senaste 10 åren, tre fjärdelar av befolkningen anser att vi *absolut* eller *kanske* bör göra väpnat motstånd om Sverige anfalls, även om utgången för oss skulle vara oviss. Gruppen som svarat *Nej, tveksamt* eller *Nej, absolut inte* utgör cirka 20 procent.

För frågorna rörande militärt försvar kan generellt sägas att män och personer i högre åldersgrupper är mer försvarsvänliga än kvinnor och yngre personer.

1. Inledning

I denna rapport redovisas resultaten av undersökningen Opinioner 2014. Undersökningen, som genomförs av Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB), syftar till att ge en bild av den svenska allmänhetens uppfattningar i frågor avseende samhällsskydd, beredskap samt försvars- och säkerhetspolitik. Frågeställningarna är med något enstaka undantag desamma som i de senaste årens undersökningar. Samtliga frågor finns i bilaga 1.

Den föreliggande rapporten disponeras så att i ett inledande avsnitt uppmärksammas några skeenden och frågor i samhället under åren 2012 till 2014 som har rapporterats rikligt i svenska nyhetsmedier och som kan antas inverka på rådande opinionslägen i vissa frågor. Därefter beskrivs undersökningens uppläggning och genomförande. En kortare jämförelse görs med motsvarande undersökningar i Finland och Norge. Därefter redovisas undersökningens resultat, fråga för fråga, i form av diagram med kommentarer. Jämförelser görs när så är möjligt med tidigare undersökningar. Frågornas formulering skiljer sig i varierande grad över åren även om målsättningen varit att ha så likalydande frågor som möjligt.

1.1 Aktuella skeenden som kan tänkas inverka på opinionen

Det är i första hand genom samhällets nyhetsmedier – främst press, radio och TV, men också nätbaserade informationskanaler – som befolkningen får reda på vad som sker hemmavid, i det egna landet och i en nära eller avlägsen omvärld. Massmedierna rapporterar, förklarar och granskar skeenden. Att studera medieinnehålls effekter på medborgarnas åsikter och attityder, och i förlängningen på opinionslägen i ett samhälle, är en komplicerad uppgift. Men att nyhetsmedierna med sitt innehåll påverkar medborgarnas attityder och förhållningssätt i skilda frågor torde vara oomtvistat.

Förhållanden och skeenden som rapporterats i svenska nyhetsmedier under de senaste åren kan på olika sätt, direkt eller indirekt, positivt eller negativt, antas ha påverkat inställningen och färga svaren på flera av de frågor som ingår i undersökningen. Det kan därför vara värt att här kort erinra om några händelser/skeenden – under perioden 2012-2014 med anknytning till de frågeområden studien omfattar.

- Debatt om narkolepsi efter influensavaccinering
- Fortsatt inbördeskrig i Syrien
- Islamiska statens, IS, offensiv i Syrien och Irak
- Ökade flyktingströmmar
- Strider i Gaza
- Fortgående debatt om kapacitetsbrist, underhåll och förseningar på järnvägsnätet

- Husbykravallerna
- Edward Snowdens avslöjanden om övervakning
- Intensifierad försvarsdebatt, "enveckasförsvaret", försvarberedningens rapport
- Händelserna i Ukraina, med protesterna på Maidan-torget, den Ryska annekteringen av Krim, nedskjutningen av MH-17, fortsatta strider i östra Ukraina och sanktioner mot Ryssland från EU och USA
- Påtagligt ökad rysk militär övningsverksamhet, bland annat "ryska påsken"
- Avtal med Nato om så kallat värdlandsstöd
- Ebolaepidemi i Västafrika
- Den omfattande skogsbranden i Västmanland

Tillbakablicken gör inget anspråk på att vara heltäckande.

1.2 Kort om undersökningen 2014

Undersökningen genomfördes i form av en webbenkät under perioden 13 oktober till 10 november 2014. Enkäten skickades till personer i åldern 18 till 74 år. Frågeställningarna var med något enstaka undantag desamma som i undersökningen 2013.

Huvuddelen av svaren i undersökningen hade inkommit innan den medialt hårdbevakade underrättelseoperationen i Stockholms skärgård inleddes den 17 oktober.

Även om en stor del av värdet med undersökningen Opinioner är dess långsiktighet, där förhoppningen är att tillfälliga och kortvariga skiften i opinionsläget inte ska påverka resultaten i alltför hög utsträckning, fann vi det intressant att i den aktuella situationen återupprepa delar av undersökningen något senare under hösten 2014.

Således genomfördes en förnyad undersökning under perioden 5 till 15 december 2014. I undersökningen ingick ett begränsat antal frågor, valda efter att de bedömdes kunna påverkas av den aktuella händelsen.

Skillnaden från resultaten i den ursprungliga undersökningen blev dock inte de förväntade. I merparten av frågorna låg förändringarna inom felmarginalen och i de fall signifikanta förändringar uppmättes kan dessa endast i något fall antas ha samband med den aktuella händelsen. Detta förhållande kan vara ägnat att förvåna, men kan samtidigt tolkas som en indikation på att Opinioner fyller sin roll som en stabil och långsiktig mätare av allmänhetens uppfattningar.

När det gäller bortfallredovisning i webbundersökningar går det inte att göra sådana i samma utsträckning som i till exempel telefonintervjuundersökningar. Vid telefonintervjuer markerar intervjuaren ett bortfall då en person inte vill svara på frågorna. Detta går inte att göra i webbundersökningar. Enkäten besvarades av 1 020 personer.

Resultaten från denna typ av undersökning är inte exakta. För att en förändring – en ökning eller minskning – av ett värde med säkerhet ska kunna betecknas som signifikant i förhållande till förgående år bör värdet ha förändrats minst fem till sex procentenheter.

I undersökningarna åren 2003-2009 är det svar i postenkäter som utgör grunddata. Mellan 1992 och 2002 ligger telefonintervjuer till grund för undersökningarna, medan de fram till och med år 1991 baseras på besöksintervjuer. När det gäller jämförelser mellan undersökningar som genomförts med olika insamlingssätt visar metodiklitteraturen att insamlingssättet kan påverka inte bara svarsfrekvensen – såväl det externa bortfallet (vill inte medverka) som det interna bortfallet (medverkar men svarar inte på en viss fråga) – utan också de tillfrågades benägenhet att avge vissa svar.

Många i befolkningen är uppenbarligen osäkra i sina uppfattningar i samhällsfrågor som berörs i undersökningar som denna. Detta medför att åsikter och attityder som framkommer bör tolkas med viss försiktighet.

1.3 Jämförelse med Finland och Norge

I en av Planeringskommissionen för försvarsinformation (PFI) utförd intervjuundersökning 2014 har medborgarnas åsikter efterfrågats om den finska utrikes-, säkerhets- och försvarspolitiken. Med fanns också frågor om EU:s åtgärder för att lösa krisen i Ukraina och Finlands agerande i samband med krisen i Ukraina, faktorer som påverkar säkerheten och känslan av trygghet i Finland och hur säkerheten kommer att utvecklas under de kommande fem åren samt faktorer som orsakar oro. Intervjuerna gjordes under september och oktober 2014. En sammanfattning av resultaten redovisas i bilaga 2, där även en länk till den fullständiga rapporten återfinns.

Den Finska undersökningen speglar i stor utsträckning samma skifte i opinionen som framgår i den svenska undersökningen. Uttryck för en ökad känsla av otrygghet inför framtiden, en markant ökning av oron för utvecklingen i Ryssland, en mer pessimistisk syn på det militära hotläget i närområdet på medellång sikt och en majoritet för en ökning av försvarsanslagen. Andelen som är för ett Finskt Nato-medlemskap har ökat och ligger nu på 30 procent. Fortfarande dominerar dock nej-sidan med 60 procent.

Tilltron till försvarspolitiken liksom till samhällets beredskapsåtgärder i en vidare bemärkelse tycks genomgående vara högre i Finland än i Sverige. Närmare 70 procent av finländarna, jämfört med 30 procent av svenskarna, är i huvudsak positiva till den i respektive land förda försvarspolitiken.

För vissa beredskapsåtgärder är den finska befolkningens tilltro till att dessa är tillräckliga avsevärt större än motsvarande andelar för svenskt vidkommande, Exempelvis mot epidemier (Fi: 83 procent, S:40 procent), terrorism (Fi: 57 procent, S: 20 procent), politiska påtryckningar från annat land (Fi: 52 procent, S: 25 procent) respektive väpnat angrepp (Fi: 62 procent, S: 12 procent).

I Norge genomförs en liknande undersökning på uppdrag av Folk og Forsvar. Frågorna handlar om inställning till och kunskap om det norska försvaret, det vill säga en något smalare inriktning än de svenska och finska undersökningarna. Undersökningen genomfördes som en webbenkät under maj 2014 och målgruppen var personer över 18 år. En sammanfattning av dessa resultat redovisas i bilaga 3, där även en länk till den fullständiga rapporten återfinns.

Den norska undersökningen är inte på samma sätt jämförbar med den svenska, en viktig skillnad som dock kan uppmärksammas är att en så pass stor andel som 50 procent av de tillfrågade anser att kvaliteten på det norska försvaret är mycket eller ganska god.

I såväl Finland som Norge är stödet för ett värnpliktsbaserat försvar (ca 75 procent) av naturliga skäl starkare än i Sverige.

Försvarsviljan i de tre länderna ligger på samma nivå. Cirka tre fjärdedelar av befolkningen i respektive land anser att väpnat motstånd bör göras även om utgången förefaller oviss.

2. Resultat

I detta avsnitt redovisas och kommenteras undersökningens resultat.

2.1 Inställning i frågor rörande det svenska samhället

2.1.1 Inställning till Sverige som land att leva i

Frågeställning: Tycker du att Sverige för dig är ett bra eller ett dåligt land att leva i? Tycker du, på det hela taget, att det är...?

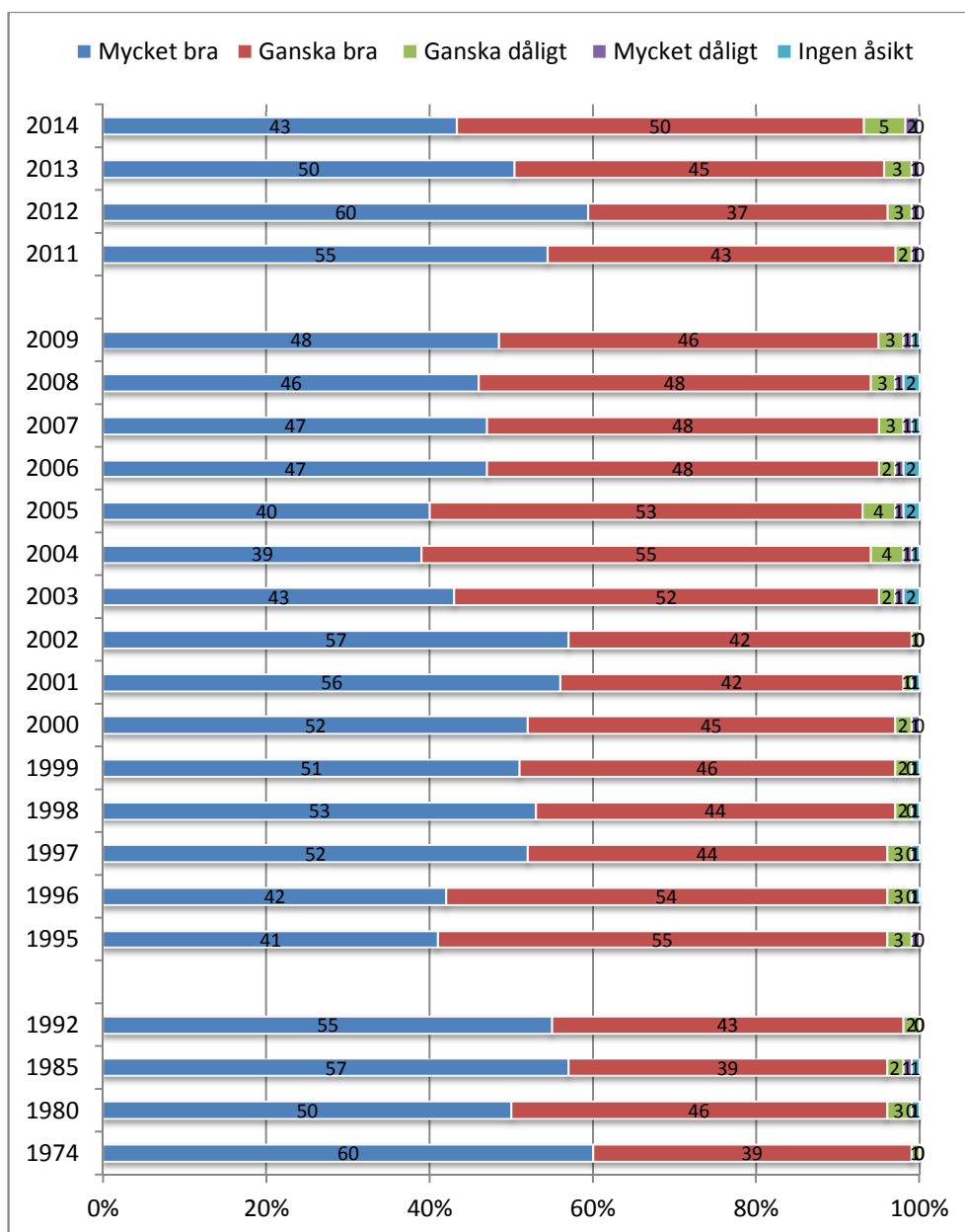

Diagram 1: Inställning till Sverige som land att leva i

Det råder en fortsatt positiv syn på att dagens Sverige är ett bra land att leva i. I stort sett alla i undersökningarna genom åren (senaste undersökningen 93 procent) tycker att Sverige är ett bra land att leva i. Skillnaderna i uppfattning utgörs av att andelarna *mycket bra* och *ganska bra* varierar. Slås dessa uppfattningar samman raderas skillnaderna. Noterbart är dock att andelen som svarat *mycket bra* har minskat från 60 procent 2012 till drygt 40 procent 2014.

Kvinnor har i tidigare undersökningar varit mer positiva än män men denna skillnad har i de två senaste undersökningarna suddats ut.

2.1.2 Inställning till Sverige om fem år

Frågeställning: Om du tänker dig Sverige fem år framåt, tror du det blir bättre eller sämre att leva i det här landet?

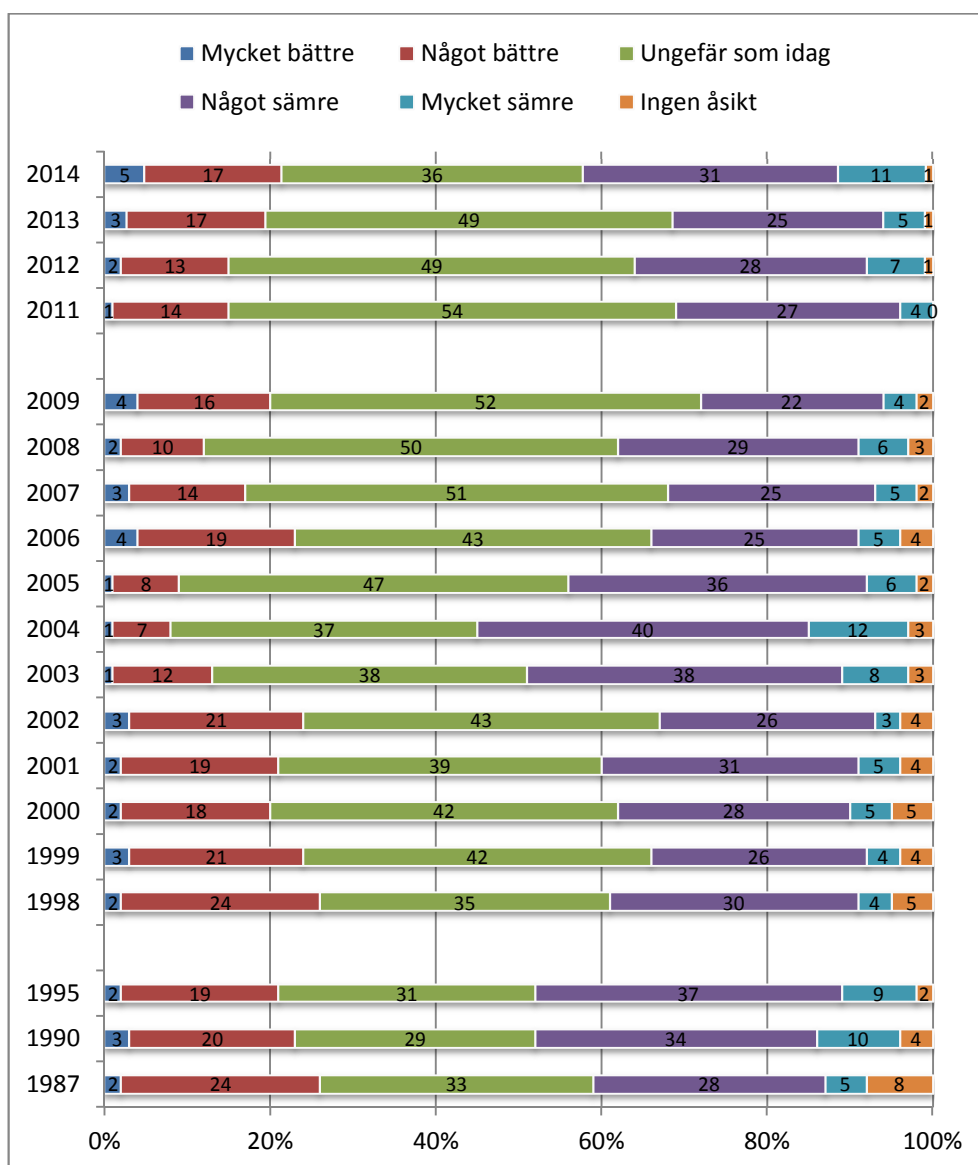

Diagram 2: Inställning till om Sverige inom fem år blir ett bättre eller sämre land att leva i

Andelen som tror det blir *något* eller *mycket sämre* att leva i Sverige de närmaste fem åren har ökat mellan 2013 och 2014, från 30 procent till 42 procent. Samtidigt har andelen som tror det blir ungefär som idag minskat. Det framgår tydligt av diagram 2 att svaren på denna fråga varierat över tid, och sannolikt påverkas den i huvudsak av rådande konjunkturläge.

Det måste noteras att frågeformuleringarna olika år avser olika tidsintervall vilket förstås kan påverka svaren, varför enbart undersökningarna 2005-2014 bör jämföras.

2.1.3 Intresse för samhällsfrågor

Frågeställning: Hur stort är ditt intresse för följande frågor i Sverige idag?

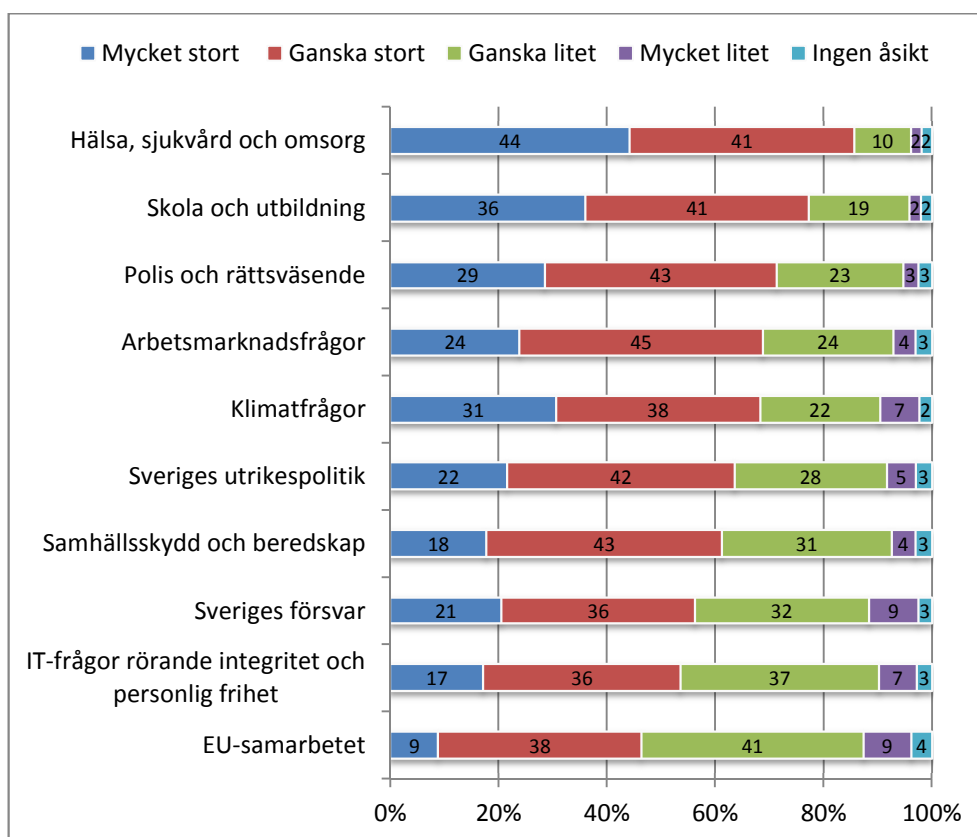

Diagram 3: Intresse för ett antal samhällsfrågor. Resultat 2014.

Vad gäller intresset för olika samhällsfrågor anges tio aktuella områden. I tidigare undersökningar konstateras att intresset riktas främst mot frågor som ligger nära den enskilde och dennes vardag varför områden som hälsa, sjukvård och omsorg samt skola och utbildning kommer att stå i fokus. Även frågor rörande polis och rättsväsende samt arbetsmarknadsfrågor röner stort intresse. 2014 års undersökning bekräftar den tidigare bilden.

Intresset för EU-samarbetet är inte speciellt utbrett bland allmänheten och inte heller intresset för IT-frågor rörande integritet och personlig frihet samt för Sveriges försvar.

Utvecklingen över tid för de olika samhällsområdena visas i diagram 3.1 - 3.10. De olika samhällsfrågorna som redovisas i diagrammen har varit med i tidigare undersökningar olika år. Vilka år respektive fråga varit med i undersökningen framgår i respektive diagram.

Intresse för frågor rörande hälsa, sjukvård och omsorg

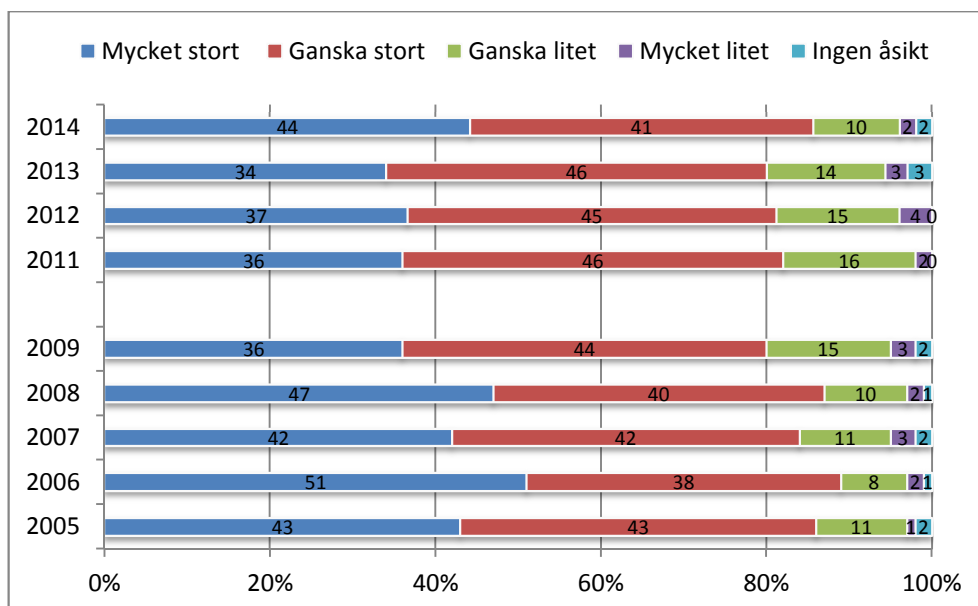

Diagram 3.1: Intresse för frågor rörande hälsa, sjukvård och omsorg

Intresset för frågor rörande hälsa, sjukvård och omsorg har varierat något genom åren. Andelen som uttryckt *mycket stort* intresse har ökat mellan 2013 och 2014, från 34 procent till 44 procent, och ligger nu på samma nivåer som de år intresset var som störst nämligen år 2006 och 2008. Kvinnor är mer intresserade av dessa frågor än vad män är.

Intresse för frågor rörande skola och utbildning

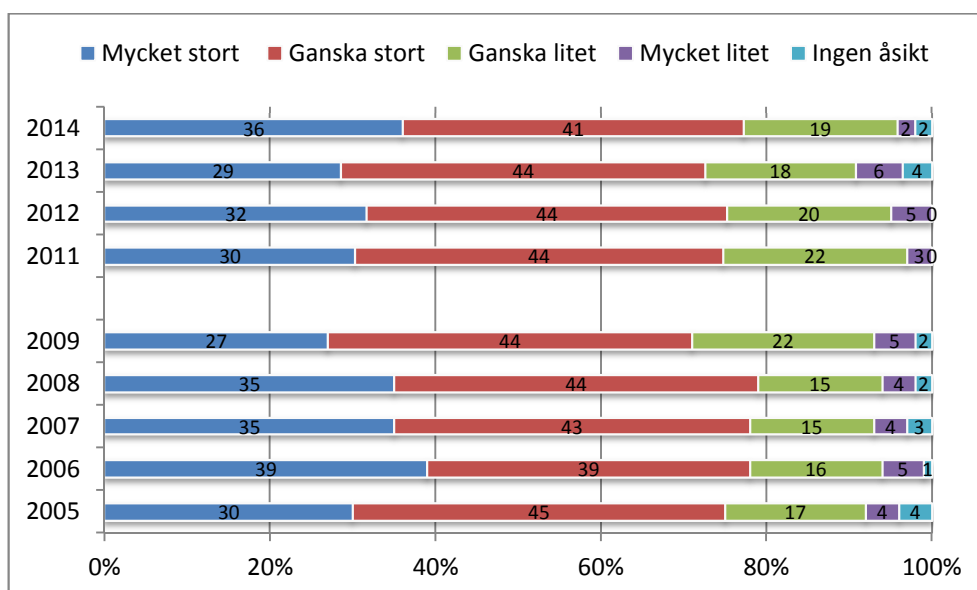

Diagram 3.2: Intresse för frågor rörande skola och utbildning

Inställningen till frågor rörande skola och utbildning har varit relativt konstant under åren. Sedan 2005 har andelen personer som har ett *mycket* eller *ganska stort* intresse för dessa frågor legat på ungefär 75 procent. Andelen som angett att de har ett *mycket stort* intresse har dock varierat något mellan åren. Mellan 2013 och 2014 har denna andel ökat. Kvinnor är mer intresserade än män av frågor rörande skola och utbildning. Under det senaste året har skolfrågan varit i debattfokus vilket med stor sannolikhet påverkat resultaten.

Intresse för frågor rörande polis och rättsväsende

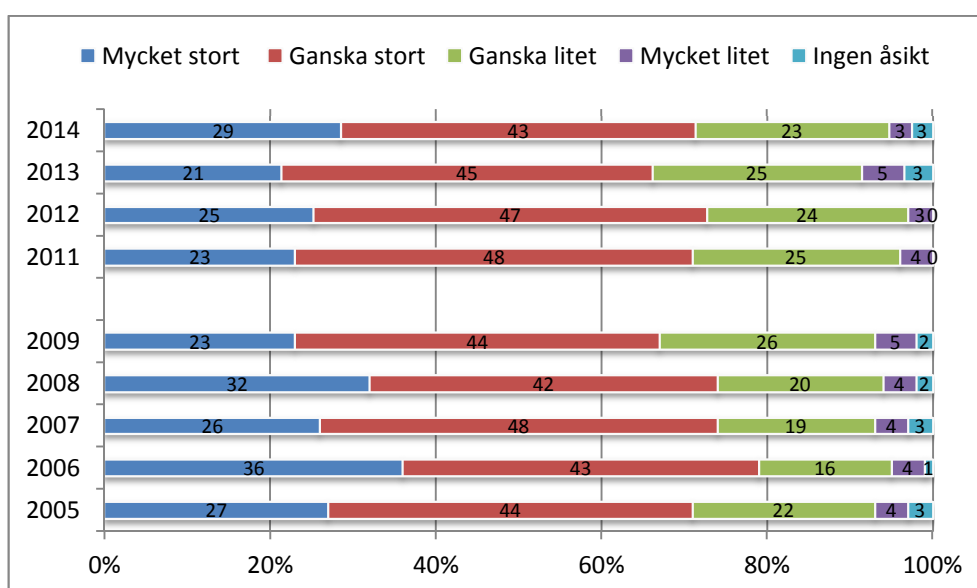

Diagram 3.3: Intresse för frågor rörande polis och rättsväsende

Andelen personer som har ett *mycket stort* intresse för frågor som rör polis och rättsväsende har varierat sedan 2005. Intresset var högst 2006 (36 procent). Mellan åren 2013 och 2014 har det skett en ökning av andelen som har *mycket stort* intresse för dessa frågor, från drygt 20 procent till knappt 30 procent. Det finns inga påvisbara skillnader mellan kvinnor och män, däremot är äldre personer något mer intresserade av dessa frågor jämfört med yngre personer.

Intresse för arbetsmarknadsfrågor

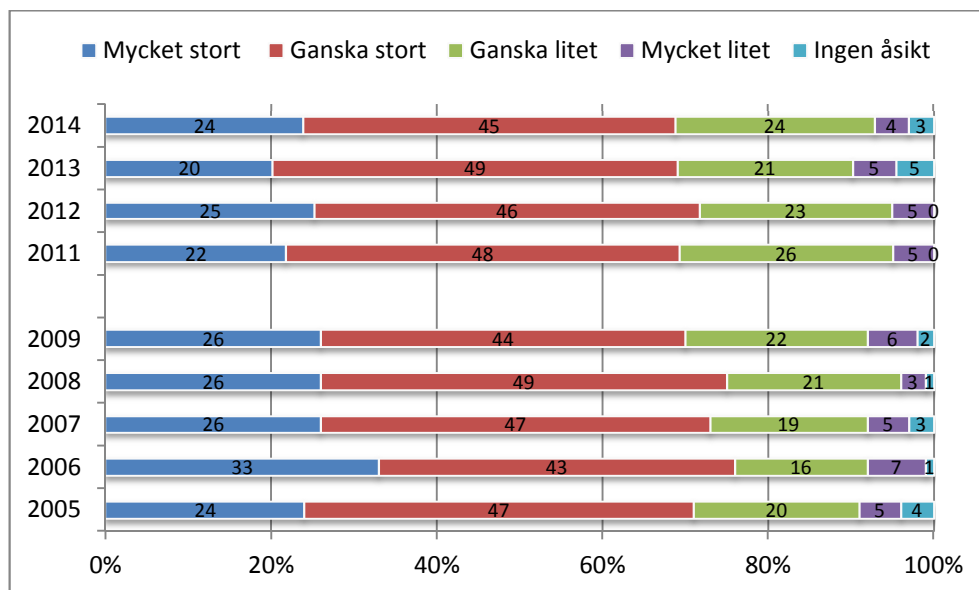

Diagram 3.4: Intresse för arbetsmarknadsfrågor

Intresset för arbetsmarknadsfrågor har varit relativt konstant genom åren. Andelen som hade ett *mycket stort* intresse för dessa frågor var 2006 högre jämfört med övriga år. 2006 var ett valår där arbetsmarknadsfrågor stod i fokus och detta har sannolikt fått genomslag på resultaten. Diskussionerna om arbetsmarknadsfrågor i samband med valet 2014 har dock inte gett något utslag i denna undersökning. Det finns inga påvisbara skillnader mellan män och kvinnor. Åldersgruppen 50-64 år visar dock större intresse för dessa frågor jämfört med övriga åldersgrupper.

Intresse för klimatfrågor

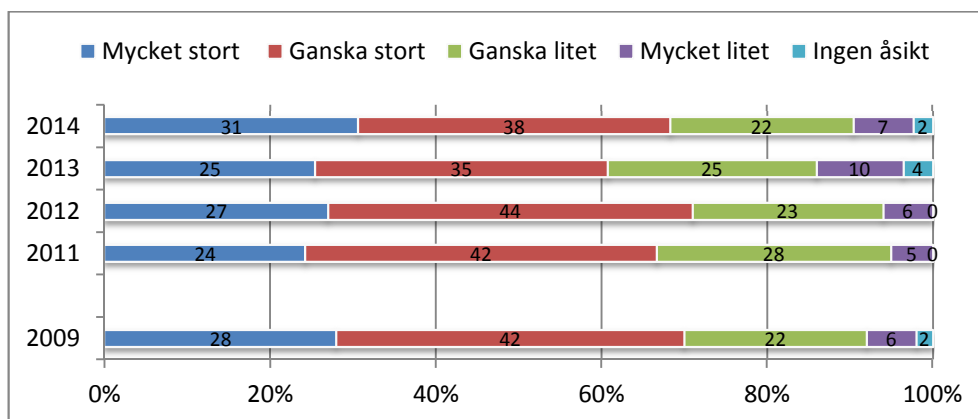

Diagram 3.5: Intresse för klimatfrågor

Intresset för klimatfrågor har ökat mellan de två senaste undersökningarna. 2013 tyckte 60 procent att intresset för dessa frågor var *mycket* eller *ganska stort* medan motsvarande andel 2014 är nästan 70 procent.

Personer i åldersgrupperna 18-29 år och 65-74 har ett större intresse för klimatfrågor jämfört med övriga åldersgrupper. Det finns däremot inga skillnader mellan män och kvinnors åsikt i denna fråga.

Intresse för frågor rörande Sveriges utrikespolitik

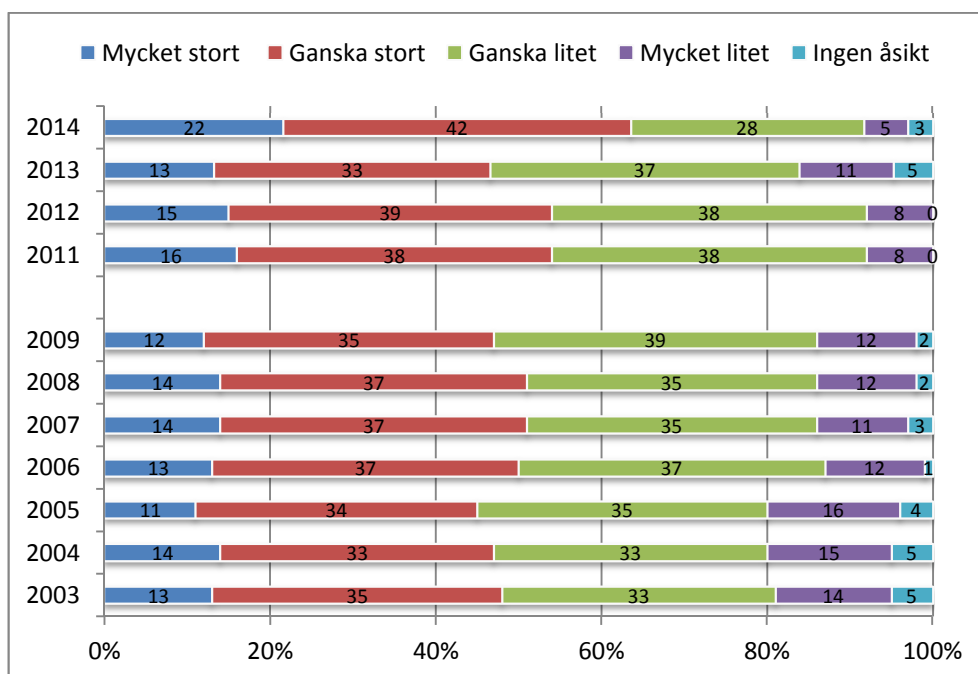

Diagram 3.6: Intresse för frågor rörande Sveriges utrikespolitik

Andelen personer som har ett *mycket stort* intresse för Sveriges utrikespolitik har inte förändrats nämnvärt över tid. I 2014 års undersökning har dock denna

trend ändrats. 2013 var andelen som visade *mycket stort* intresse 13 procent medan motsvarande andel 2014 var 22 procent. Män har ett större intresse för utrikespolitiken än kvinnor, däremot finns inga större skillnader mellan olika åldersgrupper.

Intresse för frågor rörande samhällsskydd och beredskap

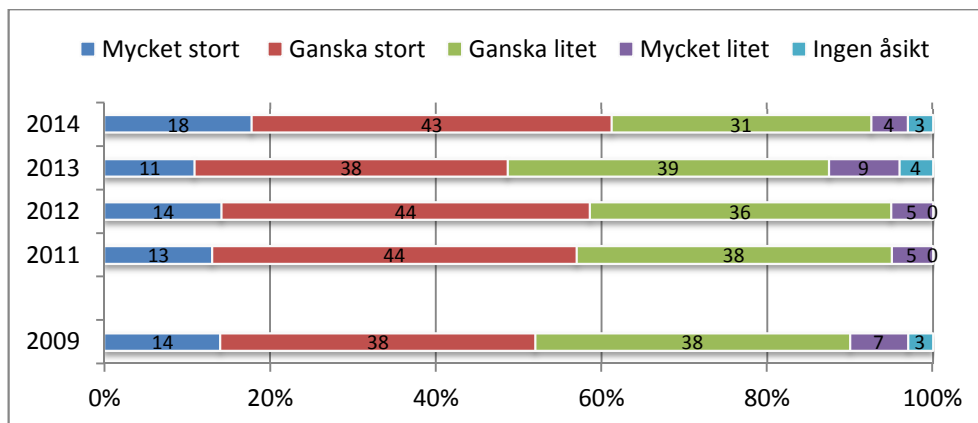

Diagram 3.7: Intresse för frågor rörande samhällsskydd och beredskap

Intresset för samhällsskydd och beredskap har ökat mellan 2013 och 2014. Drygt 60 procent har 2014 angett att de har *mycket* eller *ganska stort* intresse för dessa frågor. Motsvarande andel 2013 var knappt 50 procent. Män är något mer intresserade än kvinnor likaså är äldre personer något mer intresserade än yngre personer.

Intresse för frågor rörande Sveriges försvar

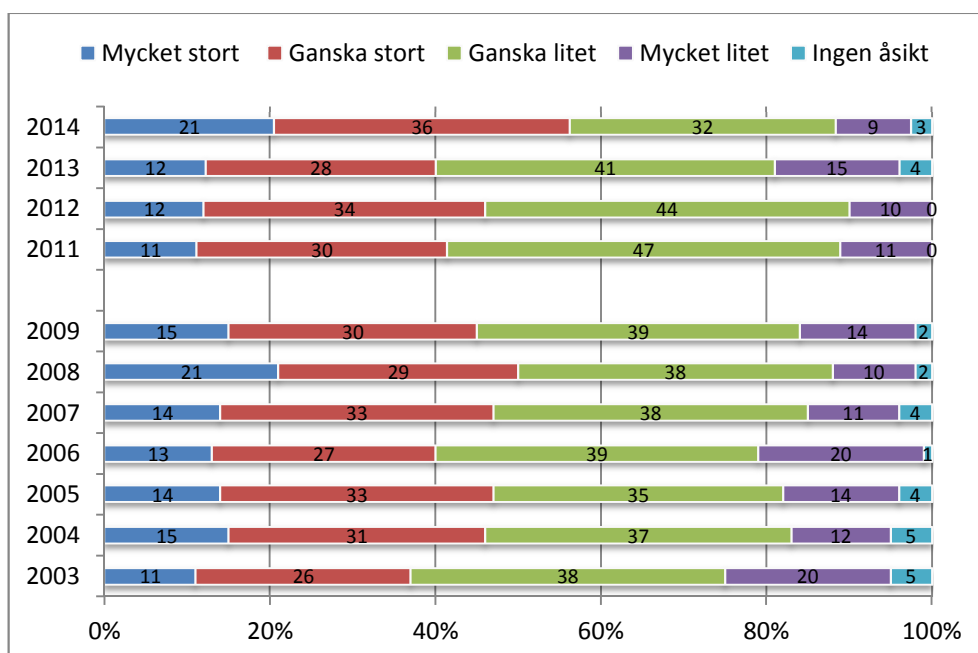

Diagram 3.8: Intresse för frågor rörande Sveriges försvar

Andelen personer som har ett *mycket stort* intresse för frågor gällande Sveriges försvar har under de senaste årens undersökningar legat på mellan 10 och 15 procent. I 2014 års undersökning har dock andelen ökat till drygt 20 procent. Den intensifiering av försvarsdebatten som skett under senare tid tycks ha påverkat allmänhetens intresse för försvarsfrågan.

Män har ett större intresse för frågor rörande Sveriges försvar än vad kvinnor har. Personer i åldersgruppen 18-24 år har ett lägre intresse för dessa frågor jämfört med övriga åldersgrupper.

Intresse för IT-frågor rörande integritet och personlig frihet

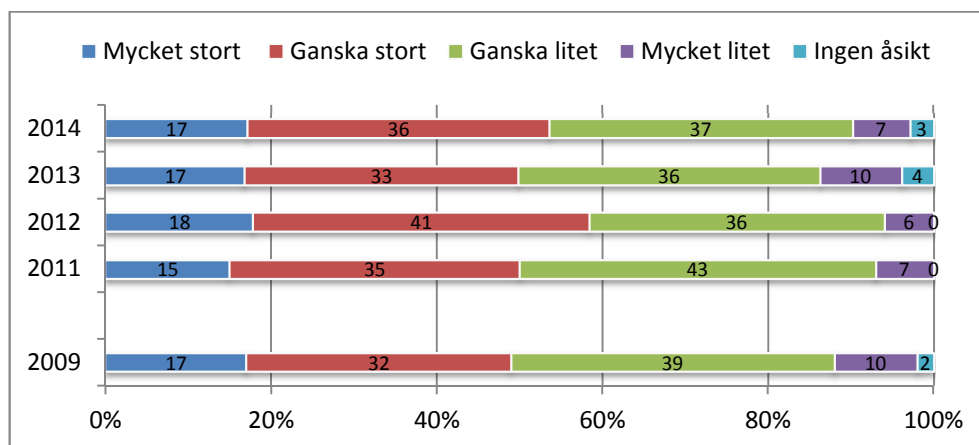

Diagram 3.9: Intresse för IT-frågor rörande integritet och personlig frihet

Drygt 50 procent av befolkningen anger att de har ett *mycket* eller *ganska stort* intresse för IT-frågor rörande integritet och personlig frihet. Detta är samma nivå som 2013. Ingen effekt kan alltså utläsas av den debatt om övervakning som följde i spåren av Edward Snowdens avslöjande i juni 2013 av hemliga dokument från NSA.

Män uppger i något högre grad att de har ett *mycket* eller *ganska stort* intresse för dessa frågor jämfört med kvinnor. Även äldre personer anger i högre grad än yngre att de har stort intresse för dessa frågor.

Intresse för frågor rörande EU-samarbetet

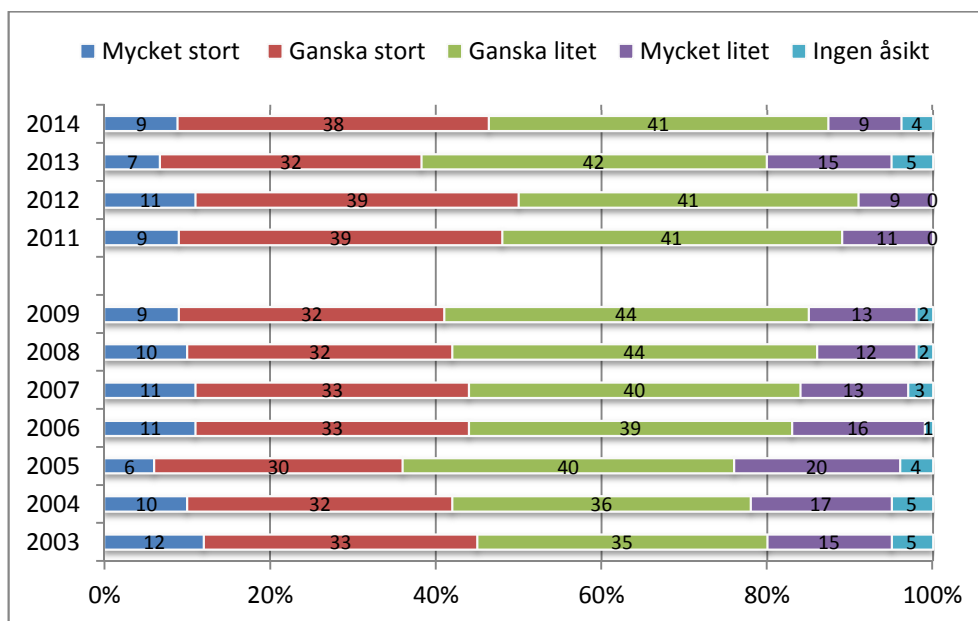

Diagram 3.10: Intresse för frågor rörande EU-samarbetet

Andelen personer som angett att de har ett *mycket* eller *ganska stort* intresse för frågor som rör EU-samarbetet har i samtliga undersökningar som frågan varit med i pendlat runt 40 procent. Män är mer intresserade av dessa frågor än kvinnor. Även personer över 50 år visar mer intresse jämfört med personer under 50 år.

2.2 Inställning i frågor rörande samhällsskydd och beredskap

2.2.1 Troligt att olika händelser ska inträffa i Sverige de närmaste fem åren

Frågeställning: Hur troligt tror du det är att nedan uppräknade händelser kommer att inträffa i Sverige under de närmaste fem åren?

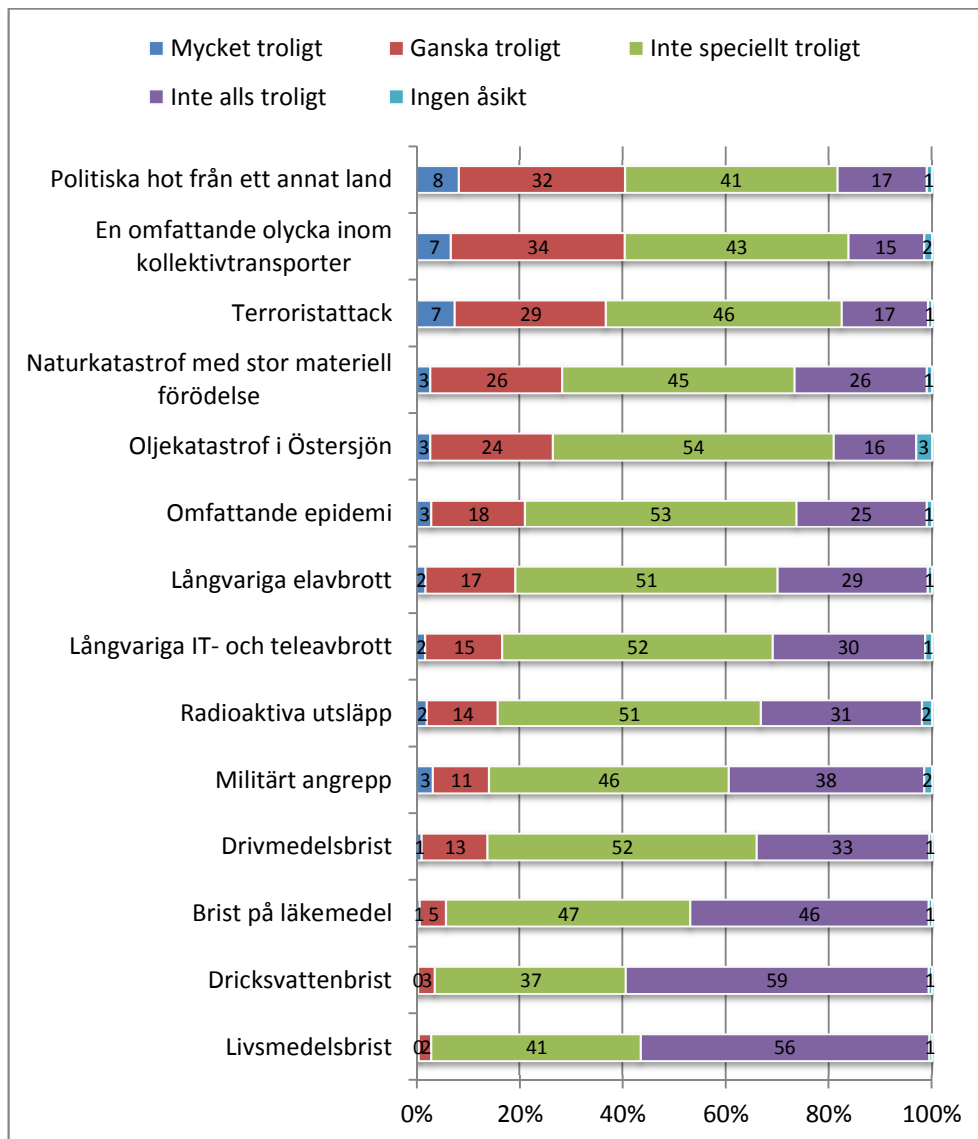

Diagram 4: Troligt att olika händelser ska inträffa i Sverige under de närmaste fem åren. Resultat 2014.

40 procent av befolkningen ser det som *mycket* eller *ganska troligt* att det i Sverige inom en femårsperiod kommer att inträffa politiska hot från ett annat land samt inträffa en omfattande olycka inom kollektivtransportområdet. Händelser som hälften eller fler bland allmänheten *inte alls* upplever som troliga är dricksvattenbrist och livsmedelsbrist.

Den största förändringen mellan 2013 och 2014 års undersökning är att andelen som ser det som *mycket* eller *ganska troligt* att det inom fem år ska inträffa politiska hot från ett annat land har ökat från 23 procent 2013 till 40 procent 2014.

Det har också skett signifikanta ökningar mellan 2013 och 2014 av andelen som anser det *mycket* eller *ganska troligt* att det kommer inträffa en naturkatastrof med stor materiell förödelse, en terroristattack eller ett militärt angrepp.

Det kan även vara intressant att titta på utvecklingen sedan 2009, då denna fråga var med i undersökningen för första gången. För flera av händelserna i undersökningen har variationen över tid varit liten medan det för några andra skett lite större förändringar.

När det gäller omfattande epidemier var andelen som ansåg detta som *mycket* eller *ganska troligt* som högst 2009. Drygt 40 procent ansåg då det som *mycket* eller *ganska troligt* att den händelsen skulle drabba Sverige inom en femårsperiod. Motsvarande andel 2014 var lite drygt 20 procent. 2009 var det år som den så kallade svininfluensan uppstod och spred sig vilket säkert inverkade på resultaten det året.

För händelsen naturkatastrof med stor materiell förstörelse har det också skett förändringar över åren. Åren 2009 till 2013 var andelen som ansåg det som *mycket* eller *ganska troligt* att en sådan skulle inträffa i Sverige inom fem år knappt 20 procent. I 2014 års undersökning hade denna andel ökat till nästan 30 procent. Den stora skogsbranden i Västmanland kan vara en möjlig bidragande orsak till denna ökning.

Andelen som ser det som troligt att det ska inträffa en oljekatastrof i Östersjön har minskat sedan 2009. Det året var andelen som ansåg det som *mycket* eller *ganska troligt* 50 procent medan motsvarande andel 2014 var 27 procent.

För händelsen terroristattack har andelen som anser det som troligt att detta kan inträffa i Sverige varierat relativt mycket över tid. 2009 var det drygt 20 procent som ansåg detta som troligt. I december 2010 inträffade bombdådet i Stockholm vilket sannolikt påverkade resultaten för 2011 då denna andel ökat till nästan 50 procent. Under 2012 sjönk andelen till 20 procent trots terrorattentaten som inträffade i Norge sommaren 2011. Under 2013 och 2014 har andelen åter ökat och ligger nu på knappt 40 procent.

2014 års undersökning visar att för händelserna en omfattande epidemi, en omfattande olycka inom kollektivtransporter, naturkatastrof med stor materiell förödelse, oljekatastrof i Östersjön samt radioaktiva utsläpp är det fler kvinnor än män som anser det troligt att dessa händelser kommer att inträffa inom en femårsperiod.

Yngre tror i högre grad än äldre att det är troligt att det inträffar en omfattande olycka inom kollektivtransporter, en naturkatastrof med stor materiell förödelse, en oljekatastrof i Östersjön eller ett militärt angrepp inom de närmsta fem åren. Äldre däremot ser det som mer troligt än yngre att det kommer inträffa en omfattande epidemi eller en terroristattack inom fem år.

2.2.2 Beredskap för att möta olika hot och kriser

Frågeställning: I vilken grad tror du att det finns beredskap i Sverige att hantera och möta följande hot och kriser om sådana skulle drabba vårt land?

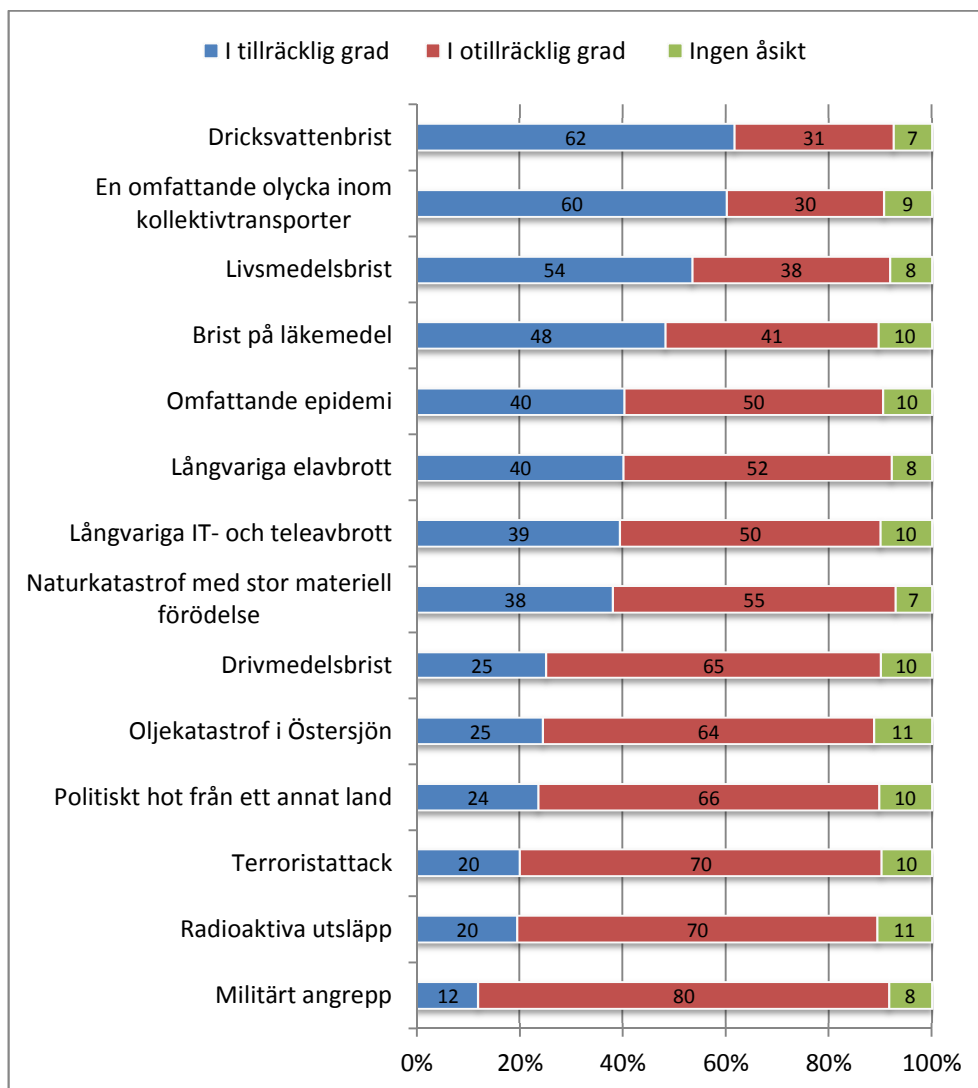

Diagram 5: Beredskap för att hantera olika hot och kriser. Resultat 2014.

Över hälften av befolkningen bedömer beredskapen i Sverige som *tillräcklig* när det gäller att hantera dricksvattenbrist, en omfattande olycka inom kollektivtransporter samt livsmedelsbrist.

Samtidigt är det över 50 procent som bedömer beredskapen som *otillräcklig* för militärt angrepp, radioaktiva utsläpp, terroristattack, politiska hot från ett annat land, oljekatastrof i Östersjön, drivmedelsbrist, naturkatastrof med stor materiell förstörelse, långvariga elavbrott, långvariga IT- och teleavbrott samt omfattande epidemi.

I diagram 5.1 - 5.14 redovisas utvecklingen över tid för de år som respektive händelse ingått i undersökningen.

Dricksvattenbrist

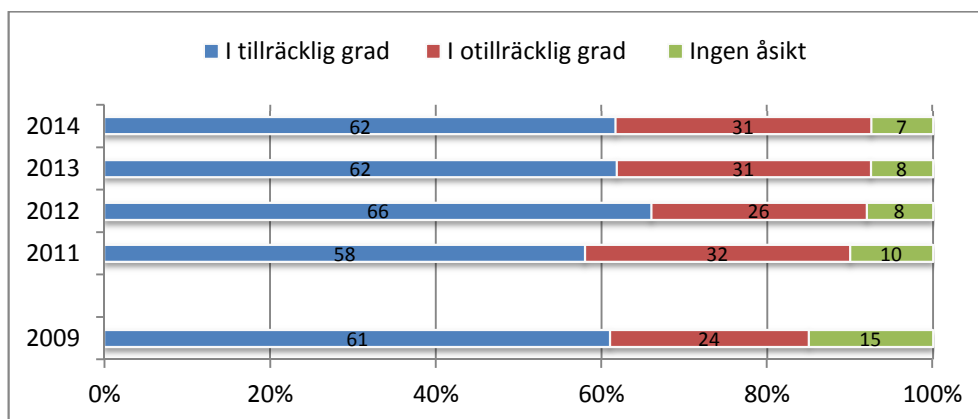

Diagram 5.1: Beredskap att hantera dricksvattenbrist

Drygt 60 procent av befolkningen tror att beredskapen i Sverige är *tillräcklig* för att möta ett hot om dricksvattenbrist. Detta är i samma nivå som i undersökningen 2013. Det finns inga större skillnader mellan män och kvinnor och inte heller mellan olika åldersgrupper.

En omfattande olycka inom kollektivtransporter

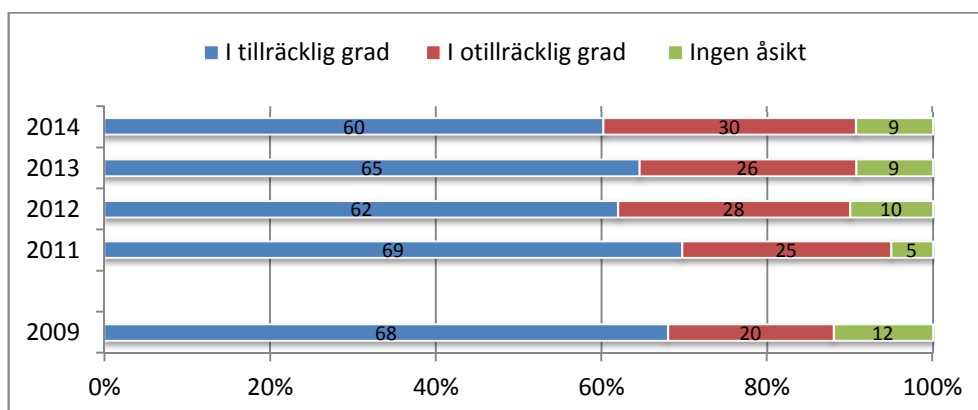

Diagram 5.2: Beredskap att hantera en omfattande olycka inom kollektivtransporter

60 procent av befolkningen tror att beredskapen i Sverige för att hantera en omfattande olycka inom kollektivtransportområdet är *tillräcklig*. Detta är i samma nivå som 2012 och 2013. Det finns ingen påvisbar skillnad mellan män och kvinnor och inte heller mellan olika åldersgrupper.

Livsmedelsbrist

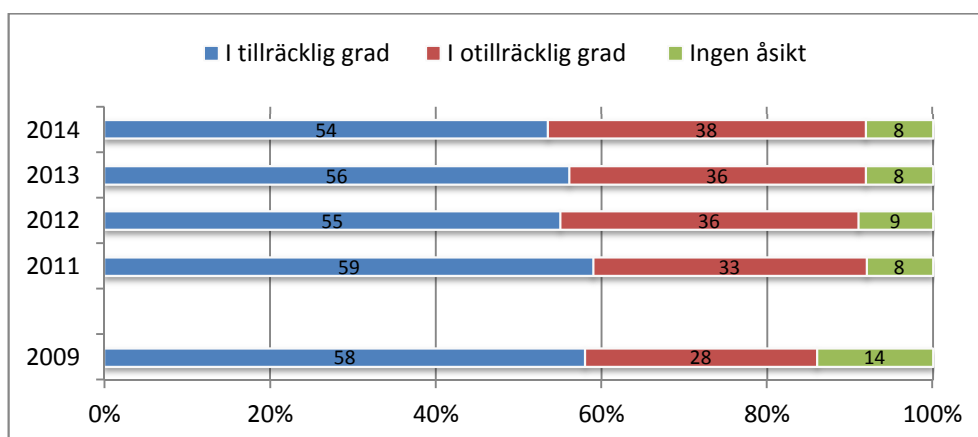

Diagram 5.3: Beredskap att hantera livsmedelsbrist

Nästan 55 procent tror att Sveriges beredskap är *tillräcklig* för att hantera livsmedelsbrist. Detta är samma nivå som i tidigare undersökningar. Det finns inga påvisbara skillnader mellan män och kvinnor däremot tror personer i åldersgruppen 18-29 år i högre grad än övriga åldersgrupper att Sverige har *tillräcklig* beredskap för att hantera en livsmedelsbrist.

De påpekanden från experter om Sveriges låga självförsörjningsgrad och sårbarheter i den starkt centraliserade distributionskedjan som gjorts under senare år tycks inte ha fått något större genomslag i allmänhetens uppfattning i denna fråga.

Brist på läkemedel

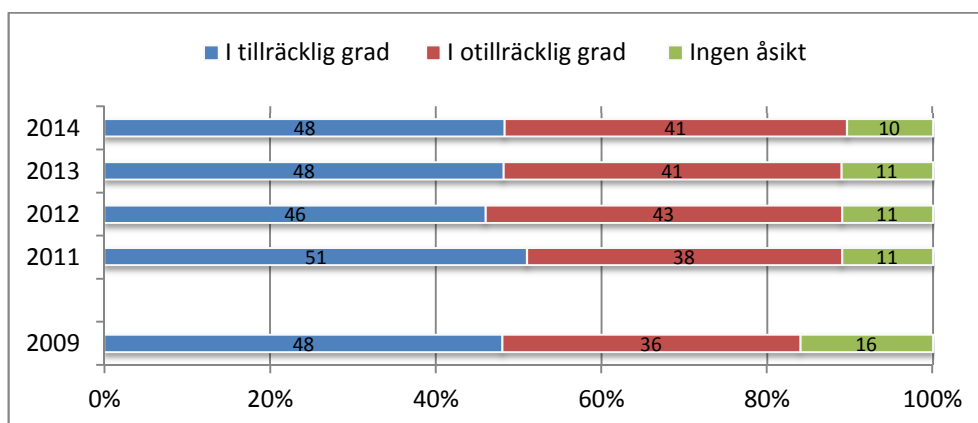

Diagram 5.4: Beredskap att hantera brist på läkemedel

Knappt 50 procent av befolkningen bedömer att Sverige har en *tillräcklig* beredskap att hantera ett hot om brist på läkemedel. Detta är samma nivå som tidigare år. Det finns inga påvisbara skillnader mellan män och kvinnor eller mellan olika åldersgrupper.

Omfattande epidemi

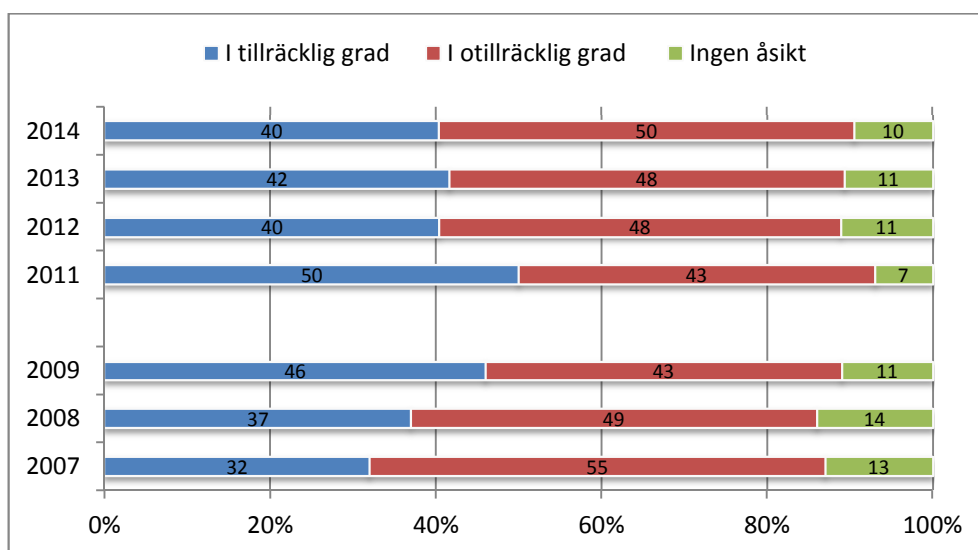

Diagram 5.5: Beredskap att hantera en omfattande epidemi

Andelen som tror att Sverige har en *tillräcklig* beredskap för att möta en omfattande epidemi ökade fram till 2011 för att därefter minska nästkommande år. I 2014 års undersökning tror 40 procent att beredskapen är *tillräcklig* vilket är i samma nivå som 2013. Det finns ingen påvisbar skillnad mellan män och kvinnor. Yngre personer tror i högre omfattning än övriga åldersgrupper att Sverige har *tillräcklig* beredskap att hantera en omfattande epidemi.

Långvariga elavbrott

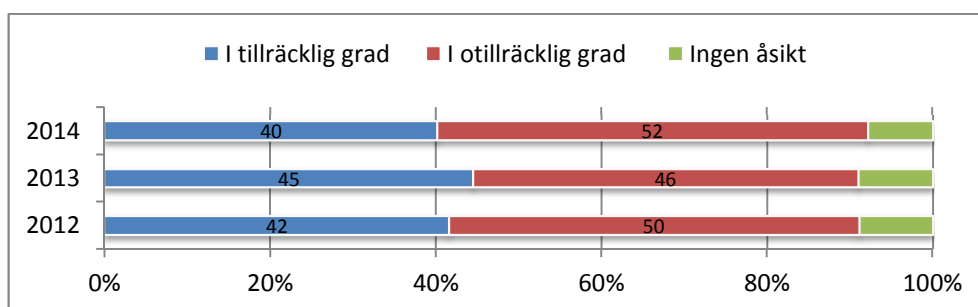

Diagram 5.6: Beredskap att hantera långvariga elavbrott

Elavbrott var ett nytt svarsalternativ 2012 varför inga jämförelser bakåt i tiden kan göras. Det har inte skett några förändringar av andelen som anser att Sverige har *tillräcklig* beredskap för att hantera ett långvarigt elavbrott under de år alternativet varit med. Det finns inga skillnader mellan män och kvinnor däremot anger personer i åldersgruppen 18-29 år att de i högre grad tycker att beredskapen är *tillräcklig* jämfört med övriga åldersgrupper.

Långvariga IT- och teleavbrott

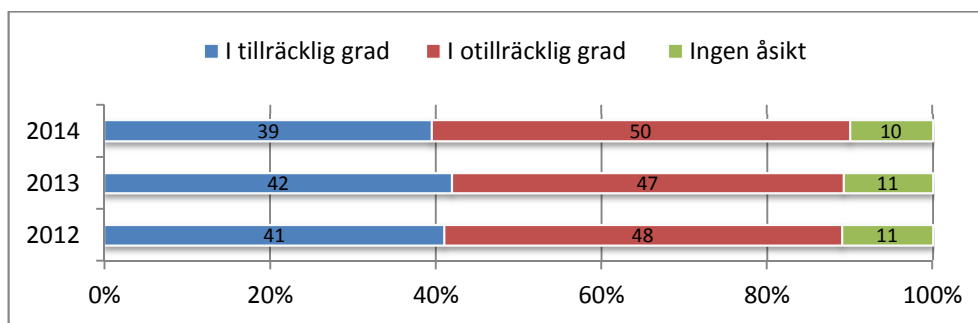

Diagram 5.7: Beredskap att hantera långvariga IT- och teleavbrott

IT- och teleavbrott var ett nytt alternativ 2012 varför inga jämförelser bakåt i tiden kan göras. Det har inte skett några förändringar av andelen som tror att beredskapen att hantera långvariga IT- och teleavbrott är *tillräcklig*. Det finns inga skillnader mellan män och kvinnor däremot anser personer i åldersgruppen 18-29 år i högre grad än övriga åldersgrupper att beredskapen är *tillräcklig*.

Naturkatastrof med stor materiell förödelse

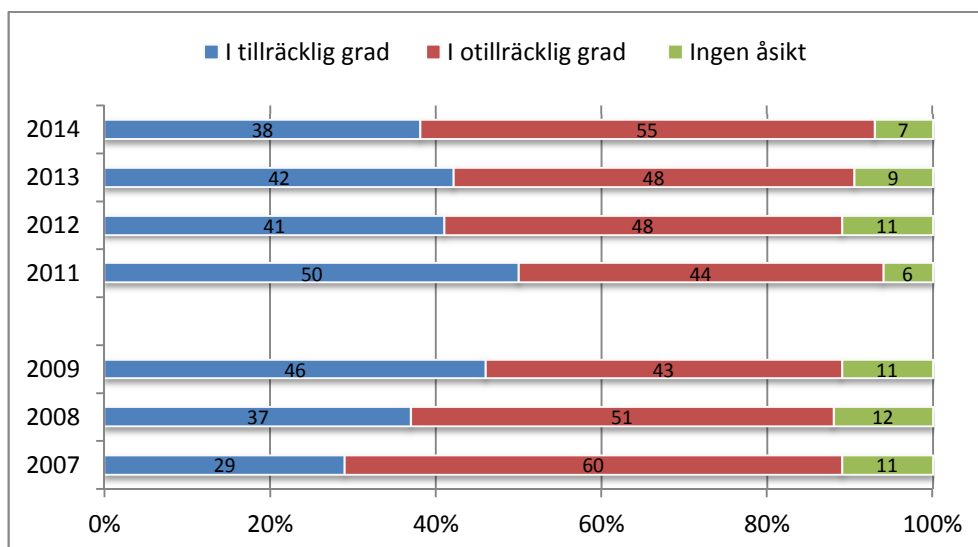

Diagram 5.8: Beredskap att hantera en naturkatastrof med stor materiell förödelse

Ungefär 40 procent bedömer Sveriges beredskap som *tillräcklig* för att hantera en naturkatastrof med stor materiell förödelse. Det skedde en ökning fram till 2011 av andelen som anser att beredskapen är *tillräcklig* men denna ökning bröts i 2012 års undersökning då andelen minskade till ungefär 40 procent och den har därefter legat på samma nivå. Det finns ingen skillnad mellan män och kvinnor och inte heller mellan olika åldersgrupper.

Drivmedelsbrist

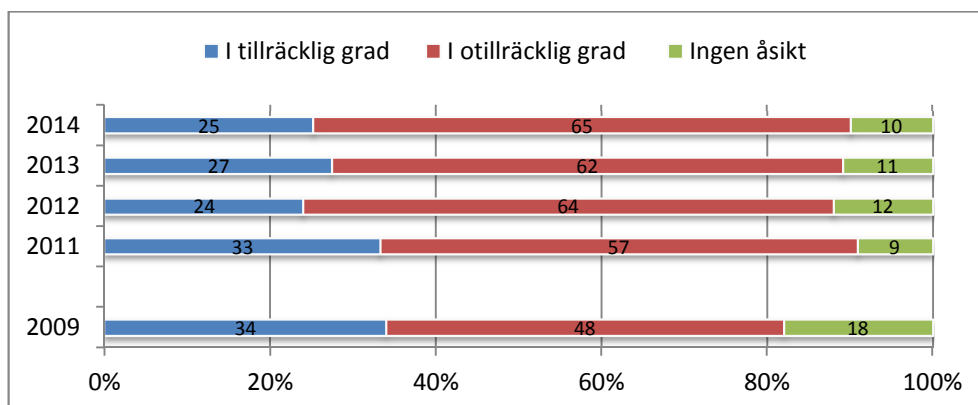

Diagram 5.9: Beredskap att hantera drivmedelsbrist

En fjärdedel av befolkningen anser att Sverige har *tillräcklig* beredskap för att möta hot om drivmedelsbrist. Detta är samma nivå som 2012 och 2013 men en minskning jämfört med 2011. Andelen som tror att beredskapen är *otillräcklig* har ökat med drygt 15 procentenheter jämfört med 2009. Personer i åldersgruppen 18-29 år anser i högre grad än övriga grupper att beredskapen för drivmedelsbrist är *tillräcklig*. Det finns inga skillnader mellan män och kvinnor.

Oljekatastrof i Östersjön

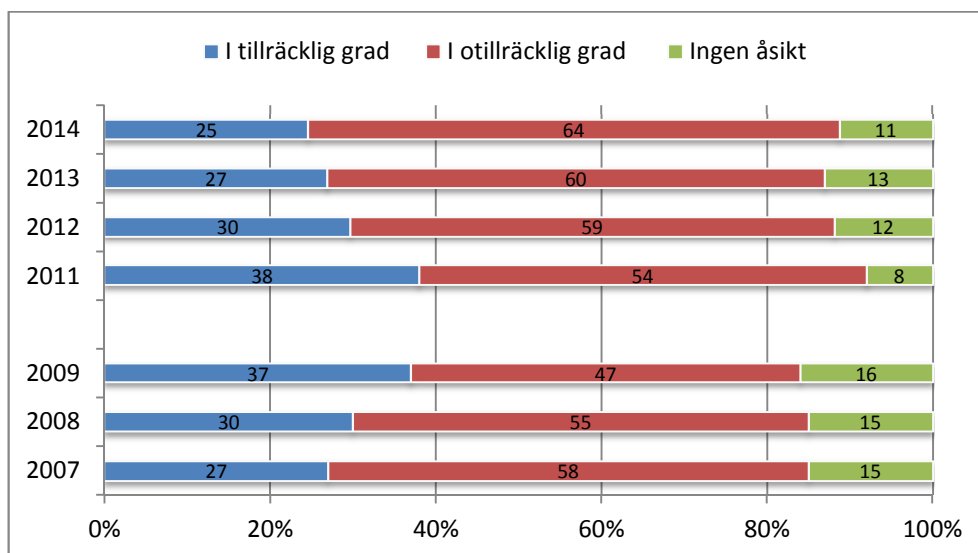

Diagram 5.10: Beredskap att hantera en oljekatastrof i Östersjön

Andelen som tror att Sverige har *tillräcklig* beredskap för att hantera en oljekatastrof i Östersjön ökade fram till 2011. Knappt 40 procent trodde då att beredskapen var *tillräcklig*. Motsvarande andel har därefter minskat för att 2014 landa på 25 procent. Män tror i högre grad än kvinnor att beredskapen är *tillräcklig* däremot finns inga skillnader mellan olika åldersgrupper.

Politiska hot från ett annat land

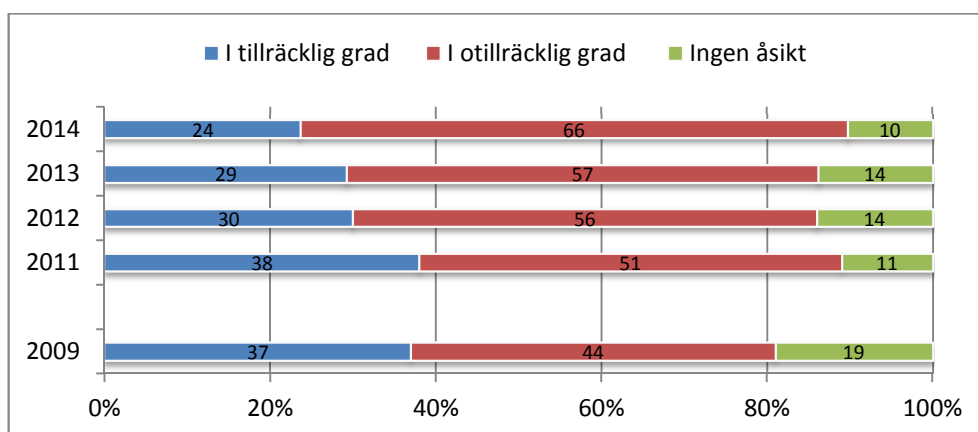

Diagram 5.11: Beredskap att hantera politiska hot från ett annat land

Ungefär 25 procent tror att Sverige har *tillräcklig* beredskap för att hantera och möta politiska hot från ett annat land. Sedan 2011 har det skett en minskning av denna andel. Det är något fler män än kvinnor som tror att Sveriges beredskap är *tillräcklig*. Det finns däremot inga påvisbara skillnader mellan olika åldersgrupper.

Terroristattack

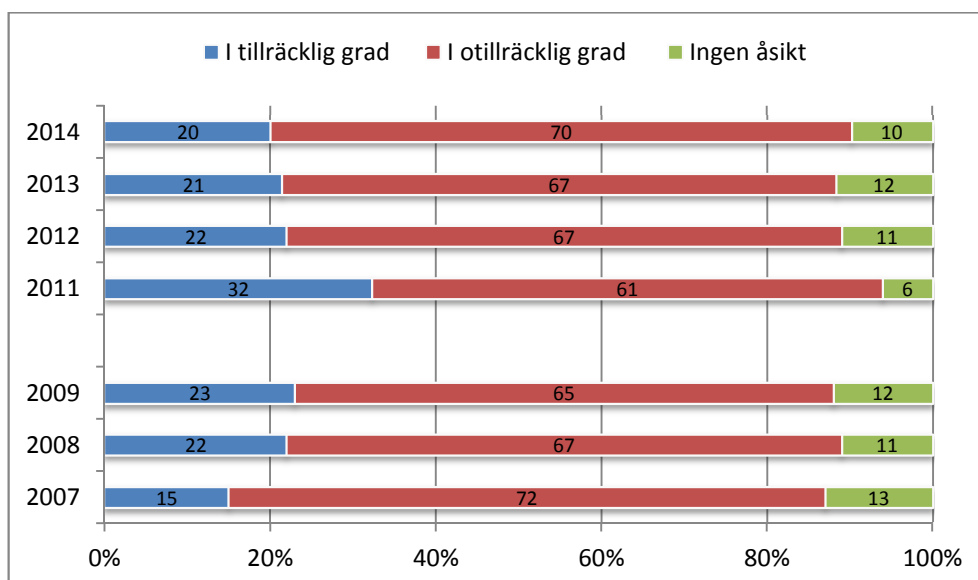

Diagram 5.12: Beredskap att hantera en terroristattack

20 procent anser att beredskapen för att hantera en terroristattack i Sverige är *tillräcklig*. Detta är i samma nivå som 2012 och 2013 men en signifikant minskning jämfört med undersökningen 2011 då motsvarande andel var drygt 30 procent. 70 procent tror det motsatta, det vill säga att beredskapen är *otillräcklig*. Män tror i högre grad än kvinnor att beredskapen är *tillräcklig*.

Även personer i åldersgruppen 18-29 år tror i högre grad än övriga åldersgrupper att beredskapen för att hantera en terroristattack är *tillräcklig*.

Radioaktiva utsläpp

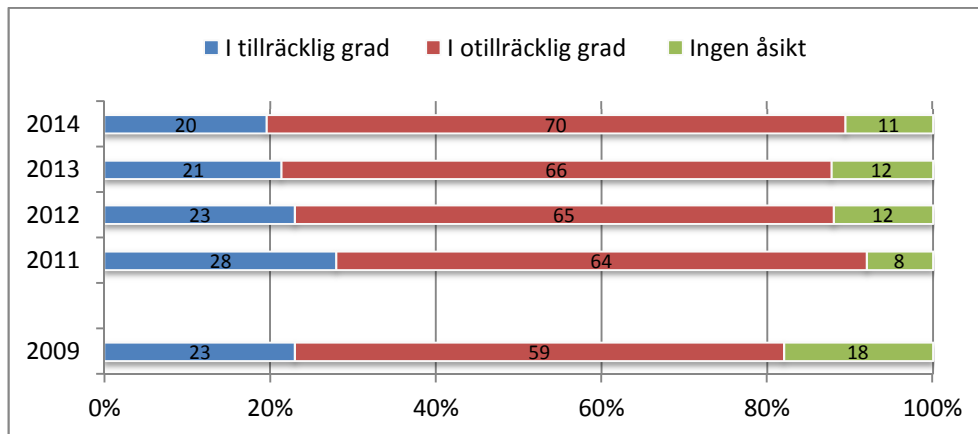

Diagram 5.13: Beredskap att hantera ett radioaktivt utsläpp

20 procent av befolkningen tror att Sverige har *tillräcklig* beredskap för att hantera ett radioaktivt utsläpp. Män anser i högre grad än kvinnor att beredskapen för att hantera sådana utsläpp är *tillräcklig* däremot finns det inga påvisbara skillnader mellan olika åldersgrupper.

Militärt angrepp

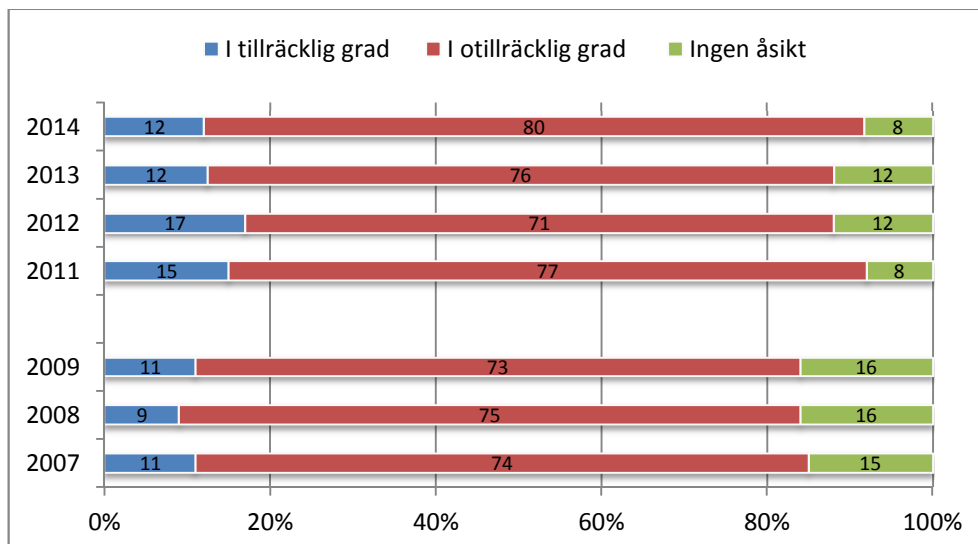

Diagram 5.14: Beredskap att hantera ett militärt angrepp

Drygt 10 procent av befolkningen tror att Sverige har *tillräcklig* beredskap för att hantera ett militärt angrepp medan 80 procent tror att beredskapen är *otillräcklig*. Det finns inga skillnader mellan kvinnor och män eller mellan olika åldersgrupper.

2.2.3 Hjälp från andra länder

Frågeställning: Tror du att Sverige skulle få snabb och effektiv hjälp från andra länder om följande händelser skulle drabba vårt land?

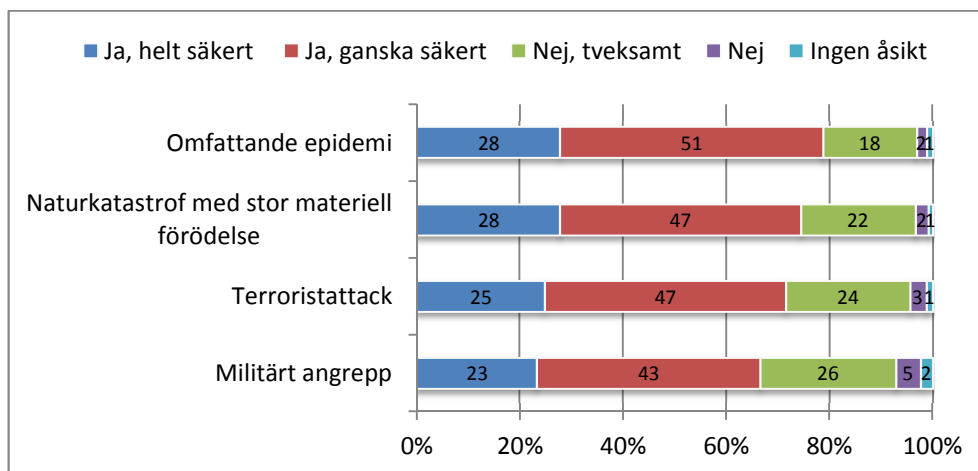

Diagram 6: Hjälp från andra länder om någon allvarlig händelse skulle drabba Sverige. Resultat 2014.

Över 70 procent av befolkningen är optimistiska och tror att Sverige *helt* eller *ganska säkert* får en snabb och effektiv hjälp från andra länder om Sverige drabbas av en omfattande epidemi, en naturkatastrof med stora materiella skador eller en terroristattack. Ungefär en femtedel är tveksamma eller tror inte att hjälp kan påräknas.

Jämförs opinionslägena i undersökningarna 2007 och 2011 har uppfattningen *helt* eller *ganska säkert* ökat för samtliga händelsetyper. Mellan 2011 och 2012 skedde dock en minskning av motsvarande andelar för händelserna terroristattack och naturkatastrof med stor materiell förödelse. Andel som har uppfattningen *helt* eller *ganska säkert* ligger på ungefär samma nivå 2014 som 2013 förutom för händelsen omfattande epidemi. Där har andelen ökat från 72 procent till 79 procent.

I diagram 6.1 - 6.4 redovisas utvecklingen över tid för de år som respektive händelse ingått i undersökningen.

Av diagrammen framgår att det finns en mycket stor samvariation mellan svaren på de olika delfrågorna, bedömningen av omvärldens beredvillighet att hjälpa tycks alltså inte påverkas av orsaken till hjälpbehovet. En likartad tendens till en något minskad tilltro till hjälp från andra länder från 2011 och framåt kan urskiljas för alla delfrågorna.

Omfattande epidemi

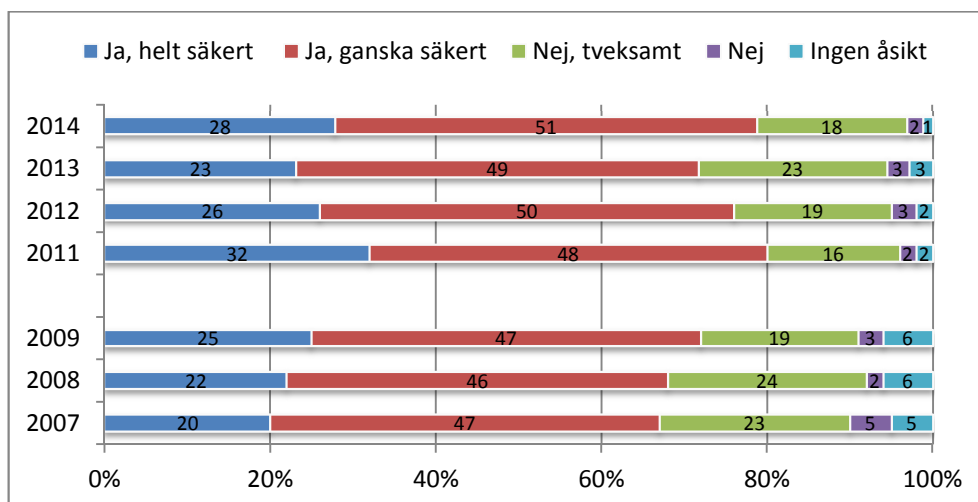

Diagram 6.1: Hjälp från andra länder i händelse av en omfattande epidemi

Nästan 30 procent bedömer det som *helt säkert* att Sverige får hjälp från andra länder i händelse av att en omfattande epidemi inträffar. Variationen har varit liten mellan åren, dock minskade andelen som svarat *helt säkert* mellan 2011 och 2013. 20 procent tror, 2014, att det är *tveksamt* eller *är säkra* på att Sverige inte får någon sådan hjälp. Det finns inga skillnader mellan män och kvinnors uppfattning eller mellan olika åldersgruppers uppfattning.

Naturkatastrof med stor materiell förödelse

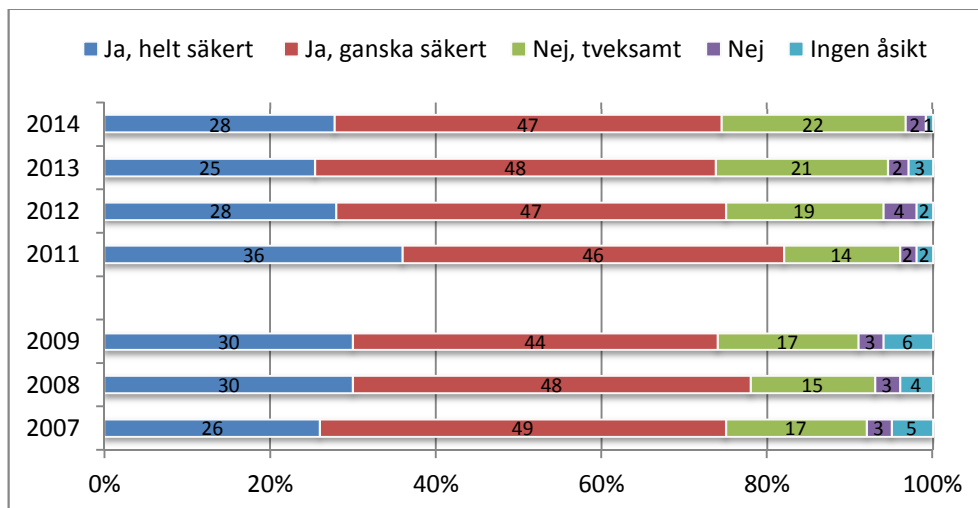

Diagram 6.2: Hjälp från andra länder i händelse av en naturkatastrof med stor materiell förödelse

28 procent av befolkningen är *helt säkra* på att Sverige får hjälp utifrån om det skulle inträffa en naturkatastrof med stor materiell förödelse. Detta är en minskning jämfört med undersökningen 2011 men i samma nivå som 2012 och 2013. Lite drygt 20 procent tror motsatsen, det vill säga att Sverige inte får

någon snabb och effektiv hjälp vid en stor naturkatastrof. Det finns inga påvisbara skillnader mellan män och kvinnor, däremot tror personer över 50 år i högre grad än personer under 50 år att Sverige *helt säkert* får hjälp från något annat land om en större naturkatastrof skulle inträffa.

Terroristattack

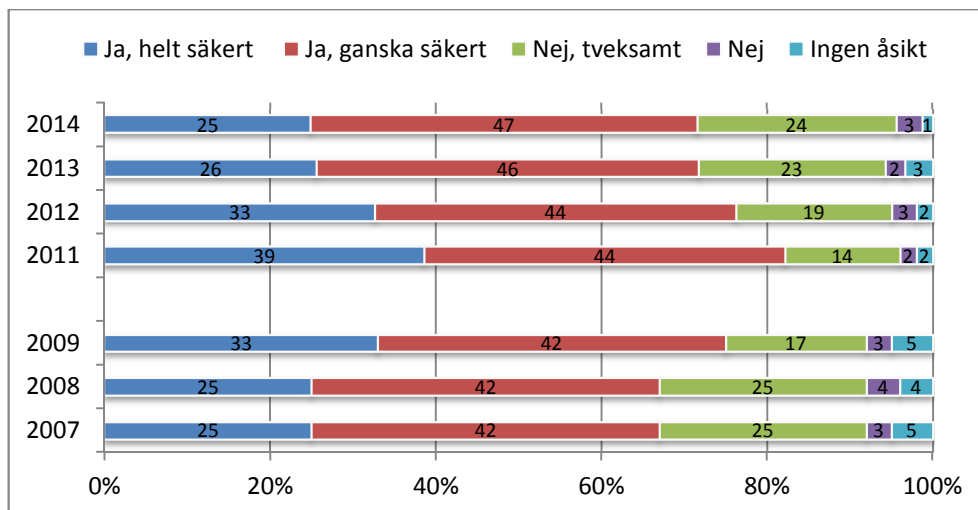

Diagram 6.3: Hjälp från andra länder i händelse av en terroristattack

25 procent av befolkningen känner sig *helt säkra* på att Sverige får snabb och effektiv hjälp från andra länder om en terroristattack skulle inträffa. Detta är en minskning jämfört med 2012 men i samma nivå som 2013. Det finns inga påvisbara skillnader mellan kvinnor och män eller mellan olika åldersgrupper.

Militärt angrepp

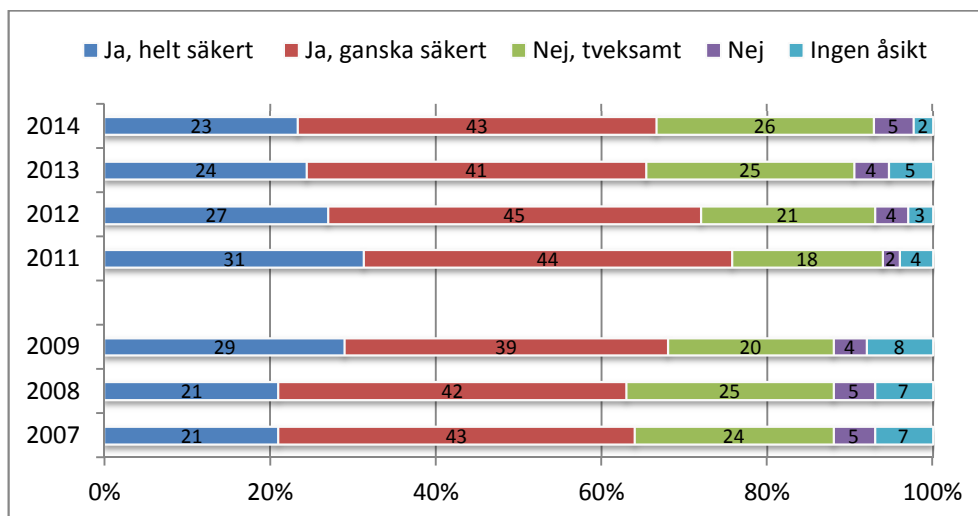

Diagram 6.4: Hjälp från andra länder i händelse av ett militärt angrepp

Drygt 20 procent av befolkningen är *helt säkra* på att Sverige får hjälp från andra länder om landet skulle drabbas av ett militärt angrepp, medan drygt 40 procent tror det är *ganska säkert*. En tredjedel tror motsatsen. Det finns inga skillnader mellan män och kvinnor eller mellan olika åldersgrupper.

2.2.4 Samhällsförhållanden som skulle kunna påverkas av förändrat klimat

Frågeställning: Nedan framgår några samhällsförhållanden som skulle kunna påverkas av klimatförändringen. Hur tror du att dessa förhållanden kommer att påverkas i Sverige på några års sikt?

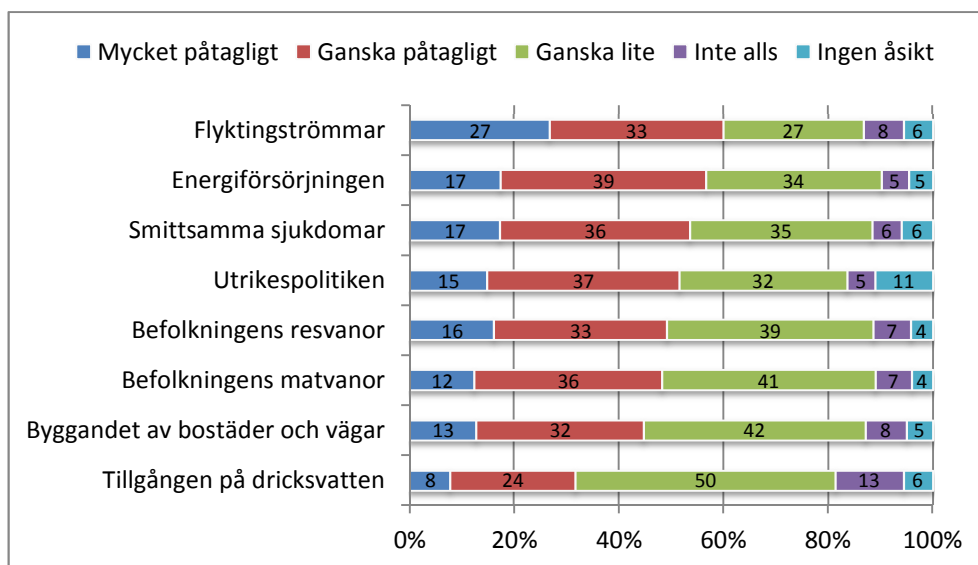

Diagram 7: Samhällsförhållanden som kan påverkas av klimatförändringen. Resultat 2014.

Av de åtta områden som ingick i frågan är det flyktingströmmar som flest (60 procent) anser *mycket* eller *ganska påtagligt* skulle kunna påverkas av förändrade klimatförhållanden. Därefter följer energiförsörjningen (56 procent) och smittsamma sjukdomar (53 procent).

Tillgången på dricksvatten anses inte – för svenskt vidkommande – vara i fara ur klimathänseende, 63 procent tror att tillgången påverkas *ganska lite* eller *inte alls* av förändringar i klimatet. 50 procent tror inte heller att klimatförändringarna har någon markant inverkan på byggandet av bostäder och vägar.

Om man jämför andelen *påtagligt*-svar har dessa ökat endast för området smittsamma sjukdomar. I övrigt finns inga skillnader mellan resultaten 2013 och 2014.

Vid jämförelse mellan kvinnor och män har kvinnor fler *påtagligt*-svar för områdena befolkningens matvanor, befolkningens resvanor, byggandet av bostäder och vägar samt tillgången på dricksvatten. För övriga områden finns ingen påvisbar skillnad mellan kvinnor och män.

Jämförs den äldsta gruppen med den yngsta är *påtagligt*-svaret vanligare bland äldre endast vad gäller flyktingströmmar och smittsamma sjukdomar.

2.2.5 Myndigheters ansvar för att hjälpa svenskar som drabbats av olyckor eller kriser

Frågeställning: Tycker du det är rimligt eller inte rimligt att svenska myndigheter har ansvar för att hjälpa eller rädda svenskar som drabbas av olyckor eller katastrofer när de ...?

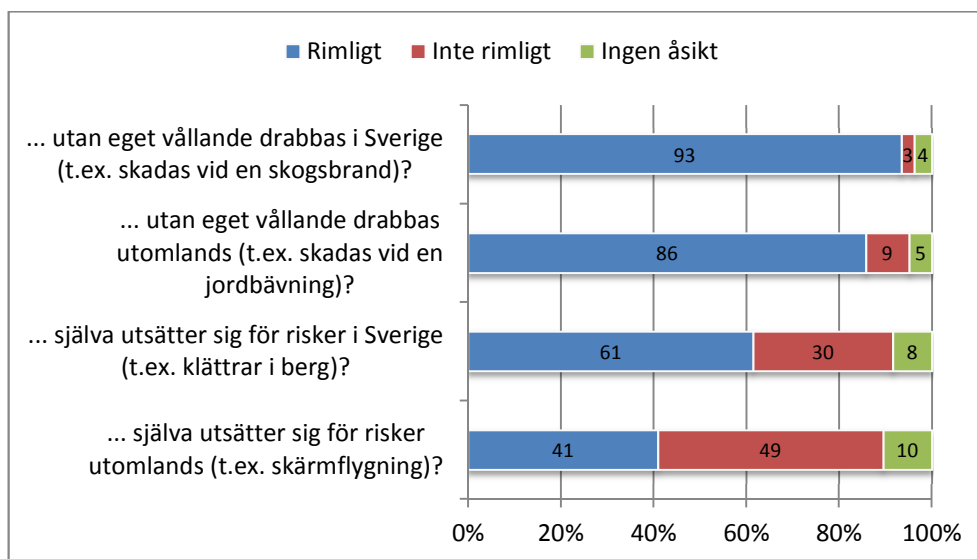

Diagram 8: Myndigheters ansvar att hjälpa svenskar som drabbats av olyckor eller kriser. Resultat 2014.

Något som med jämna mellanrum diskuteras är var samhällets ansvar i samband med olyckor och katastrofer börjar eller slutar – och var den enskildes ansvar på motsvarande sätt börjar eller slutar. Något av denna problematik ingår i undersökningen, se diagram 8.

Nästan alla (93 procent) tycker att om en enskild, utan eget vållande, drabbas i Sverige är det *rimligt* att ansvaret för att hjälpa eller rädda den utsatte ligger hos svenska myndigheter. En stor majoritet (86 procent) tycker att detta gäller även om man utan egen förskyllan drabbas i utlandet. Utsätter man sig själv för risker blir uppfattningarna om det offentliga ansvar annorlunda. Är man i Sverige tycker lite drygt 60 procent av befolkningen att det är *rimligt* att det offentliga har ansvaret medan ungefär en tredjedel inte tycker det är rimligt. Har man så att säga "sig själv att skylla" och befinner sig utomlands tycker betydligt färre, knappt 40 procent, att ansvaret att hjälpa eller rädda rimligen ligger på svenska myndigheter medan nästan 50 procent tycker det motsatta.

Det finns inga skillnader mellan män och kvinnor i deras bedömning av när det är *rimligt* att svenska myndigheter har ansvaret för att hjälpa till. Yngre personer tycker i högre grad än andra åldersgrupper att det är *rimligt* att det offentliga har ansvaret för att hjälpa eller rädda svenskar som själva utsätter sig för fara oavsett om det sker i Sverige eller utomlands.

Opinionsläget när det gäller denna fråga har inte förändrats nämnvärt mellan 2013 och 2014.

2.2.6 Frivilligorganisationer

Frågeställning: Är du idag medlem i någon frivilligorganisation med inriktning mot säkerhet, försvar, internationellt fredsarbete eller social omvårdnad?

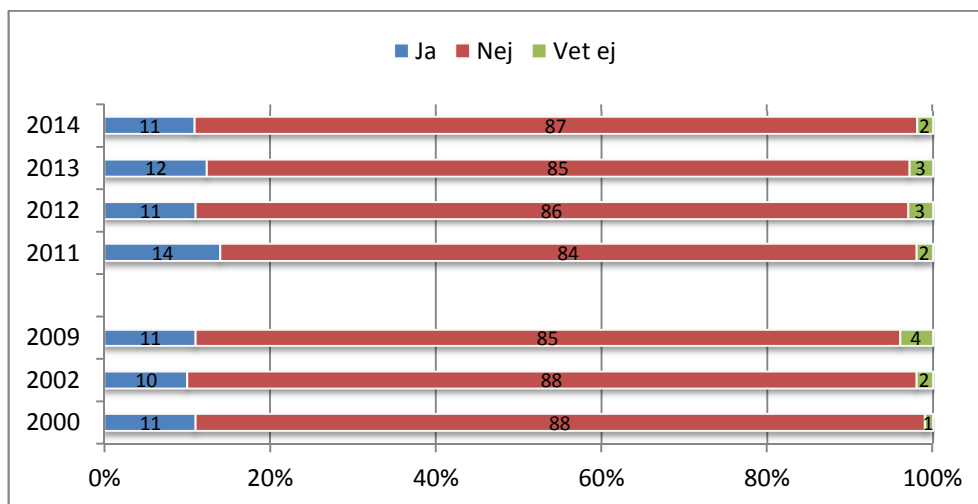

Diagram 9: Medlemskap i någon frivilligorganisation

Tämligen få (11 procent) är idag medlemmar i någon frivilligorganisation med inriktning på säkerhet, försvar, internationellt fredsarbete eller social omvårdnad. Någon förändring i andelen medlemmar över tid kan inte påvisas. Det finns inga skillnader mellan kvinnor och män eller mellan olika åldersgrupper.

2.2.7 Aktivt hjälpa till vid en allvarlig störning

Frågeställning: Skulle du kunna tänka dig att själv aktivt hjälpa till – ”vara en resurs” – om din hemort skulle drabbas av en allvarlig störning, t.ex. en stor olycka, naturkatastrof eller liknande?

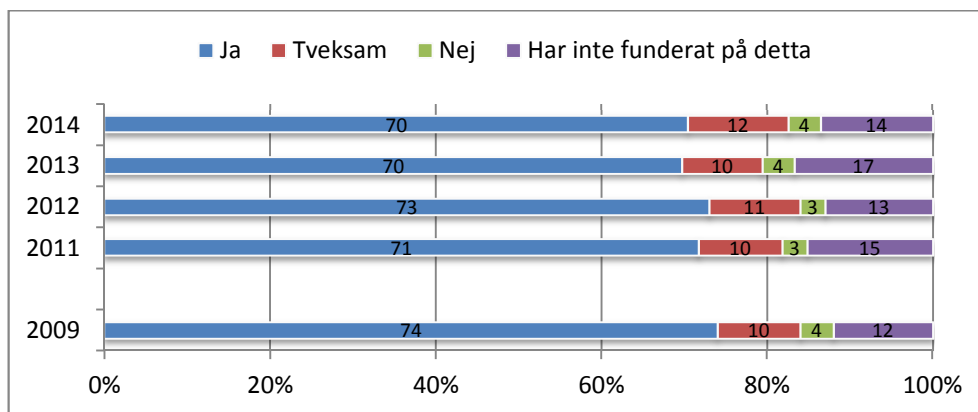

Diagram 10: Aktivt hjälpa till vid en allvarlig störning

Nästan tre fjärdedelar av befolkningen kan tänka sig att aktivt hjälpa till om hemorten skulle drabbas av en allvarlig störning till exempel en stor olycka eller en naturkatastrof. Ungefär 15 procent har inte funderat på saken. Det finns inga påvisbara skillnader mellan de olika åren som frågan varit med i undersökningen.

Personer under 65 år kan i högre grad tänka sig att hjälpa till jämfört med personer över 65 år. Män kan också i högre grad än kvinnor tänka sig att hjälpa till.

2.3 Inställning i skilda internationella förhållanden

2.3.1 Oro över den politiska situationen i världen

Frågeställning: I vilken utsträckning känner du oro för den aktuella politiska situationen i världen? Är din oro ...?

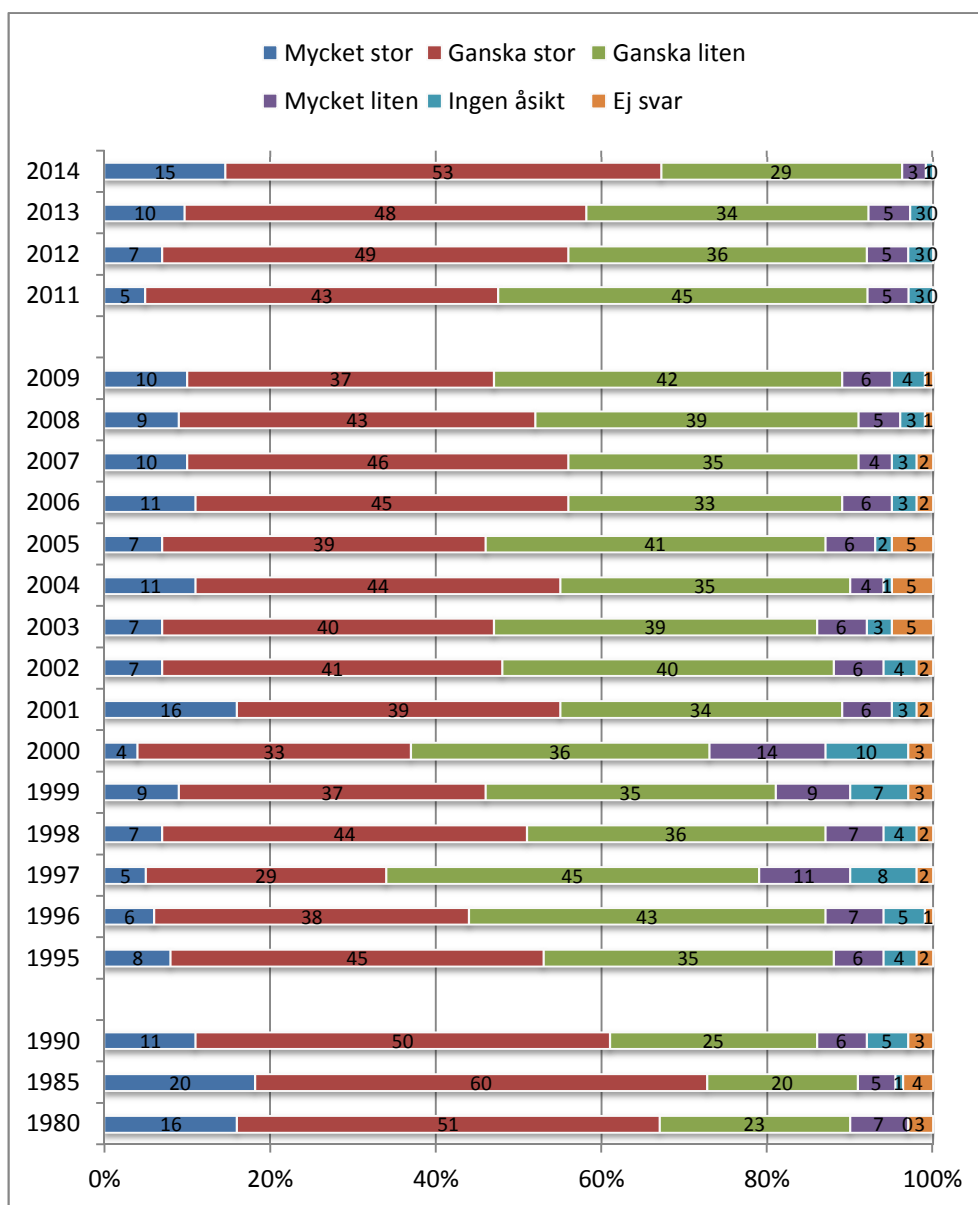

Diagram 11: Oro över den politiska situationen i världen

Frågan om oro över den politiska situationen i världen har varit med i undersökningen sedan början av 1980-talet och det var också då som oron var som störst. Sedan mitten av 1990-talet har andelen som uttrycker *mycket* eller *ganska stor* oro legat omkring 50 procent. Den lägsta nivån (34 procent) uppmättes 1997.

Mellan 2013 och 2014 har det skett en ökning av andelen som känner *mycket* eller *ganska stor* oro för den politiska situationen i världen, från 58 procent till 68 procent. Sett över längre tid är andelen som känner *mycket* eller *ganska stor* oro nu den högsta sedan 1980-talet. Oron är högre i åldersgruppen 65-79 år jämfört med övriga åldersgrupper. Kvinnor är mer oroliga än män.

2.3.2 Risker för militära konflikter i Europa

Frågeställning: Hur stor tror du risken är för att det som händer i världen idag kan leda till militära konflikter (krig) i stora delar av Europa? Tror du att risken är ...?

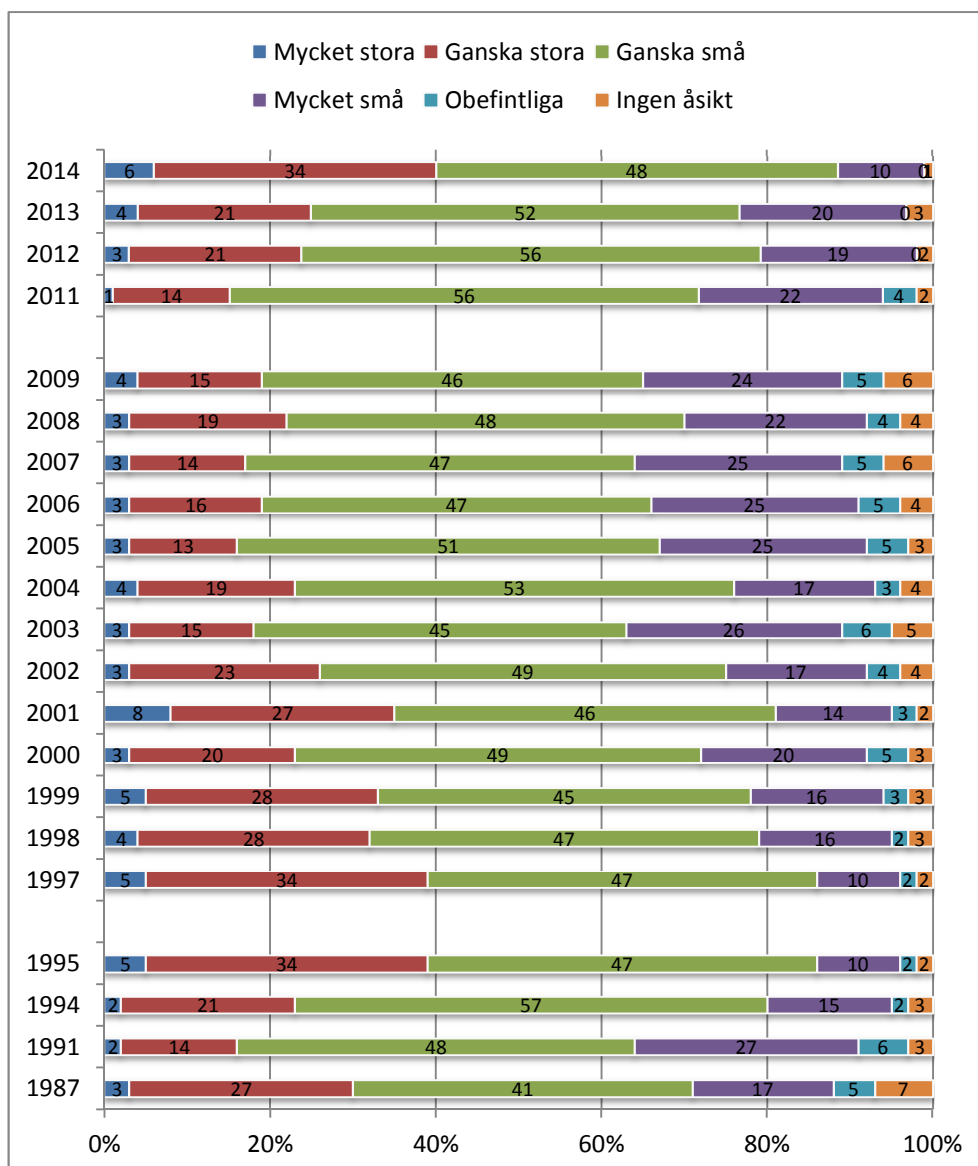

Diagram 12: Risk för militära konflikter i stora delar av Europa

40 procent av Sveriges befolkning anser att risken för en militär konflikt i Europa är *mycket* eller *ganska stor*. Detta är en markant ökning jämfört med 2013 då motsvarande andel var 25 procent. Risken ansågs som störst i mitten

av 1990-talet och 2014 års siffror är nu uppe på samma nivåer. Majoriteten av befolkningen har dock genom alla år som frågan ingått i undersökningen ansett att riskerna för en militär konflikt i stora delar av Europa är *små*. Kvinnor och yngre personer ser i högre grad risken som *stor* jämfört med män och äldre personer.

2.3.3 Förändring av den militära hotsituationen

Frågeställning: Tror du att den militära hotsituationen i vår närhet har förändrats om tio år? Tror du att det för vår del då ...?

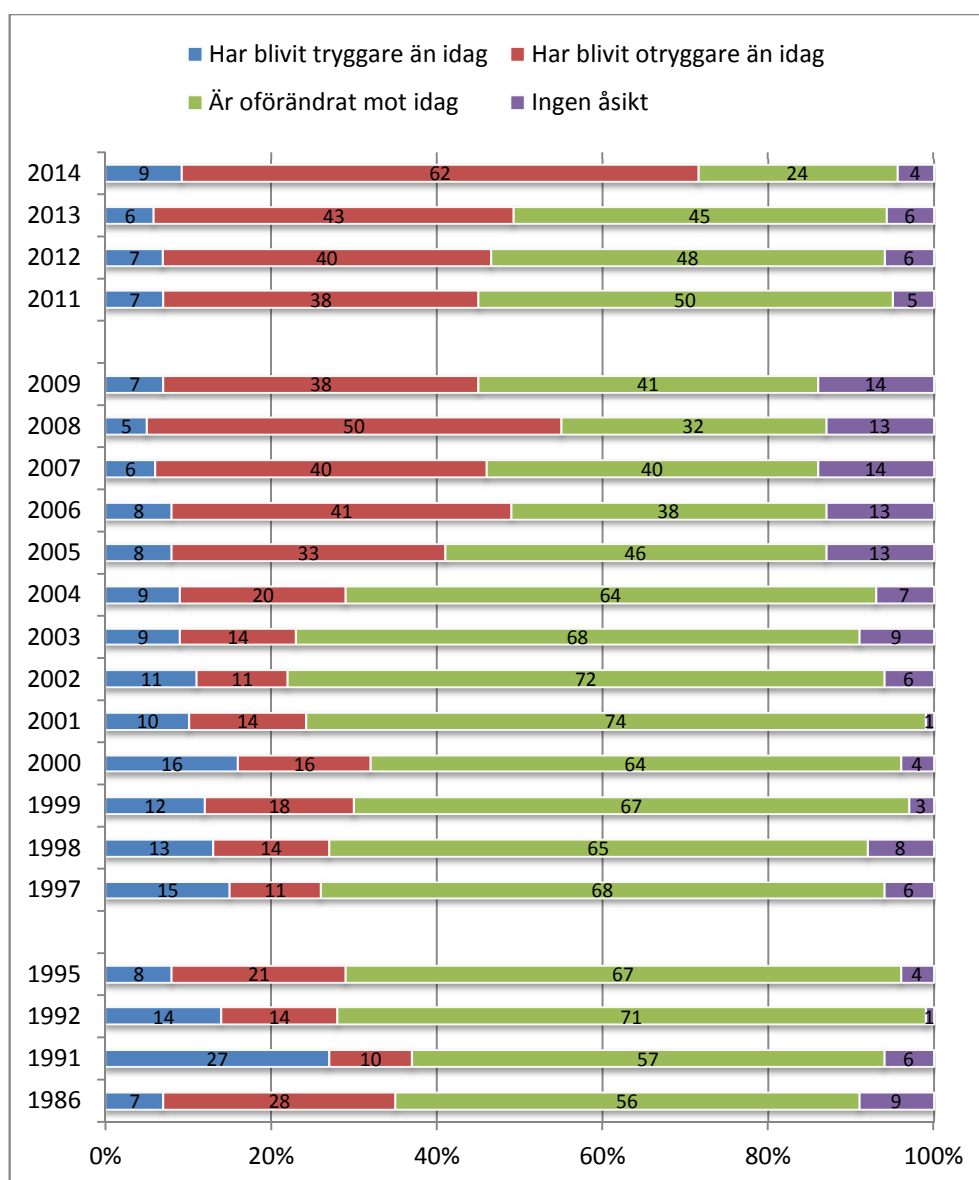

Diagram 13: Förändring av den militära hotsituationen om tio år

När det gäller befolkningens bedömning av den framtida militära hotsituationen i Sveriges närhet försvåras jämförelser över tid genom att frågan formulerats på olika sätt. Formuleringen i de senaste sju undersökningarna är dock identiska.

Drygt 60 procent av befolkningen gör bedömningen att den militära hotsituationen i vår närhet blir *otryggare* de kommande tio åren. Det är en markant ökning jämfört med de senaste årens undersökningar. Färre än 10 procent tror att den militära hotsituationen inom en tioårsperiod blir *tryggare* än idag.

Det finns inga skillnader mellan män och kvinnor eller mellan olika åldersgrupper när det gäller uppfattningen om hotsituationen blir *tryggare* eller *otryggare* de kommande tio åren.

I undersökningarna 2013 och 2014 har det även funnits med en fråga som handlade om oron för den militära hotsituationen i vår närhet just nu. 2013 uttryckte lite drygt 10 procent *mycket* eller *ganska stor* oro. Denna andel har i 2014 års undersökning ökat till 30 procent. Det är dock en majoritet (70 procent) som inte är oroliga.

2.3.4 Olika organisationers och länders inverkan på fred och säkerhet

Frågeställning: Vilken inverkan tycker du att följande organisationer och länder har idag på freden och säkerheten i världen?

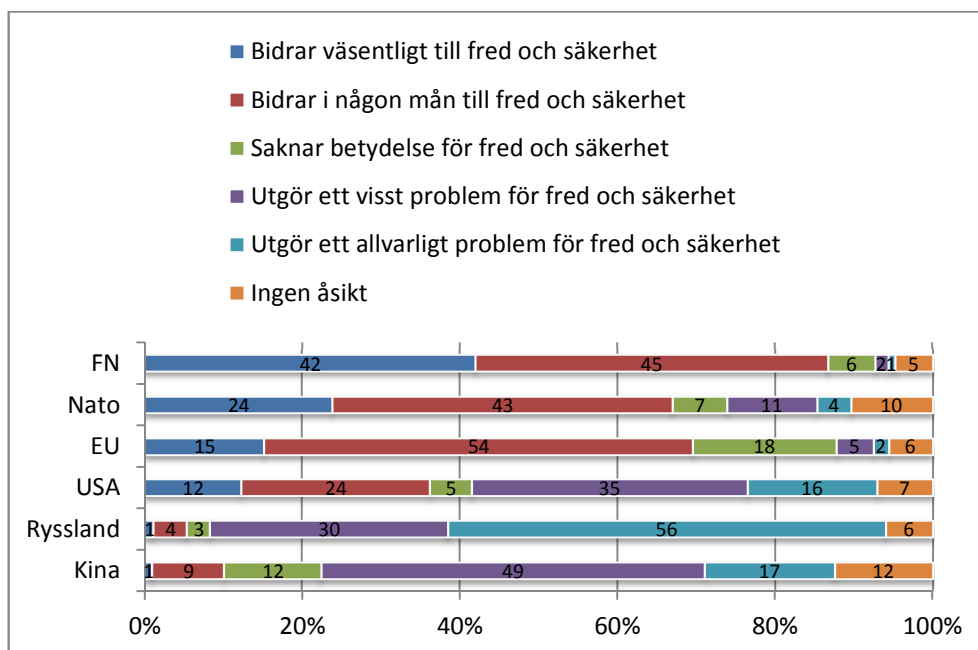

Diagram 14: Olika organisationers och länders inverkan på freden och säkerheten i världen. Resultat 2014.

När det gäller den svenska allmänhetens uppfattningar om olika organisationers och länders betydelse för freden och säkerheten i världen har opinionsläget tidigare varit förhållandevis stabilt.

Förenta Nationerna (87 procent), men även EU (69 procent) och Nato (67 procent), upplevs av jämförelsevis många att *väsentligt* eller *i någon mån* bidra positivt till fred och säkerhet i världen. Den största förändringen mellan 2013

och 2014 är att andelen som anser att Ryssland utgör ett *allvarligt* problem för fred och säkerhet har ökat, från 26 procent till 56 procent.

Den största förändringen mellan 2013 och 2014 är att andelen som anser att Ryssland utgör ett allvarligt problem för fred och säkerhet har ökat, från 26 procent till 56 procent.

Frågans innebörd har ändrats något över tid varför det inte går att göra direkta jämförelser mellan de fem senaste undersökningarna och tidigare åsiktslägen. Ordningen mellan de sex länderna/organisationerna är dock densamma i de två frågeställningarna.

Om man slår ihop alternativen *bidrar väsentligt* samt *bidrar i någon mån* till fred och säkerhet och därefter jämför resultaten 2013 med resultaten 2014 så finns det en påvisad ökning av andelen som *bidrar* (positivt) till fred och säkerhet för Nato och USA.

Män tycker, generellt sett, i något högre grad än kvinnor att de organisationer och länder som ingår i frågan *väsentligt* eller *i någon mån* bidrar till fred och säkerhet. De äldre anser i högre grad än yngre att EU, Nato och USA bidrar till fred och säkerhet.

2.3.5 Oro för olika förhållanden

Frågeställning: Nedan framgår förhållanden som skulle kunna påverka såväl vårt land som andra länder. Om du tänker på Sverige de närmaste fem åren - hur oroad är du för följande förhållanden?

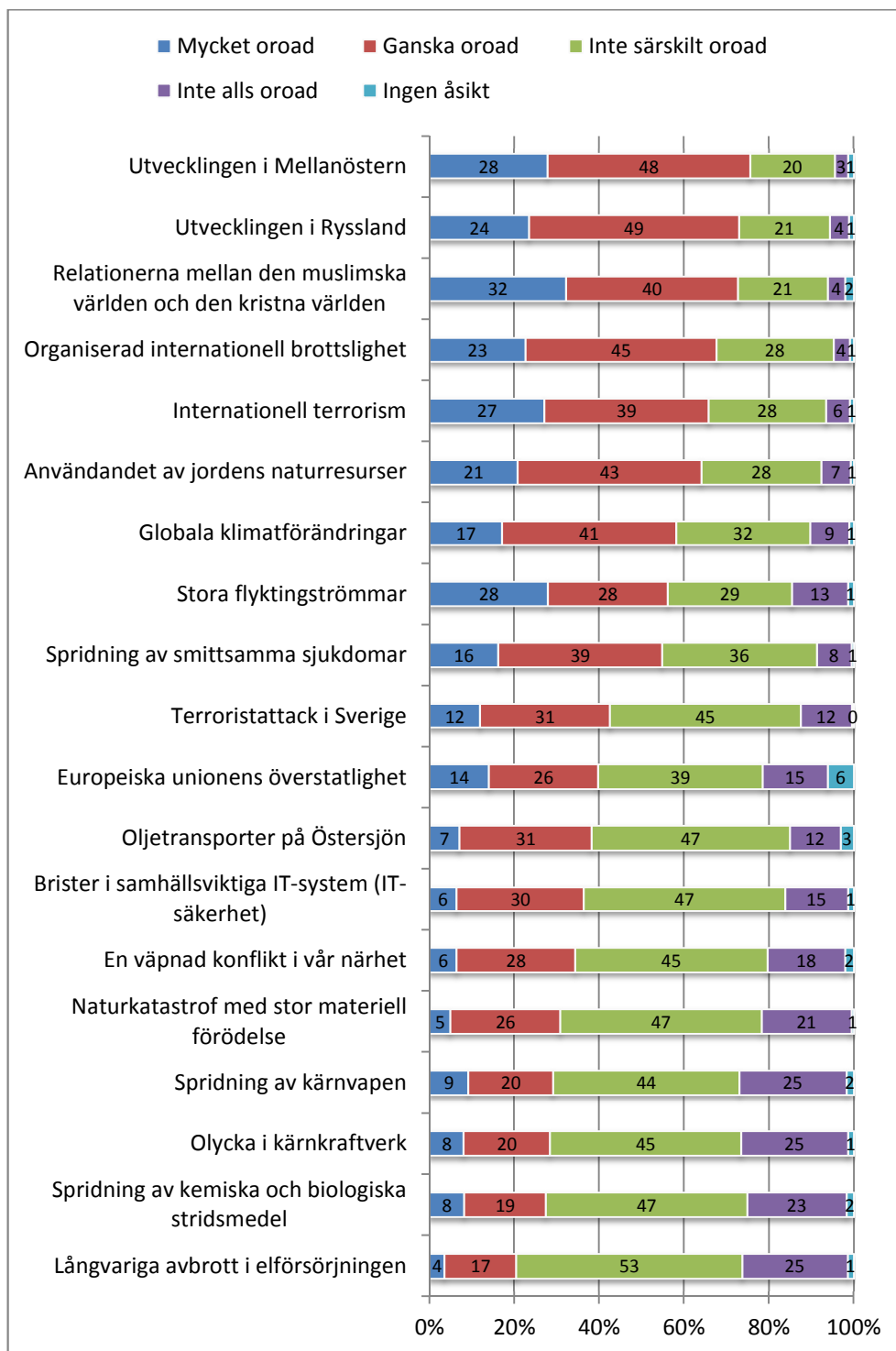

Diagram 15: Oro för olika förhållanden på fem års sikt. Resultat 2014.

Störst oro känner svenskarna för utvecklingen i Mellanöstern, utvecklingen i Ryssland, relationerna mellan den muslimska världen och den kristna världen, organiserad internationell brottslighet, internationell terrorism samt

användandet av jordens naturresurser. Andelen som anser dessa förhållanden som *mycket* eller *ganska oroande* är över 60 procent.

Oron över mer långsiktiga hot, såsom globala klimatförändringar samt användande av jordens naturresurser är fortsatt hög och andelen som anser dessa förhållanden *mycket* eller *ganska oroande* har i de senaste mätningarna stadigt legat runt 60 procent.

Det förhållande som i årets mätning visar störst ökning gäller oron för utvecklingen i Ryssland. Nästan tre fjärdedelar av de tillfrågade är mycket eller ganska oroade över denna. Motsvarande andel 2013 var 45 procent.

Utveckling över tid för respektive förhållande visas i diagram 15.1 – 15.19 nedan.

Utvecklingen i Mellanöstern

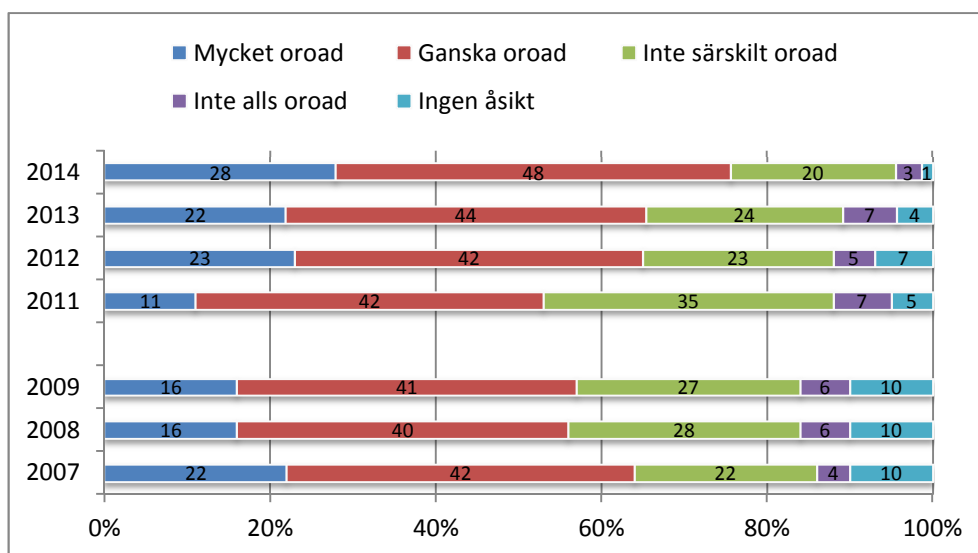

Diagram 15.1: Oro för utvecklingen i Mellanöstern

2013 var ungefär 65 procent av befolkningen *mycket* eller *ganska oroade* över utvecklingen i Mellanöstern. Denna andel har nu ökat till drygt 75 procent. Det finns ingen skillnad mellan kvinnor och män. Personer över 30 år uttrycker oro i större omfattning än personer under 30 år.

Utvecklingen i Ryssland

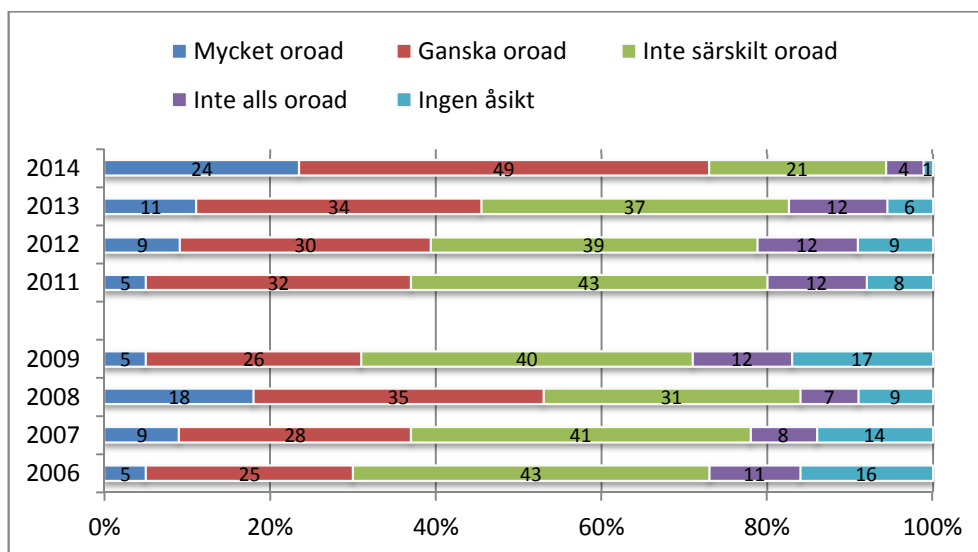

Diagram 15.2: Oro för utvecklingen i Ryssland

Drygt 70 procent av befolkningen är *mycket* eller *ganska oroad* över utvecklingen i Ryssland. Motsvarande andel 2013 var 45 procent. Det har alltså skett en markant ökning av andelen oroad mellan 2013 och 2014. En gradvis ökning av oron för utvecklingen i Ryssland kan noteras ända sedan 2009. Även mätningen 2008 sticker ut i serien, sannolikt på grund av att detta var året för "Georgienkriget". Yngre personer är mindre oroad än äldre däremot finns det ingen påvisbar skillnad mellan män och kvinnor.

Relationerna mellan den muslimska världen och den kristna världen

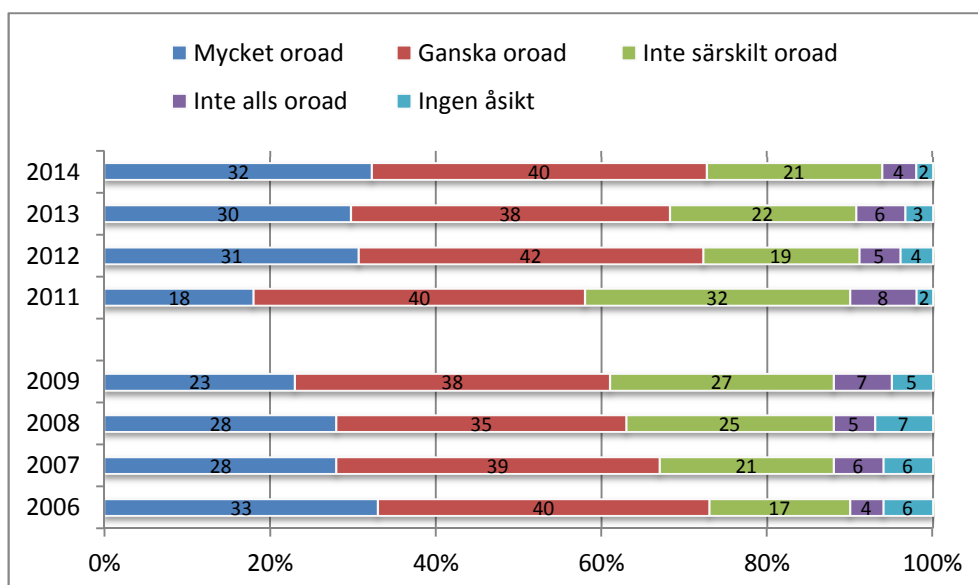

Diagram 15.3: Oro för relationerna mellan den muslimska världen och den kristna världen

Andelen personer som är *mycket* eller *ganska oroad* över relationerna mellan den muslimska världen och den kristna världen visade en markant uppgång mellan 2011 och 2012. Knappt 60 procent uttryckte 2011 att de var *mycket* eller *ganska oroad*. Denna andel ökade 2012 till drygt 70 procent för att därefter ligga på ungefär samma nivå, så också i 2014 års undersökning. Personer över 30 år är mer oroad än de under 30 år, däremot finns det inga påvisbara skillnader mellan män och kvinnor.

Organiserad internationell brottslighet

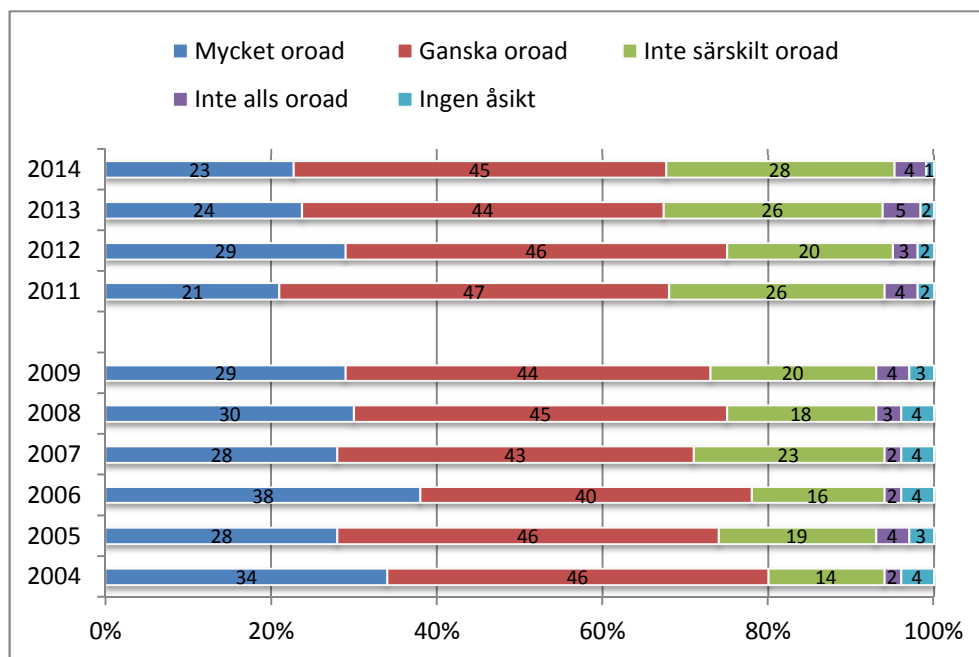

Diagram 15.4: Oro för organiserad internationell brottslighet

Organiserad internationell brottslighet är ett av de förhållanden som i ett femårsperspektiv oroar befolkningen mest. Knappt 70 procent är i undersökningen 2014 *mycket* eller *ganska oroad* över denna typ av brottslighet. Detta är i samma nivå som 2013 men en minskning jämfört med 2012. Personer över 50 år är mer oroliga än de under 50 år. Det finns inga skillnader mellan män och kvinnor.

Internationell terrorism

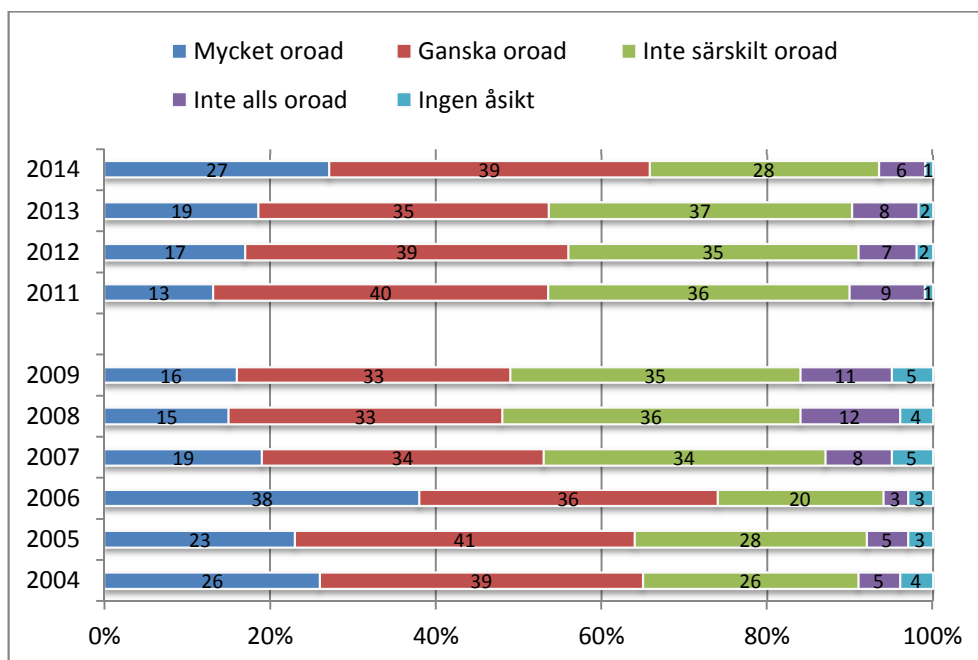

Diagram 15.5: Oro för internationell terrorism

Andelen individer som är *mycket* eller *ganska oroad* över internationell terrorism var som högst 2006 då hela 74 procent uttryckte oro, möjligen en effekt av bombdåden i Madrid och London 2004 respektive 2005. Därefter sjönk andelen oroad med nästan 20 procentenheter. Mellan 2013 och 2014 har det dock skett en ökning av andelen oroad, från 54 procent till 66 procent.

Äldre personer uttrycker i högre grad oro jämfört med andra åldersgrupper medan det inte finns några skillnader mellan män och kvinnor.

Användandet av jordens naturresurser

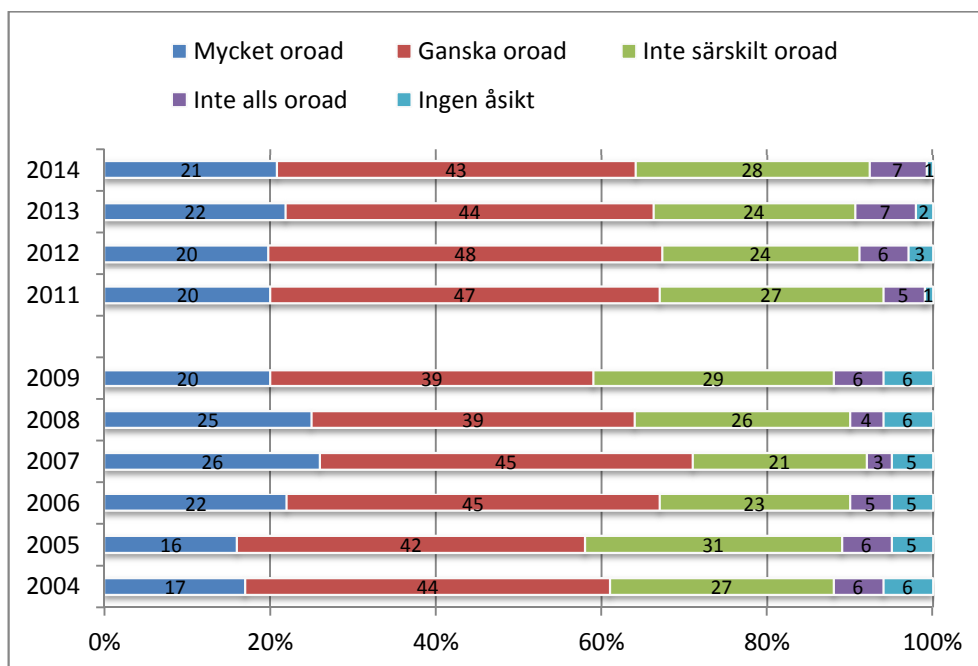

Diagram 15.6: Oro för användandet av jordens naturresurser

Andelen personer som är *mycket* eller *ganska oroad* över användandet av jordens naturresurser har sedan 2004 varierat runt 60 procent. I 2014 års undersökning uttrycker drygt 60 procent stor oro. Kvinnor är mycket mer oroad över denna fråga jämfört med män, 73 procent jämfört med 56 procent. Det finns inga skillnader mellan de olika åldersgrupperna.

Globala klimatförändringar

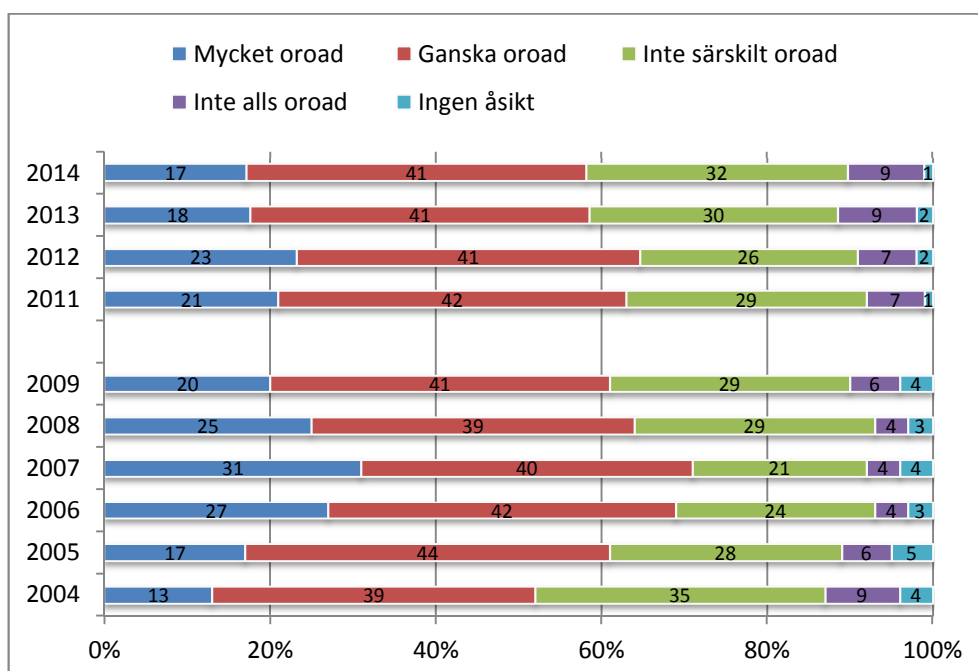

Diagram 15.7: Oro för globala klimatförändringar

Nästan 60 procent av befolkningen anser det i ett femårsperspektiv som *mycket* eller *ganska oroande* med globala klimatförändringar. Andelen individer som uttrycker stor oro har varierat över åren. År 2004 var andelen som lägst, drygt 50 procent, medan den 2007 var som högst, ca 70 procent. Det har inte skett någon påvisbar förändring mellan 2013 och 2014. Kvinnor uttrycker i högre grad stor oro jämfört med män medan det inte finns några skillnader mellan olika åldersgrupper.

Stora flyktingströmmar

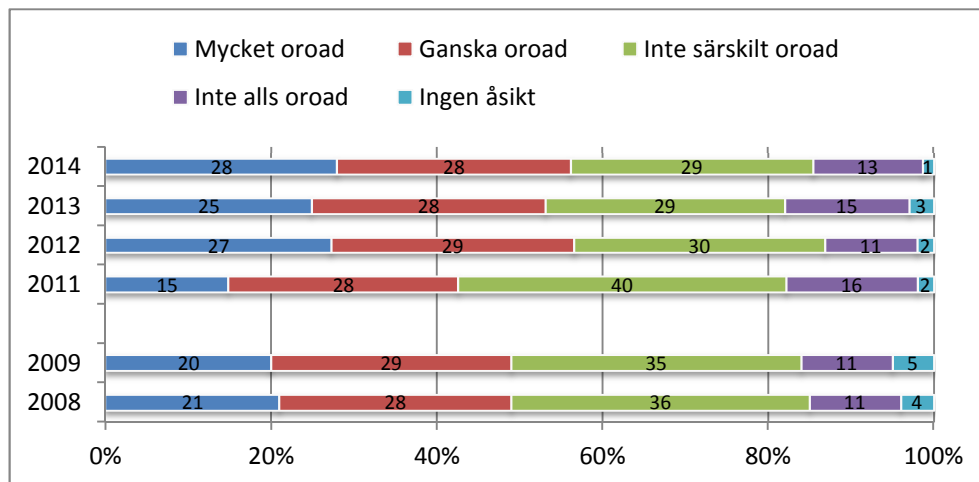

Diagram 15.8: Oro för stora flyktingströmmar

Knappt 60 procent av de tillfrågade är *mycket* eller *ganska oroad* över stora flyktingströmmar. Detta är i samma nivå som 2013 men en signifikant ökning jämfört med 2011 då motsvarande andel var drygt 40 procent. Personer över 30 år är mer oroad än de under 30 år. Det finns däremot inga skillnader mellan kvinnor och män.

Spridning av smittsamma sjukdomar

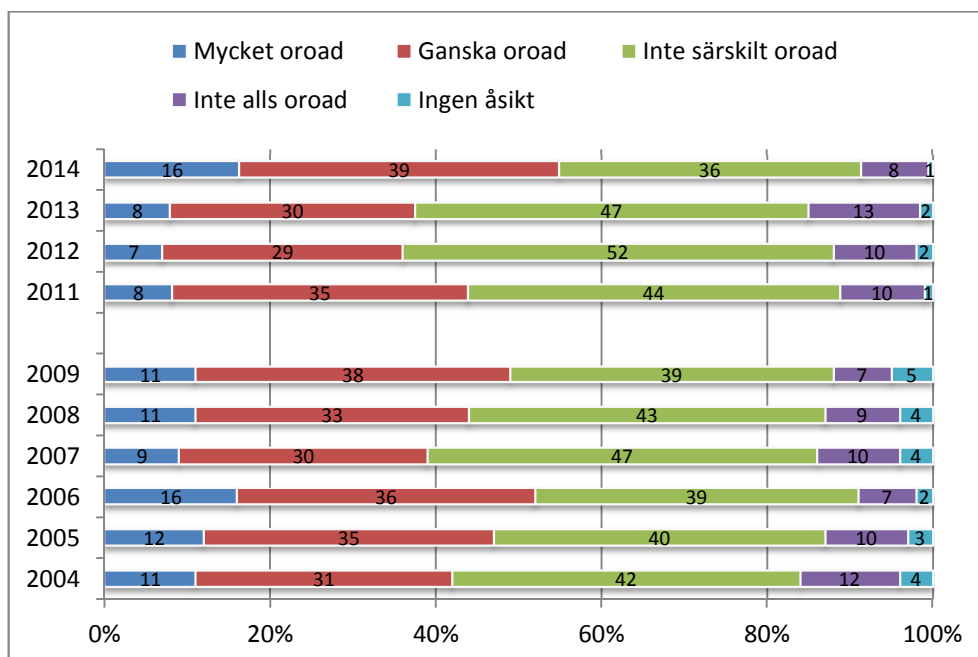

Diagram 15.9: Oro för spridning av smittsamma sjukdomar

Andelen individer som uttrycker *mycket* eller *ganska stor* oro för spridning av smittsamma sjukdomar har sedan 2004 varierat mellan ungefär 40 procent och drygt 50 procent. I 2014 års undersökning har det skett en markant ökning jämfört med 2013, från 38 procent till 55 procent. Den pågående Ebola-epidemin i Västraafrika och debatten om antibiotikaresistenta bakterier kan vara bakomliggande faktorer. Kvinnor är mer oroad än män, däremot finns det inga påvisbara skillnader mellan olika åldersgrupper.

Terroristattack i Sverige

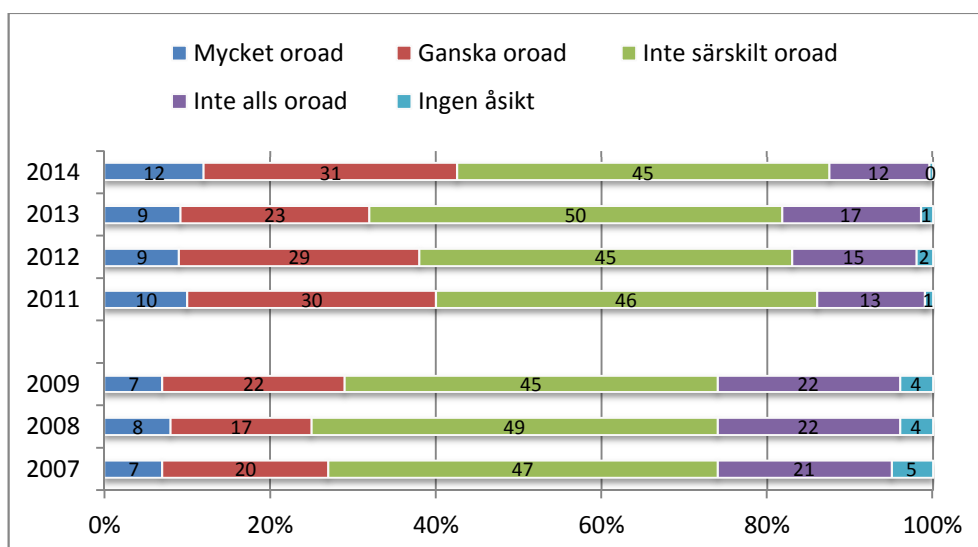

Diagram 15.10: Oro för terroristattack i Sverige

Drygt 40 procent av befolkningen är *mycket* eller *ganska oroad* för att en terroristattack ska inträffa i Sverige under de närmaste fem åren. Detta är en ökning jämfört med 2013 då motsvarande andel var drygt 30 procent. Kvinnor är mer oroad än män, likaså är äldre mer oroliga än yngre.

Europeiska unionens överstatlighet

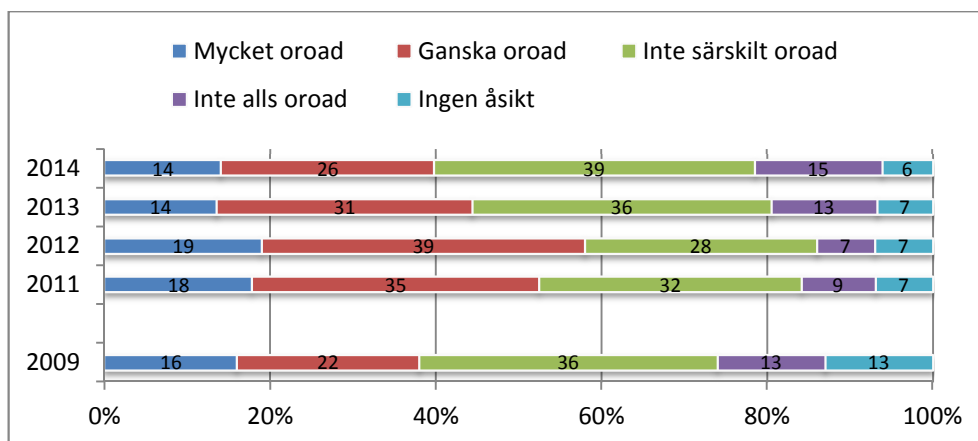

Diagram 15.11: Oro för den Europeiska unionens överstatlighet

40 procent är *mycket* eller *ganska oroad* över den Europeiska unionens överstatlighet. Detta är i samma nivå som 2013 men en markant minskning jämfört med 2012 då motsvarande andel var 58 procent. Det finns inga skillnader mellan kvinnor och män. Däremot är personer i åldersgruppen 65-79 år mer oroad än personer i gruppen 18-29 år.

Oljetransporter på Östersjön

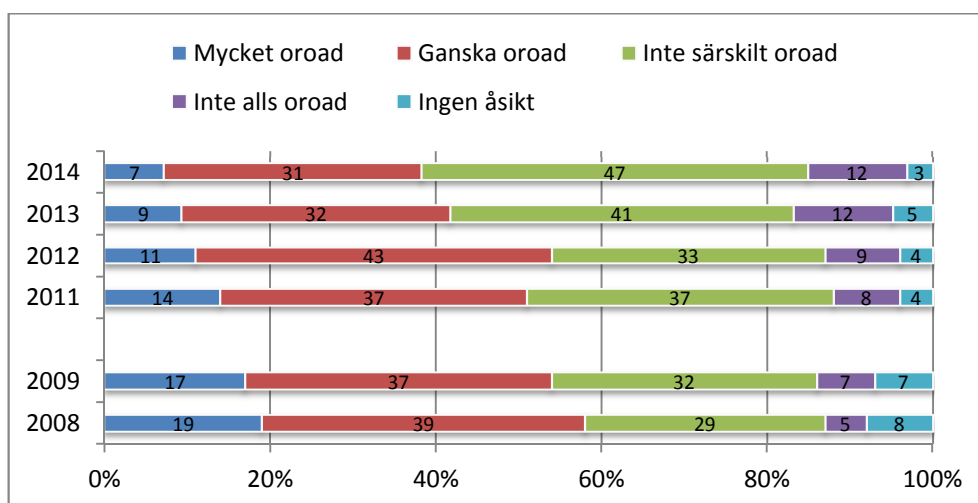

Diagram 15.12: Oro för oljetransporter på Östersjön

Nästan 40 procent av befolkningen uttrycker *mycket* eller *ganska* stor oro för oljetransporter på Östersjön. Detta är i samma nivå som 2013 men en minskning jämfört med tidigare år. Kvinnor är mer oroad än män även personer över 50 år är mer oroad än personer under 50 år.

Brister i samhällsviktiga IT-system (IT-säkerhet)

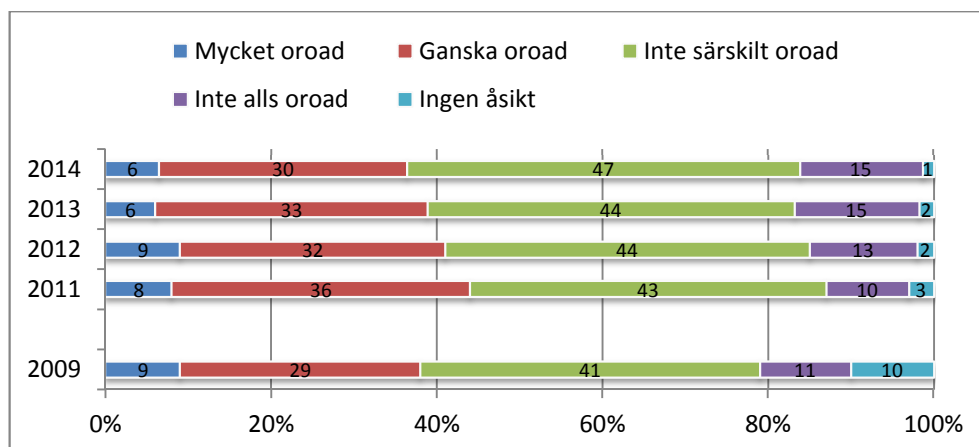

Diagram 15.13: Oro för brister i samhällsviktiga IT-system (IT-säkerhet)

Knappt 40 procent är 2014 *mycket* eller *ganska oroad* för brister i samhällsviktiga IT-system. Detta är i samma nivå som tidigare år frågan ingått i undersökningen. Personer över 50 år är mer oroliga jämfört de under 50 år, däremot finns det inga påvisbara skillnader mellan män och kvinnor.

En väpnad konflikt i vår närhet

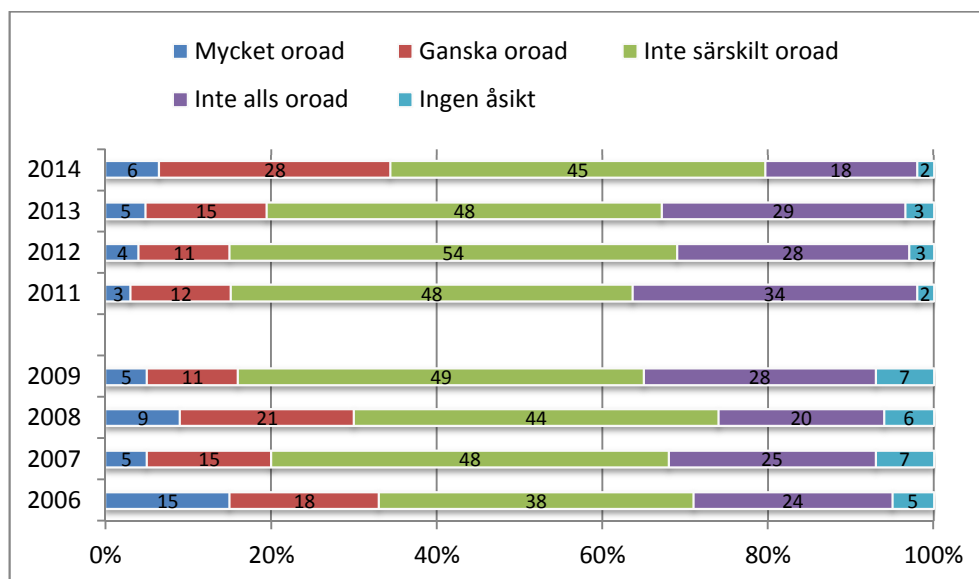

Diagram 15.14: Oro för en väpnad konflikt i vår närhet

Nästan 35 procent anger i 2014 års undersökning att man är *mycket* eller *ganska oroad* för en väpnad konflikt i vår närhet. Detta är en ökning jämfört med 2013 då motsvarande andel var 20 procent. Andelen som anger *inte särskilt oroad* har varit förhållandevis konstant över tid, medan de som uppger *inte alls oroad* har minskat signifikant. Det finns inga skillnader mellan män och kvinnor och inte heller mellan olika åldersgrupper.

Naturkatastrof med stor materiell förödelse

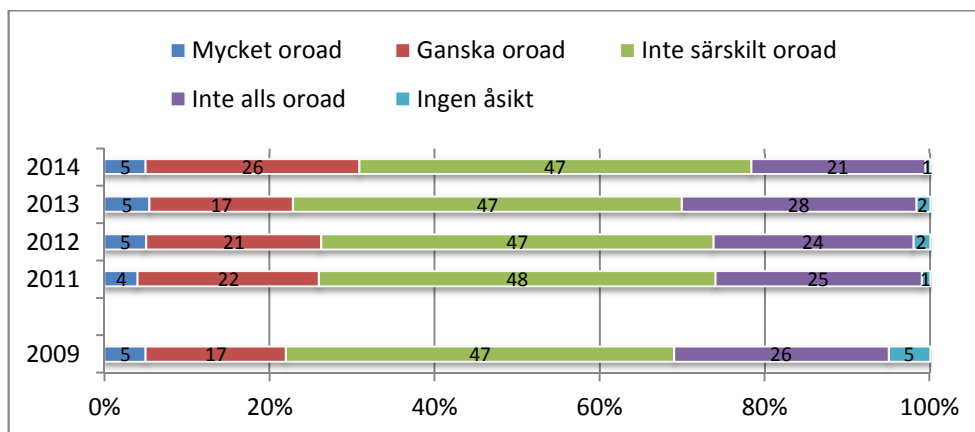

Diagram 15.15: Oro för naturkatastrof med stor materiell förödelse

Ungefär 30 procent av befolkningen är i *mycket* eller *ganska stor* grad oroad för att en naturkatastrof med stor materiell förödelse ska inträffa inom de närmsta fem åren. 2013 var motsvarande andel lite drygt 20 procent. Detta innebär att det skett en påvisbar ökning mellan 2013 och 2014. Kvinnor uttrycker större oro än män medan det däremot inte finns några skillnader mellan olika åldersgrupper.

Spridning av kärnvapen

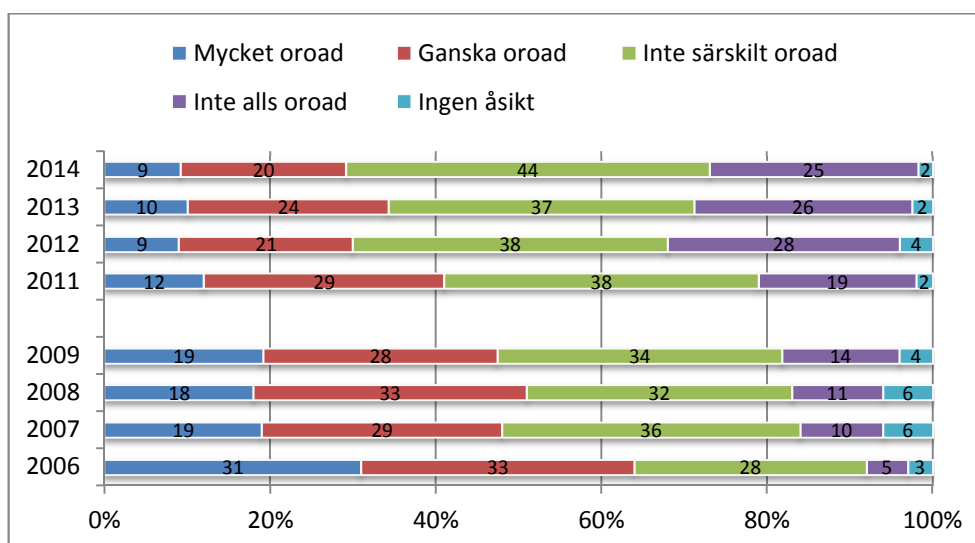

Diagram 15.16: Oro för spridning av kärnvapen

Oron för spridning av kärnvapen har minskat påtagligt sedan 2006. Det året var andelen som uttryckte *mycket* eller *ganska stor* oro 64 procent medan motsvarande andel 2014 var 29 procent. Kvinnor och personer i åldersgruppen 50-64 år är mer oroade än andra grupper.

Olycka i kärnkraftverk

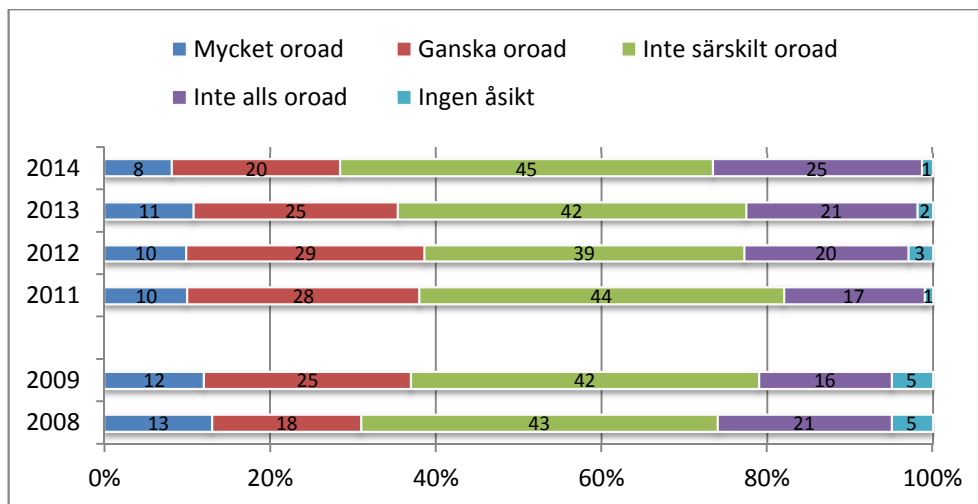

Diagram 15.17: Oro för olycka i kärnkraftverk

Knappt 30 procent är *mycket* eller *ganska oroade* över att det ska inträffa en olycka i ett kärnkraftverk inom de närmsta fem åren. Detta är en minskning jämfört med 2013 då motsvarande andel var knappt 40 procent. Kvinnor är mer oroade än män men det finns inga skillnader mellan olika åldersgrupper. Händelserna i Fukushima (2011) tycks inte fått något större genomslag i oron för denna olyckstyp.

Spridning av kemiska och biologiska stridsmedel

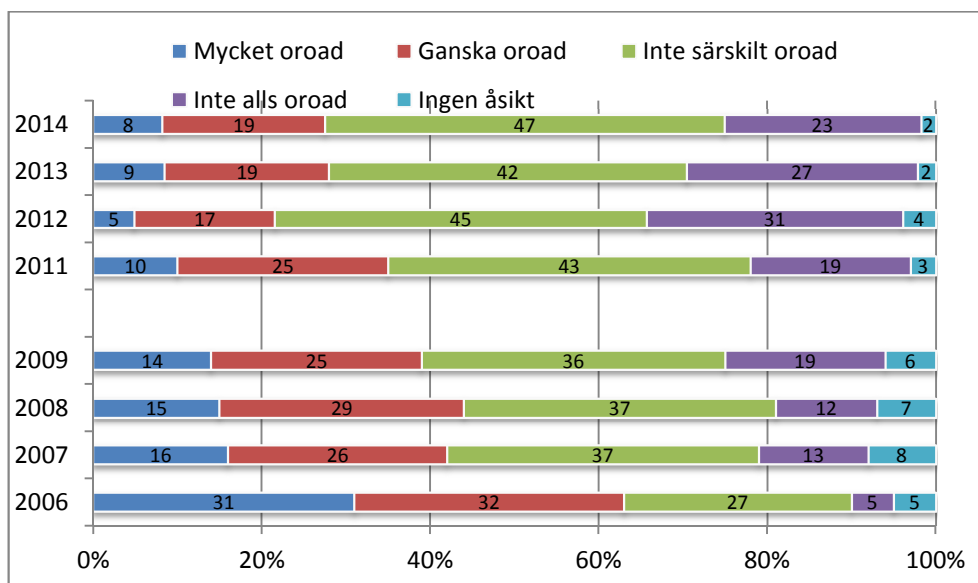

Diagram 15.18: Oro för spridning av kemiska och biologiska stridsmedel

Andelen i befolkningen som är *mycket* eller *ganska oroad* över spridningen av kemiska och biologiska stridsmedel var som högst 2006. Drygt 60 procent uttryckte då oro över denna fråga. 2012 hade andelen oroad minskat till drygt 20 procent. 2013 var motsvarande andel knappt 30 procent vilket är samma nivå som 2014. Detta innebär att det skett en viss ökning av andelen oroad mellan 2012 och 2013/2014, vilket möjligen kan tillskrivas att kemvapenfrågan aktualiserats i samband med inbördeskriget i Syrien.

Kvinnor är mer oroad än män, däremot finns det inga skillnader mellan olika åldersgrupper.

Långvariga avbrott i elförsörjningen

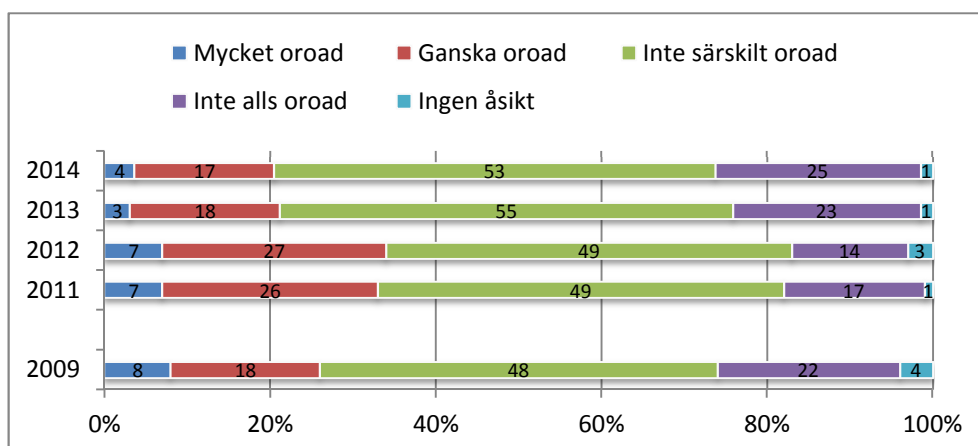

Diagram 15.19: Oro för långvariga avbrott i elförsörjningen

Ungefär 20 procent av de tillfrågade uttrycker i årets undersökning *stor oro*. Detta är i samma nivå som 2013 men en minskning jämfört med 2012 då motsvarande andel var drygt 30 procent. Kvinnor och personer över 50 år är mer oroad än övriga grupper.

2.4 Inställning i skilda säkerhetspolitiska frågor

2.4.1 Inställning till Sveriges förda försvars- och utrikespolitik

Frågeställning: Vad tycker du om den försvars- och utrikespolitik som förts av Sverige under de senaste tre åren?

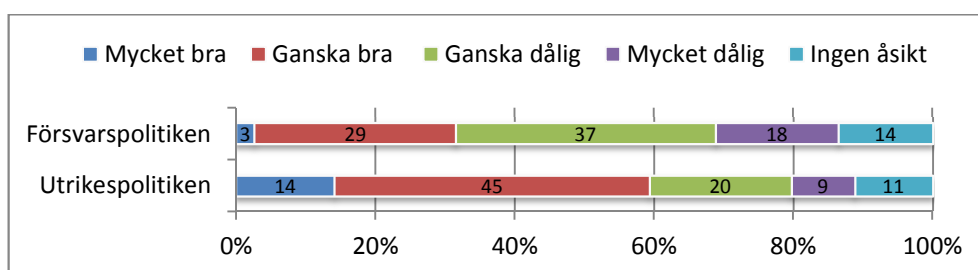

Diagram 16: Inställning till Sveriges försvars- och utrikespolitik. Resultat 2014.

När det gäller uppfattningen om de senaste tre årens förda försvarspolitik uppger drygt 30 procent att de tycker den är *mycket* eller *ganska bra*. Samtidigt anser 55 procent att den är *mycket* eller *ganska dålig*. Detta innebär att det inte skett någon förändring av resultaten jämfört med 2013.

Knappt 60 procent anser att den förda utrikespolitiken varit *mycket* eller *ganska bra* medan ungefär en tredjedel anser motsatsen.

Frågan gällande den förda försvars- och utrikespolitiken formulerades om något inför undersökningen 2009. I tidigare undersökningar formulerades frågan på följande sätt, "Vad tycker du om den försvars- och utrikespolitik som förts av Sverige hittills under 2000-talet?". Skillnaden mellan frågorna gäller alltså tidsaspekten. Detta bör finnas i åtanke vid jämförelse av resultat före och efter 2009.

Försvarspolitiken

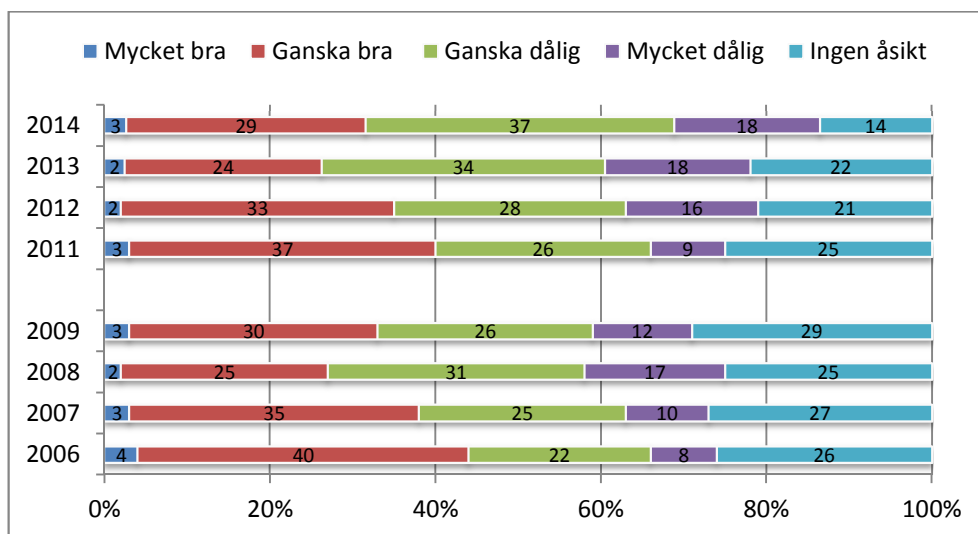

Diagram 16.1: Inställning till Sveriges försvarspolitik

En tredjedel av befolkningen ansåg 2009 att den förda försvarspolitiken var *mycket* eller *ganska bra*. 2011 steg denna andel till 40 procent för att därefter minska under 2012 och 2013. I undersökningen 2013 ansåg ca 25 procent att den förda försvarspolitiken var bra. Motsvarande andel 2014 var drygt 30 procent.

Observera att för samtliga år som frågan har ingått i undersökningen är det en relativt stor andel som angett att de inte har någon åsikt, denna andel har dock minskat påtagligt mellan 2013 och 2014. Det finns inga skillnader mellan kvinnor och män däremot är personer över 30 år något mer positiva till försvarspolitiken jämfört med yngre personer.

Utrikespolitiken

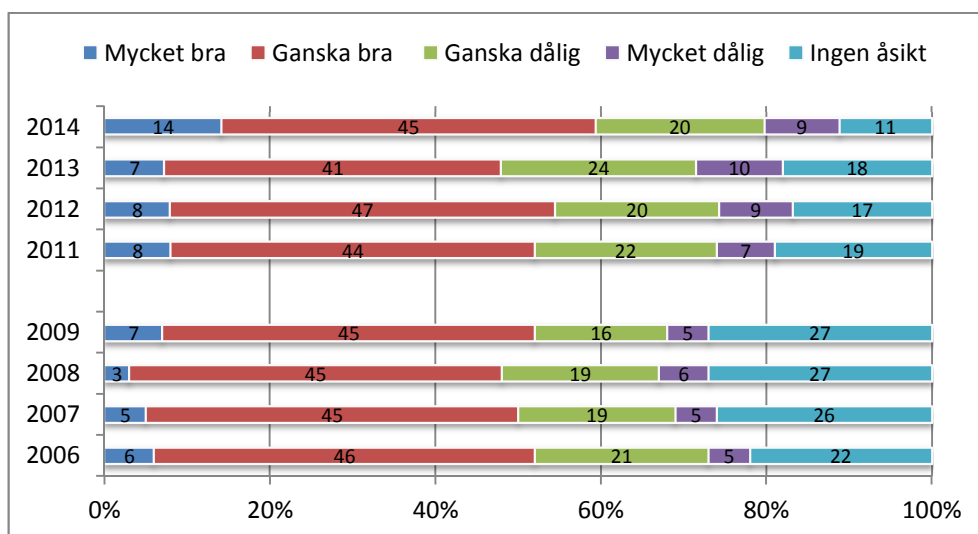

Diagram 16.2: Inställning till Sveriges utrikespolitik

Andelen personer som anser att den i Sverige förda utrikespolitiken varit *mycket* eller *ganska bra* har sedan 2006 varierat runt 50 procent. 2014 är andelen som anser att den förda utrikespolitiken är bra nästan 60 procent medan motsvarande andel 2013 var knappt 50 procent. Samtidigt har andelen utan åsikt minskat. Det finns inga skillnader mellan män och kvinnor. För de olika åldersgrupperna tenderar andelen som anser utrikespolitiken som bra öka med stigande ålder.

2.4.2 Inställning till FN:s ingripanden i oroshärdar

Frågeställning: *FN har länge försökt att säkra freden i världen genom att till oroshärdar sända militär personal, som dock inte själva ingriper i pågående strider. På senare år har FN beslutat om ingripanden med mandat som ger möjlighet till direkta stridshandlingar för att skapa fred och säkerhet. Tycker du att det är rätt eller fel att FN beslutar om sådana ingripanden?*

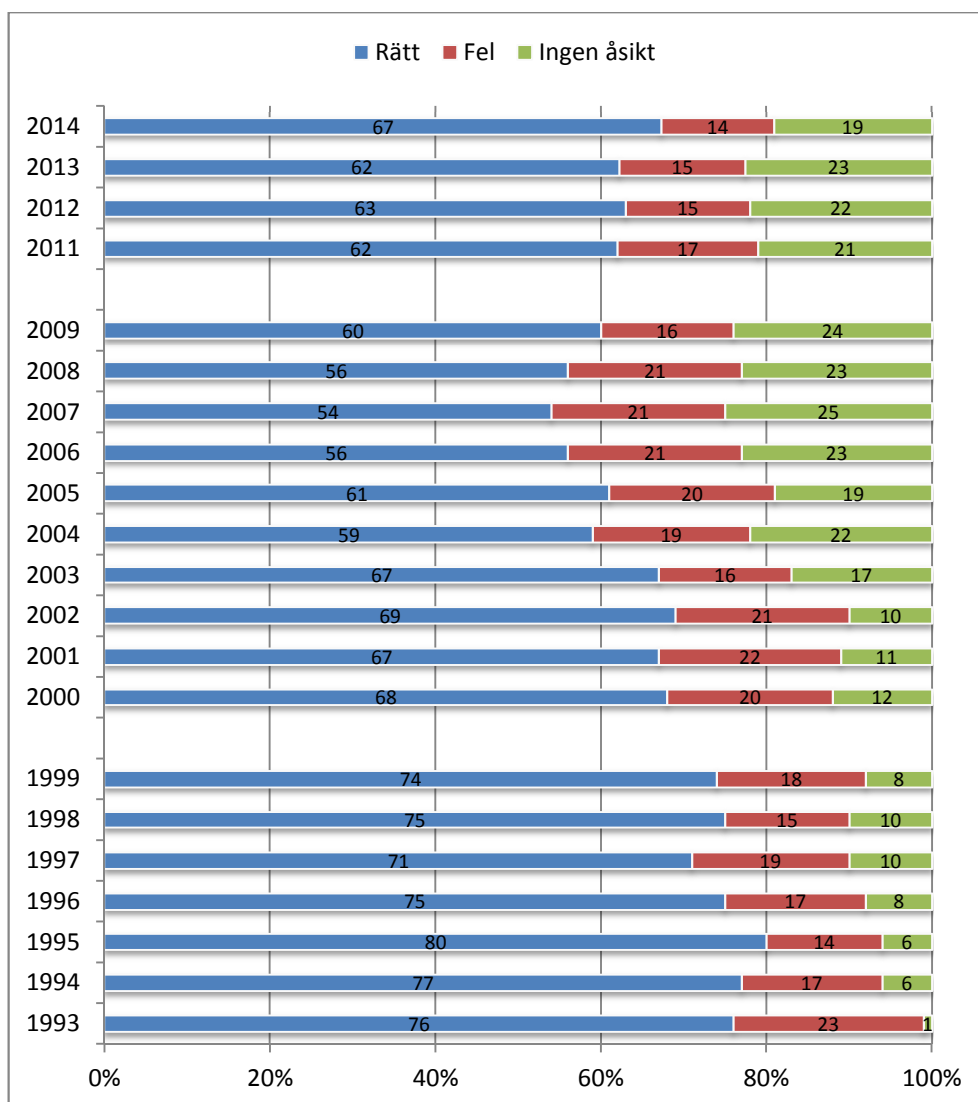

Diagram 17: Inställning till FN:s ingripanden i oroshärdar

Denna fråga har formulerats något olika genom åren. Detta förhållande kan medföra skillnader i svarsmönster även om frågans ”andemening” rörande FN-insatserna genomgående varit densamma.

I undersökningarna fram till och med 1999 tycker i genomsnitt tre fjärdedelar att FN gör *rätt* medan knappt 20 procent anser att FN gör *fel* när man tillgriper våld för att återställa fred och säkerhet. En mindre grupp, knappt 10 procent, saknar uppfattning i frågan. I undersökningarna 2000 till 2003 minskar stödet till knappt 70 procent medan avståndstagandet ligger kvar på ungefär 20 procent. 2004 minskar stödet ytterligare och har sedan dess legat kring 60 procent, så också i 2014 års undersökning. Eftersom avståndstagandet ligger fast på ungefär 20 procent sedan flera år är det gruppen utan åsikt som ökat under 2000-talet.

Män och personer över 30 år anser i högre utsträckning än kvinnor och personer under 30 år att det är *rätt* av FN att med mandat tillgripa direkta stridshandlingar för att skapa fred och säkerhet.

Det är en betydligt högre andel kvinnor som saknar åsikt i frågan jämfört med män. Likaså är det en högre andel i åldersgruppen 18-29 år som saknar åsikt jämfört med övriga åldersgrupper.

2.4.3 Inställning till Sveriges deltagande i militära insatser utomlands

Frågeställning: Sverige har ett antal militära förband utomlands. Tycker du att det är ett riktigt eller ett felaktigt beslut av Sverige att sända svenska soldater utomlands?

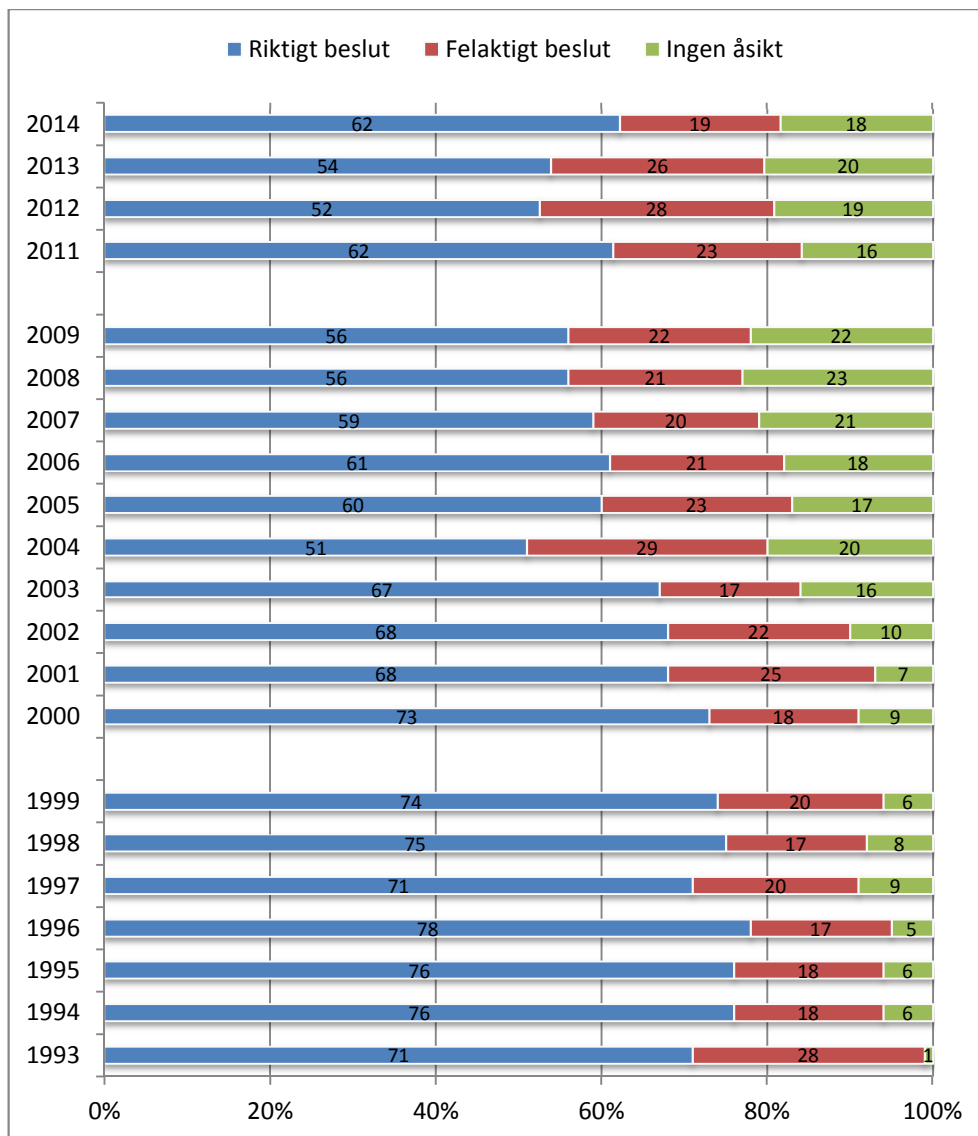

Diagram 18: Inställning till Sveriges deltagande i militära insatser utomlands

Drygt 60 procent av befolkningen tycker det är ett *riktigt beslut* av Sverige att sända militära förband utomlands. Detta är en ökning jämfört med 2013. Ungefär en femtedel tycker beslutet är *felaktigt*, vilket innebär en minskning jämfört med 2013. Ungefär 20 procent saknar åsikt i frågan.

Stödet i befolkningen för att sända svenska soldater utomlands var mer utbrett under de första åren på 2000-talet och i än högre grad under 1990-talet. Avståndstagandet ökar dock knappast utan det är gruppen utan åsikt som ökat jämfört med dessa år. Notera att även den här frågan har formulerats något olika genom åren vilket kan påverka svarsfördelningen.

Stödet återfinns främst bland män medan det är ungefär lika många män som kvinnor som tar avstånd. Andelen som saknar åsikt är betydligt högre bland kvinnor. Personer över 30 år anser i högre grad än personer under 30 år att det är ett riktigt beslut att sända militära förband utomlands.

2.4.4 Inställning till om Sverige bör öka eller minska sitt deltagande i fredsfrämjande insatser

Frågeställning: Sverige har länge försökt att bidra till att säkra freden på olika håll i världen genom att skicka militär personal på uppdrag med mandat från FN:s säkerhetsråd. Tycker du att Sverige bör öka eller minska antalet soldater i sådana fredsfrämjande insatser?

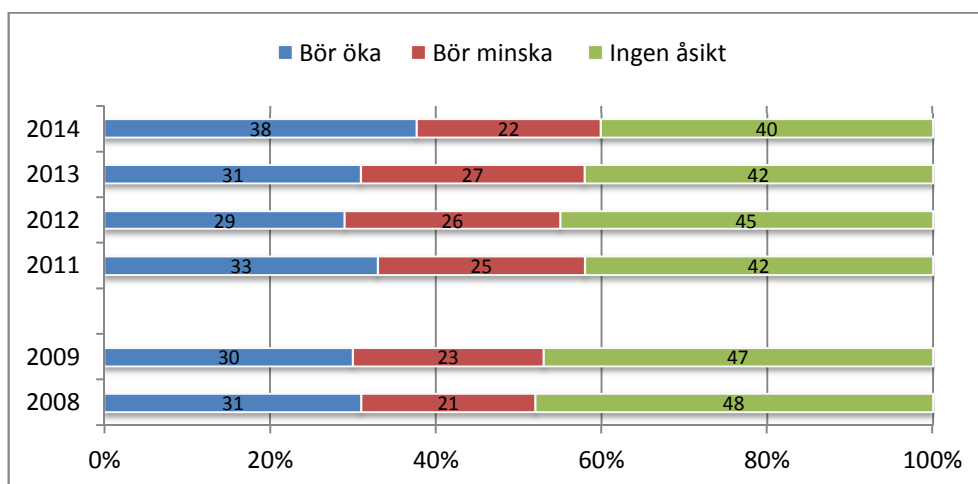

Diagram 19: Inställning till om Sverige bör öka eller minska sitt deltagande i fredsfrämjande insatser

Sverige har länge försökt bidra till att säkra freden på olika platser i världen genom att skicka militär personal på uppdrag från FN:s säkerhetsråd. Många i befolkningen saknar uppenbarligen åsikt om dessa insatser *bör öka* eller *minska*. I 2014 års undersökning angav 40 procent att de inte hade någon åsikt. Den andelen har varit ungefär lika stor i tidigare undersökningar. Opinionen ligger också i övrigt relativt stabil sedan 2008 då frågan introducerades. I 2014 års undersökning var det 38 procent som tycker att antalet soldater *bör ökas* medan ungefär en fjärdedel anser att antalet *bör minskas*. En ökning av antalet soldater i utlandsuppdrag förordas främst av män och personer över 30 år.

2.4.5 Inställning till Sveriges deltagande i några specifika fredsfrämjande insatser

Frågeställning: Sverige har under 2014 deltagit med militära styrkor i ett antal fredsfrämjande insatser på olika platser i världen. Hur ställer du dig till Sveriges ...?

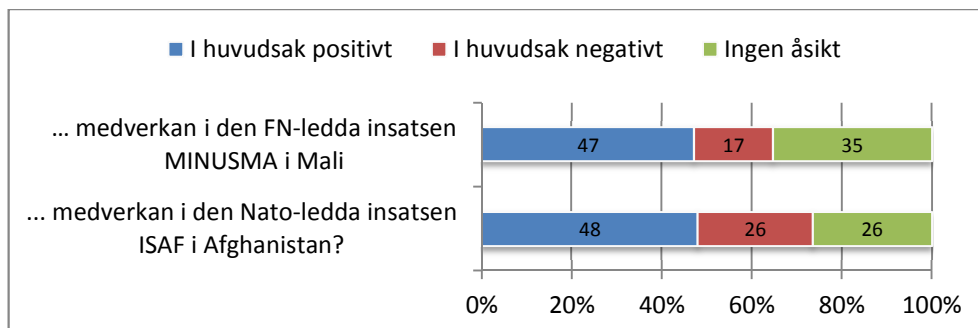

Diagram 20: Inställning till Sveriges deltagande i några specifika fredsfrämjande insatser. Resultat 2014.

Denna fråga har formulerats om något från och med undersökningen 2013, andemeningen är dock den samma. Den tidigare formuleringen löd "Sverige deltar för närvarande med militär trupp i ett antal fredsfrämjande FN-insatser på olika platser i världen. Hur ställer du dig till...?".

Sverige deltar i hela skalan av fredsfrämjande verksamhet under ledning av såväl FN och EU som Nato. I den svenska utlandsstyrkan ingår soldater med både militär och civil kompetens. Insatserna sker främst i form av militär trupp och militära observatörer samt i så kallade "missions" där poliser och andra civila medverkar. Sverige är för närvarande representerat på flera platser runtom i världen.

När det gäller befolkningens inställning till svensk medverkan i fredsfrämjande insatser konstateras att andelen utan åsikt är hög vad gäller de insatser det är fråga om här.

För såväl medverkan i den NATO-ledda insatsen ISAF i Afghanistan och i den FN-ledda insatsen MINUSMA i Mali är andelen *huvudsakligen positiva* knappt 50 procent. Andelen *huvudsakligen negativa* är högre när det gäller insatsen i Afghanistan (26 procent) än den i Mali (17 procent).

I 2013 års undersökning introducerades en ny fråga som löd "Tror du att Sveriges deltagande i fredsfrämjande insatser på olika platser i världen har bidragit till ökad fred och säkerhet?". Drygt 60 procent ansåg 2013 att Sveriges deltagande har *absolut* eller *kanske* bidragit till ökad fred och säkerhet. Resultaten från 2014 visar på samma resultat.

Män anser i högre grad än kvinnor att Sveriges deltagande bidragit till ökad fred och säkerhet. Det finns inga skillnader mellan olika åldersgrupper när det gäller denna fråga.

2.4.6 Olika förhållandens påverkan på fred och säkerhet i Sverige

Frågeställning: Hur tror du nedan uppräknade förhållanden påverkar fred och säkerhet i Sverige? Påverkar de positivt eller negativt eller saknar de betydelse?

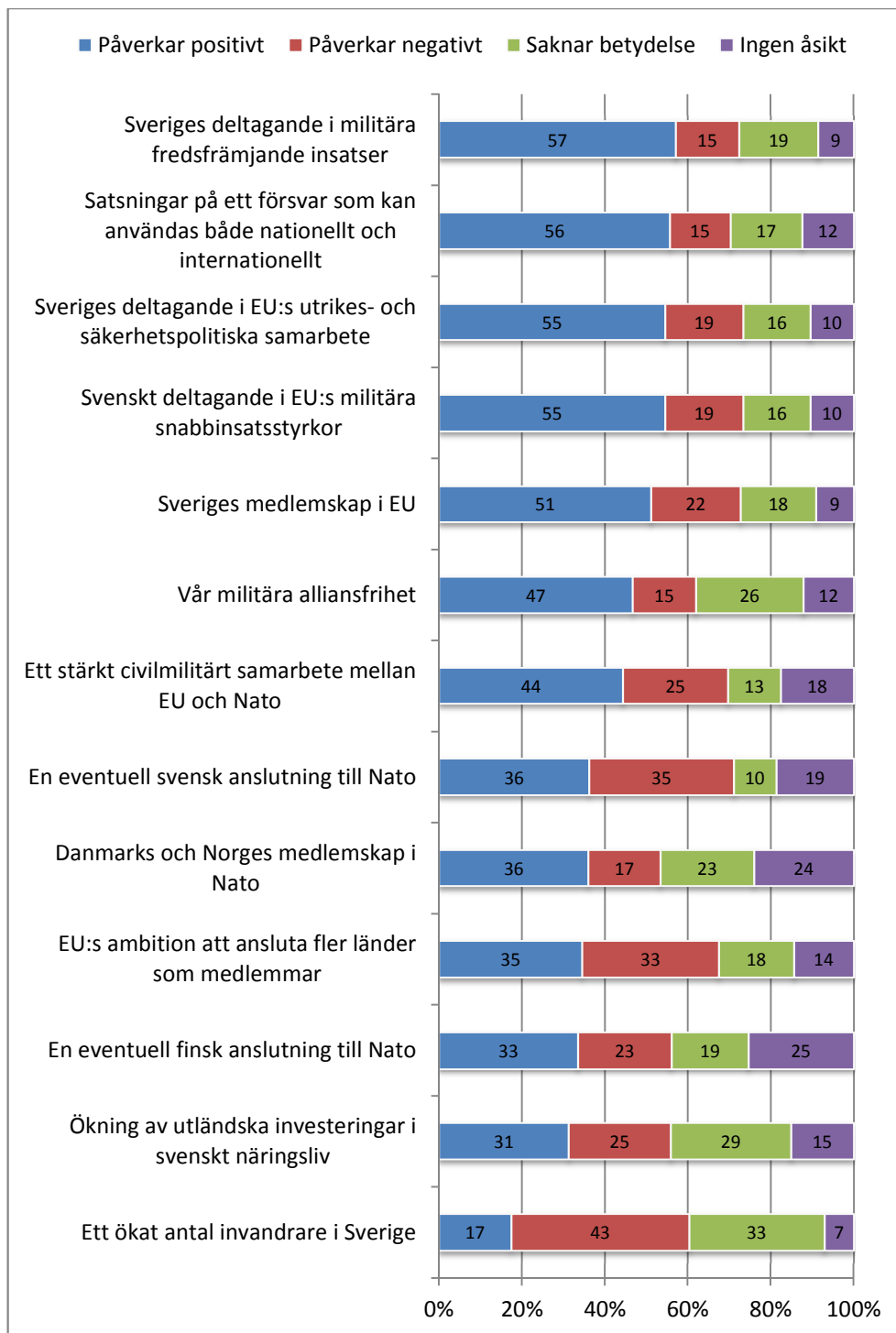

Diagram 21: Olika förhållandens påverkan på fred och säkerhet i Sverige. Resultat 2014.

Över 50 procent av befolkningen anser att Sveriges deltagande i militära fredsfrämjande insatser, satsningar på ett försvar som kan användas både nationellt och internationellt, Sveriges deltagande i EU:s utrikes- och säkerhetspolitiska samarbete, svenskt deltagande i EU:s militära snabbinsatstyrkor samt Sveriges medlemskap i EU har en *positiv* påverkan på fred och säkerhet i vårt land.

Det förhållande där fler av de tillfrågade tror att påverkan är negativ snarare än positiv på fred och säkerhet utgörs av ett ökat antal invandrare i Sverige.

Andelen utan åsikt är betydande för flera av alternativen i diagram 21.

I diagram 21.1 - 21.13 redovisas utvecklingen över tid för respektive förhållande.

Sveriges deltagande i militära fredsfrämjande insatser

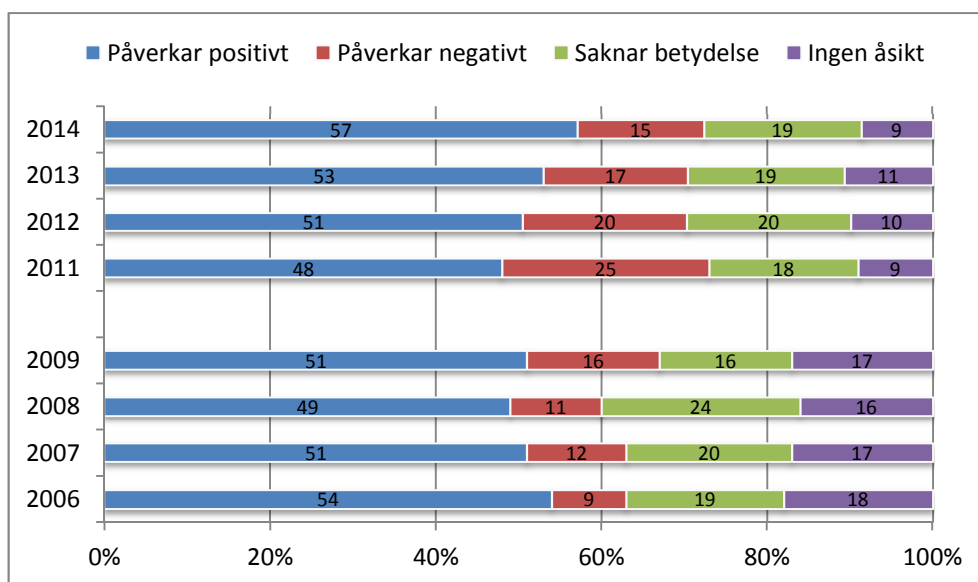

Diagram 21.1: Påverkan på fred och säkerhet i Sverige - Sveriges deltagande i militära fredsfrämjande insatser

Nästan 60 procent anser att Sveriges deltagande i olika fredsfrämjande insatser *positivt* påverkar arbetet med fred och säkerhet. Det har inte skett någon förändring mellan 2013 och 2014. Det finns inga skillnader mellan män och kvinnor och inte heller mellan olika åldersgrupper.

Satsningar på ett försvar som kan användas både nationellt och internationellt

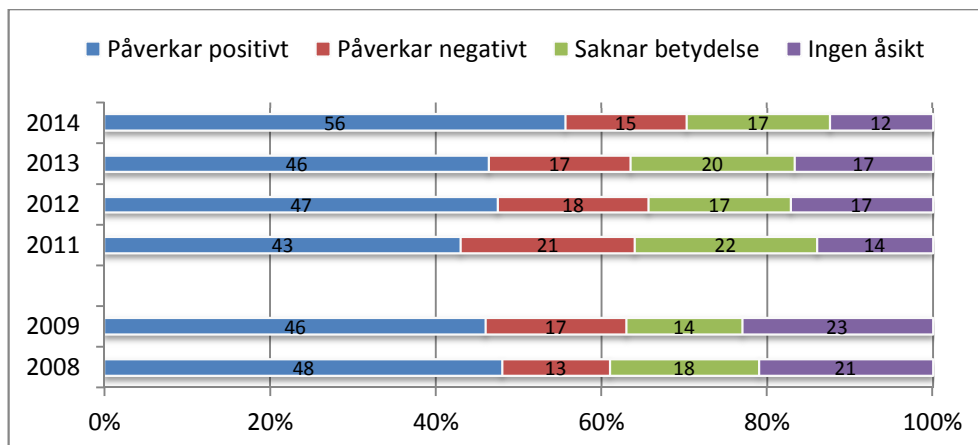

Diagram 21.2: Påverkan på fred och säkerhet i Sverige - satsningar på ett försvar som kan användas både nationellt och internationellt

Drygt 55 procent av befolkningen anser att satsningar på ett försvar som kan användas både nationellt och internationellt *positivt* påverkar fred och säkerhet i Sverige. Detta är en signifikant ökning jämfört med 2013 då motsvarande andel var 46 procent. Ungefär en femtedel anger att det påverkar *negativt* och lika många att det saknar betydelse. Män är något mer positivt inställda än kvinnor till detta förhållande och det är även personer över 65 år.

Sveriges deltagande i EU:s utrikes- och säkerhetspolitiska samarbete

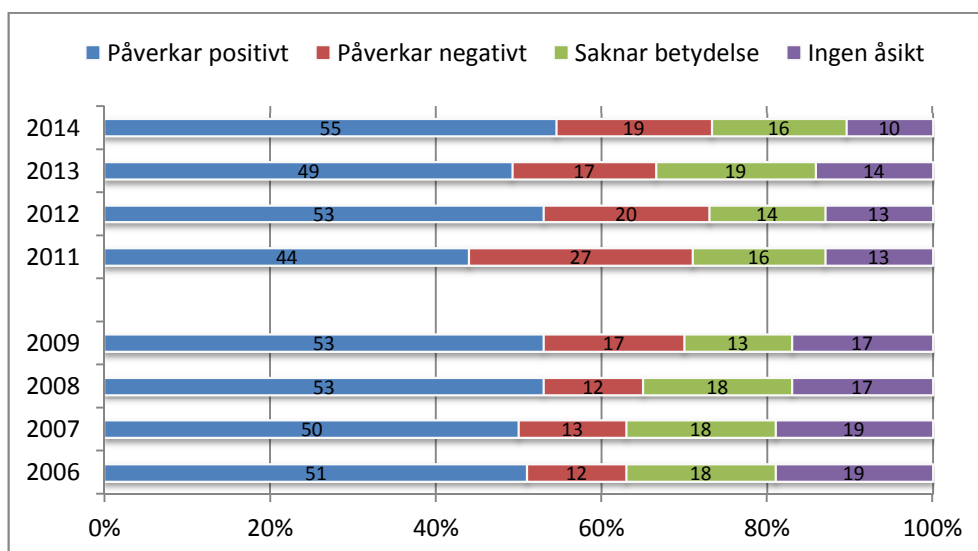

Diagram 21.3: Påverkan på fred och säkerhet i Sverige - Sveriges deltagande i EU:s utrikes- och säkerhetspolitiska samarbete

55 procent av befolkningen anser att Sveriges deltagande i EU:s utrikes- och säkerhetspolitiska samarbete påverkar fred och säkerhet *positivt*. Detta är en liten ökning jämfört med 2013. Män tror i högre grad än kvinnor att detta förhållande påverkar freds- och säkerhetsarbetet *positivt*. Personer över 65 tror även de att det påverkar *positivt* jämfört med övriga åldersgrupper.

Svenskt deltagande i EU:s militära snabbinsatsstyrkor

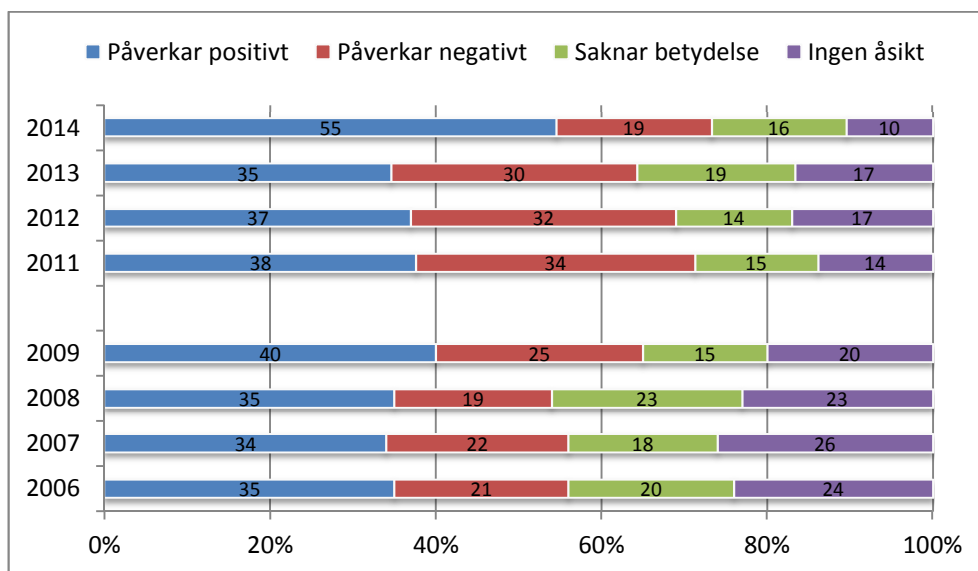

Diagram 21.4: Påverkan på fred och säkerhet i Sverige - svenskt deltagande i EU:s militära snabbinsatsstyrkor

55 procent anser att Sveriges deltagande i EU:s militära snabbinsatsstyrkor *positivt* påverkar arbetet med fred och säkerhet. Detta är en markant ökning jämfört med 2013 då motsvarande andel var 35 procent. Andelen som är *negativt* inställda minskade samtidigt från 30 procent till knappt 20 procent mellan 2013 och 2014. Män och personer över 65 år är även för detta förhållande mer positivt inställda än övriga grupper.

Sveriges medlemskap i EU

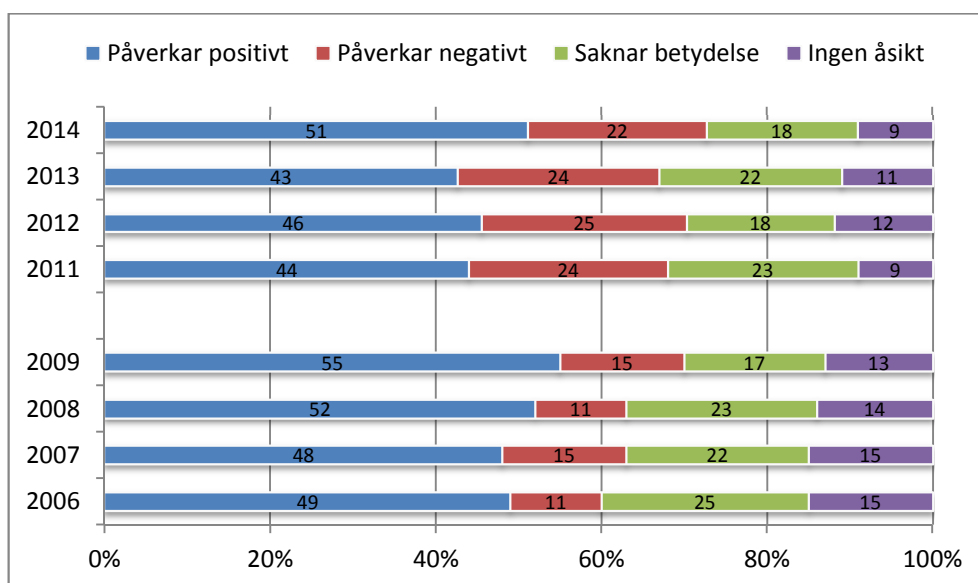

Diagram 21.5: Påverkan på fred och säkerhet i Sverige - Sveriges medlemskap i EU

I 2013 års undersökning ligger andelen *positiva* på drygt 40 procent medan motsvarande andel 2014 är drygt 50 procent. Detta innebär att de skett en ökning i andelen positiva mellan de båda åren. En fjärdedel tror att det påverkar *negativt* medan knappt 20 procent anser att det *saknar betydelse*. Män tror i högre grad än kvinnor att medlemskapet i EU påverkar freds- och säkerhetsarbetet i Sverige *positivt*. Även personer över 65 år tror det påverkar *positivt*.

Vår militära alliansfrihet

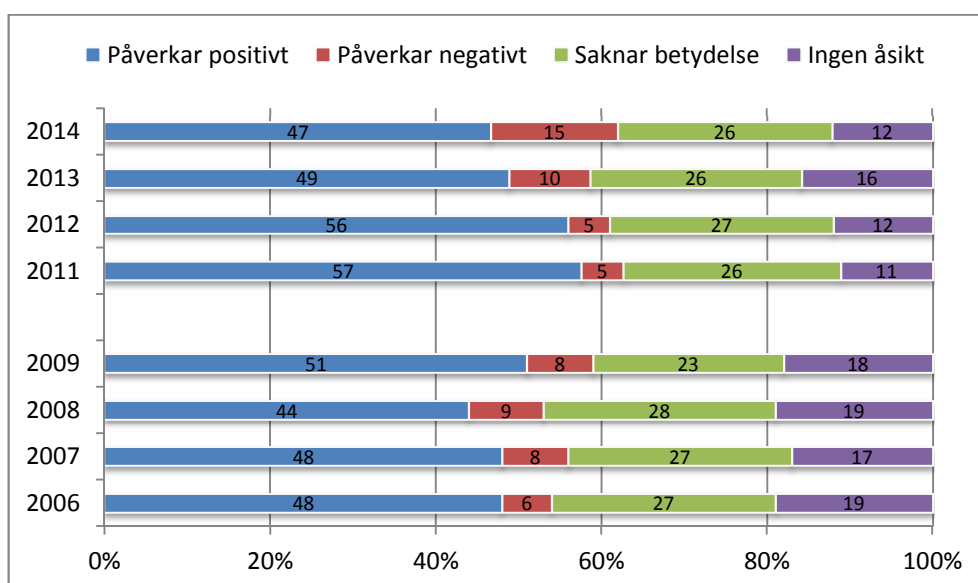

Diagram 21.6: Påverkan på fred och säkerhet i Sverige - vår militära alliansfrihet

Knappt 50 procent anser att vår militära alliansfrihet *positivt* påverkar fred och säkerhet. Detta är i samma nivå som 2013. Andelen som anser att alliansfriheten *påverkar negativt* har ökat och ligger 2014 på 15 procent. En fjärdedel av befolkningen tror det saknar betydelse. Det finns inga skillnader mellan män och kvinnor och inte heller mellan olika åldersgrupper.

Ett starkt civilmilitärt samarbete mellan EU och Nato

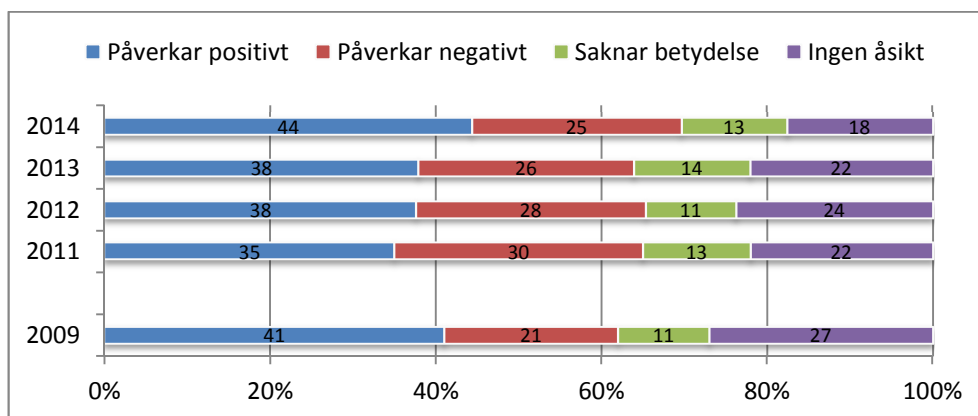

Diagram 21.7: Påverkan på fred och säkerhet i Sverige - ett starkt civilmilitärt samarbete mellan EU och Nato

44 procent tror att ett starkt civilmilitärt samarbete mellan EU och Nato har en *positiv* inverkan på Sveriges arbete med fred och säkerhet. Detta är en liten ökning jämfört med 2013. En fjärdedel tror att det påverkar *negativt*. Andelen som saknar åsikt är stor. Män är mer positivt inställda än kvinnor, även personer över 30 år är mer positivt inställda.

En eventuell svensk anslutning till Nato

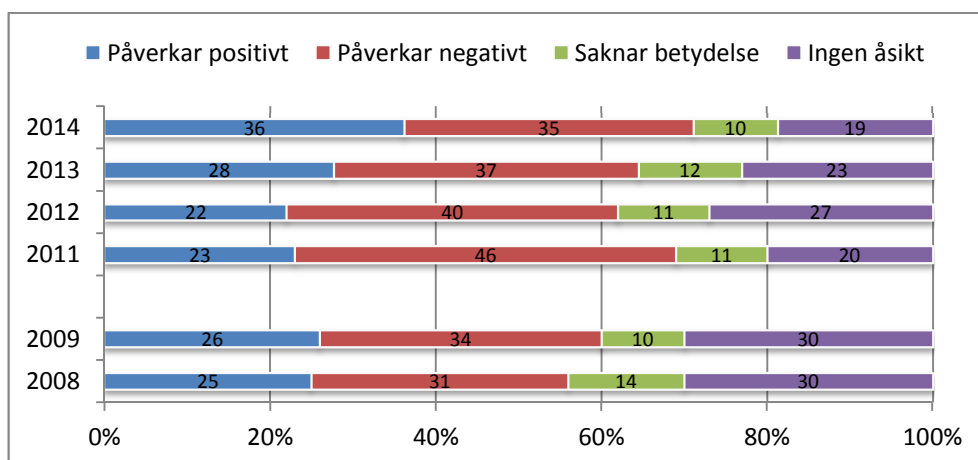

Diagram 21.8: Påverkan på fred och säkerhet i Sverige - en eventuell svensk anslutning till Nato

Drygt 35 procent av befolkningen tror att en svensk anslutning till Nato skulle påverka Sveriges arbete med fred och säkerhet *positivt*. Andelen som tror att det påverkar *negativt* har under de år frågan ställts varierat mellan ungefär 30 procent och knappt 50 procent och ligger 2014 på 35 procent. Detta innebär att andelarna som ser positiva respektive negativa effekter på en svensk anslutning till Nato nu är lika stora. Andelen som *saknar åsikt* har minskat över tid. Män tror i högre grad att detta förhållande påverkar *positivt* jämfört med kvinnor. Äldre är mer *positivt* inställda än yngre. (Se även avsnitt 2.5.5 som gäller den mer direkta frågan om Sverige bör söka medlemskap i eller stå utanför Nato).

Danmarks och Norges medlemskap i Nato

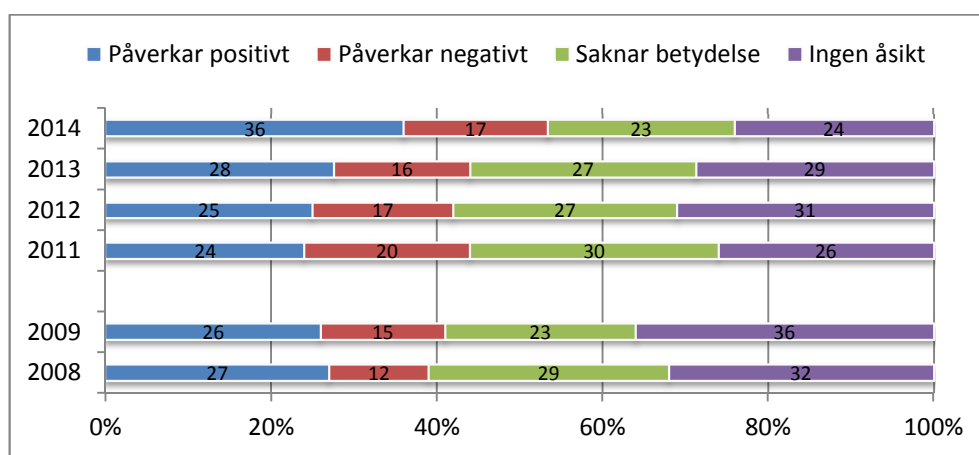

Diagram 21.9: Påverkan på fred och säkerhet i Sverige - Danmarks och Norges medlemskap i Nato

Drygt 35 procent tror det är *positivt* för Sveriges arbete med fred och säkerhet att Danmark och Norge är med i Nato. Detta är en ökning jämfört med resultaten i tidigare undersökningar. Nästan en femtedel tror det motsatta medan drygt en femtedel tror att det *saknar betydelse*. En stor andel (24 procent) har fortsatt ingen åsikt i frågan. Män tror i högre grad än kvinnor att Danmarks och Norges medlemskap påverkar Sveriges arbete med fred och säkerhet *positivt*. Även för detta förhållande tror personer över 65 år i högre grad än övriga åldersgrupper att det påverkar *positivt*.

EU:s ambition att ansluta fler länder som medlemmar

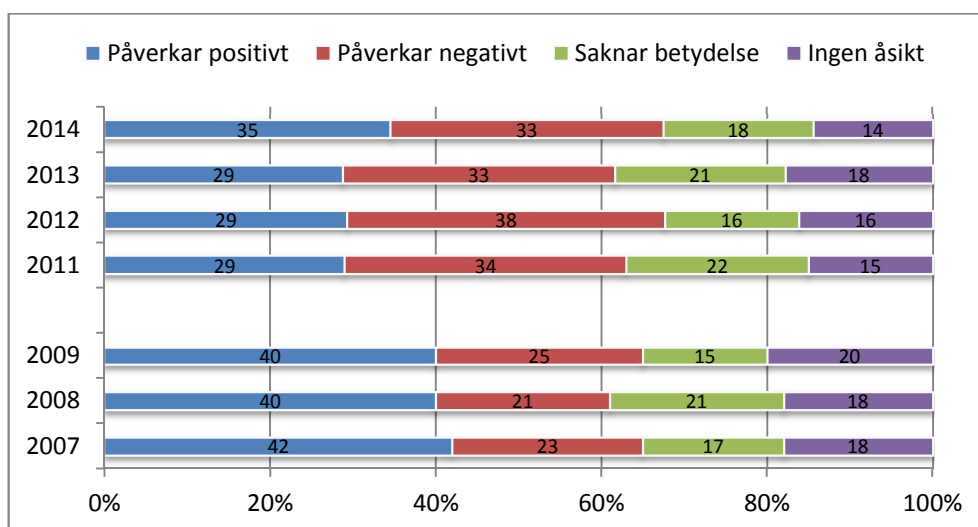

Diagram 21.10: Påverkan på fred och säkerhet i Sverige - EU:s ambition att ansluta fler länder som medlemmar

35 procent anser att EU:s ambition att ansluta fler länder som medlemmar *positivt* påverkar Sveriges arbete med freds- och säkerhetsfrågor. Detta innebär att det skett en liten ökning mellan 2013 och 2014. Andelen i befolkningen som tror att det påverkar *negativt* ligger på samma nivå 2013 och 2014. Det finns inga påvisbara skillnader mellan kvinnor och män eller mellan olika åldersgrupper.

En eventuell finsk anslutning till Nato

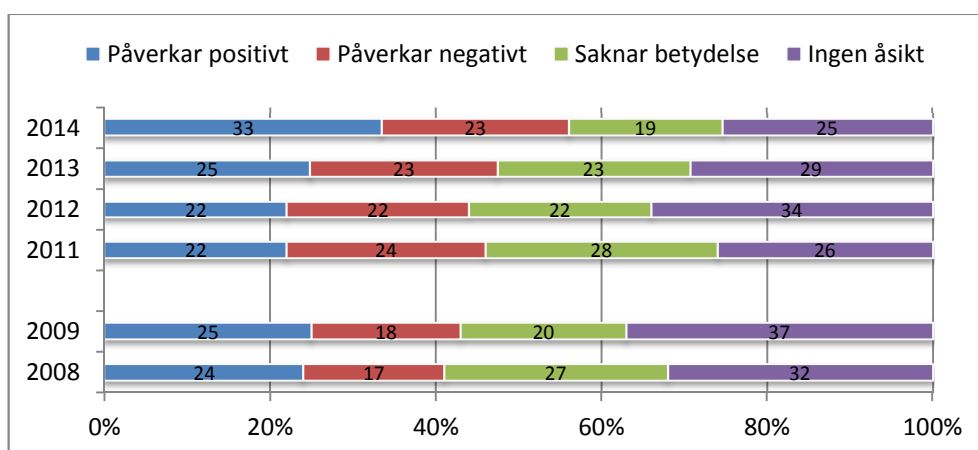

Diagram 21.11: Påverkan på fred och säkerhet i Sverige - en eventuell finsk anslutning till Nato

En tredjedel, en ökning jämfört med 2013, tror att en eventuell finsk anslutning till Nato påverkar *positivt* medan knappt en fjärdedel tror det påverkar *negativt*. En relativt stor andel anser att det *saknar betydelse* eller har *ingen*

åsikt i frågan. Män och personer över 30 år tror i högre grad än övriga grupper att det påverkar arbetet med fred och säkerhet positivt.

Ökning av utländska investeringar i svenskt näringsliv

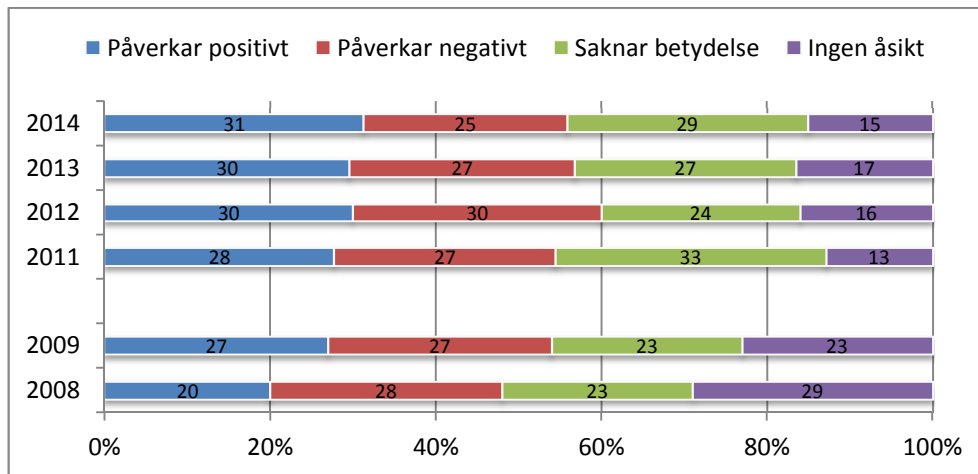

Diagram 21.12: Påverkan på fred och säkerhet i Sverige - ökning av utländska investeringar i svenskt näringsliv

Nästan 30 procent av befolkningen anser att ökningen av utländska investeringar i svenskt näringsliv *saknar betydelse* för arbetet med fred och säkerhet. Ungefär lika många tror att det påverkar *positivt* och 25 procent tror att det påverkar *negativt*. Det finns med andra ord ingen tydlig riktning i opinionen för detta förhållande. Det finns inga skillnader mellan kvinnor och män eller mellan olika åldersgrupper.

Ett ökat antal invandrare i Sverige

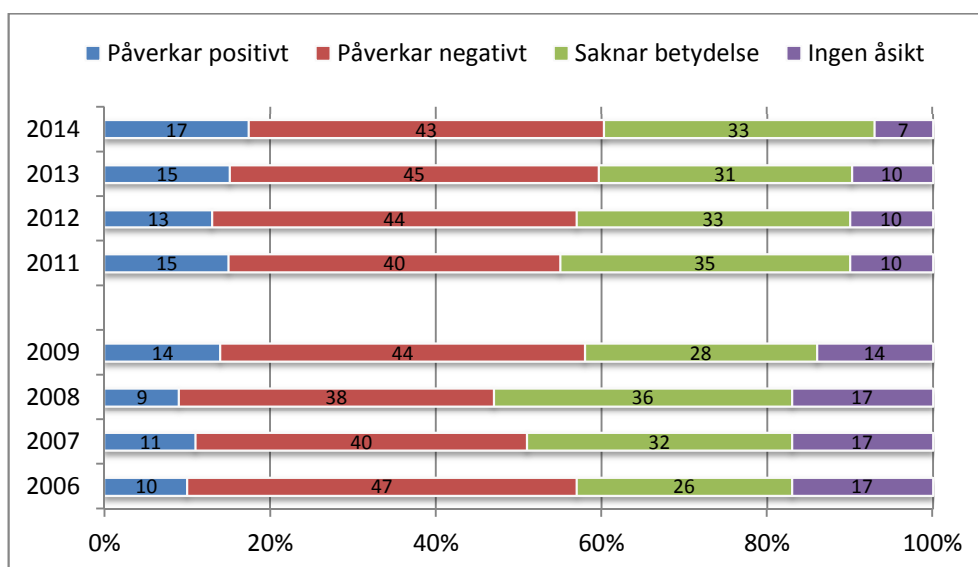

Diagram 21.13: Påverkan på fred och säkerhet i Sverige - ett ökat antal invandrare i Sverige

Drygt 40 procent av befolkningen tror att ett ökat antal invandrare i Sverige har en *negativ* påverkan på arbetet med fred och säkerhet i Sverige medan drygt 15 procent anser att det påverkar *positivt*. En tredjedel anser att det *saknar betydelse*. Ingen tydlig trend kan utläsas, förutom att gruppen utan åsikt i frågan har minskat över tid. Det finns inga påvisbara skillnader mellan kvinnor och män. Yngre tror i högre grad än övriga åldersgrupper att detta förhållande påverkar arbetet med fred och säkerhet *positivt*.

2.4.7 Sveriges medverkan i ett fördjupat militärt försvarssamarbete inom EU

Frågeställning: Är du för eller emot tanken att Sverige skulle medverka i ett fördjupat militärt försvarssamarbete inom EU när det gäller försvaret av medlemsländernas territorier?

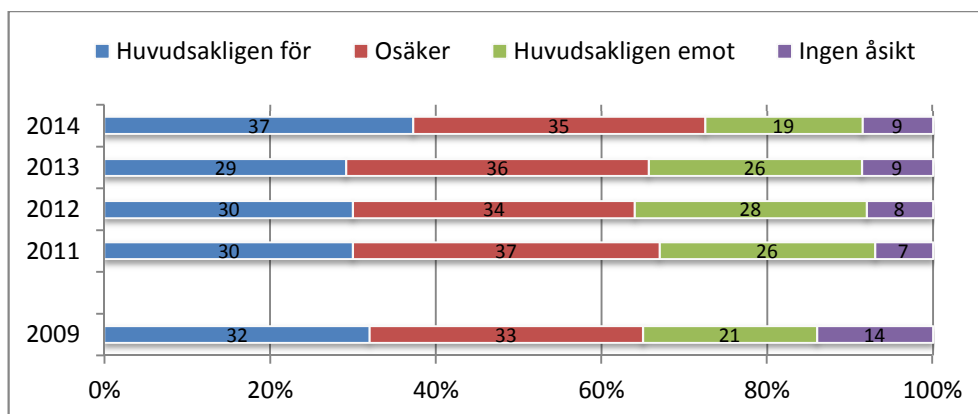

Diagram 22: Sveriges medverkan i ett fördjupat militärt försvarssamarbete inom EU

När det gäller fördjupat militärt samarbete är opinionen splittrad. Ungefär en tredjedel av befolkningen är *huvudsakligen för* att Sverige ska delta i ett fördjupat militärt samarbete vad gäller försvaret av EU-länderna medan ungefär lika många är *osäkra*. Ungefär en femtedel är *huvudsakligen emot* ett fördjupat försvarssamarbete. När det gäller andelen som *huvudsakligen är för* har det skett en ökning mellan 2013 och 2014, från 29 procent till 37 procent.

Män är i större utsträckning positiva till ett fördjupat militärt samarbete medan kvinnor i större omfattning är osäkra eller emot. Personer över 30 år är i större utsträckning, än personer under 30 år, positiva till ett ökat militärt samarbete.

2.4.8 Sveriges deltagande i EU:s snabbinsatsstyrkor

Frågeställning: EU har utvecklat snabbinsatsstyrkor för att med kort varsel kunna hjälpa FN att förebygga och stoppa konflikter. Under våren 2011 ansvarade Sverige för en insatsstyrka med soldater i beredskap, kallad Nordic Battle Group. År 2015 är det aktuellt för Sverige att på nytt ansvara i snabbinsatsstyrkorna. Hur ställer du dig till ...

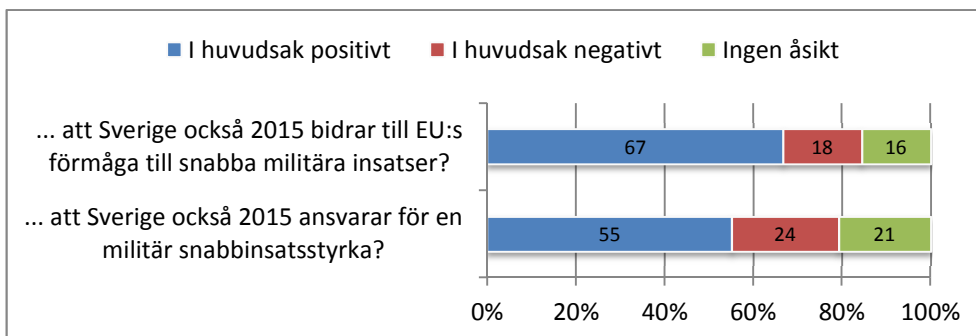

Diagram 23: Sveriges deltagande i EU:s snabbinsatsstyrkor. Resultat 2014.

Majoriteten i befolkningen är i *huvudsak positiva* till att Sverige under 2015 bidrar till EU:s militära snabbinsatsstyrka. Nästan lika många är i *huvudsak positiva* till att Sverige också ansvarar för en sådan styrka. En femtedel är *negativa* till att Sverige bidrar och en fjärdedel är *negativa* till att Sverige ansvarar för en snabbinsatsstyrka. Män är i högre grad positivt inställda än kvinnor. Det är emellertid fler kvinnor än män som inte har någon åsikt i frågan.

2.4.9 Inställning till Sveriges försvarsindustri

Frågeställning: Sverige är idag en av de mer betydande nationerna inom den europeiska försvarsindustrin. Tycker du att det är bra om Sverige är detta även i framtiden?

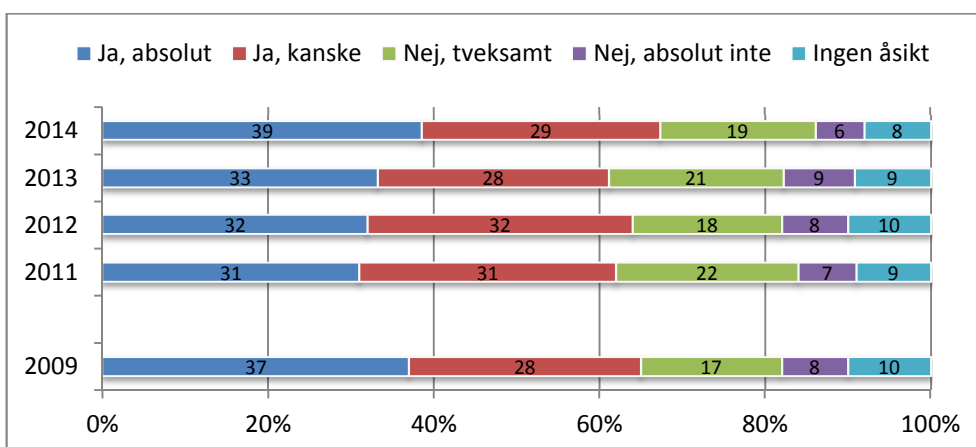

Diagram 24: Inställning till Sveriges försvarsindustri

Sverige är idag en av de mer betydande nationerna inom den europeiska försvarsindustrin. Knappt två tredjedelar anger *Ja, absolut* eller *Ja, kanske* på frågan om man tycker att Sverige ska vara detta även i framtiden medan en fjärdedel är *negativa*. I frågan om den svenska försvarindustrin har opinionen varit stabil sedan frågan introducerades 2009. Män är mer positivt inställda till den svenska försvarsindustrin än kvinnor. Personer över 65 år är mer positivt inställda än de under 65 år.

2.5 Inställning i frågor rörande det militära försvaret

2.5.1 Inställning till om Sverige bör ha ett militärt försvar

Frågeställning: Tycker du att Sverige bör ha ett militärt försvar?

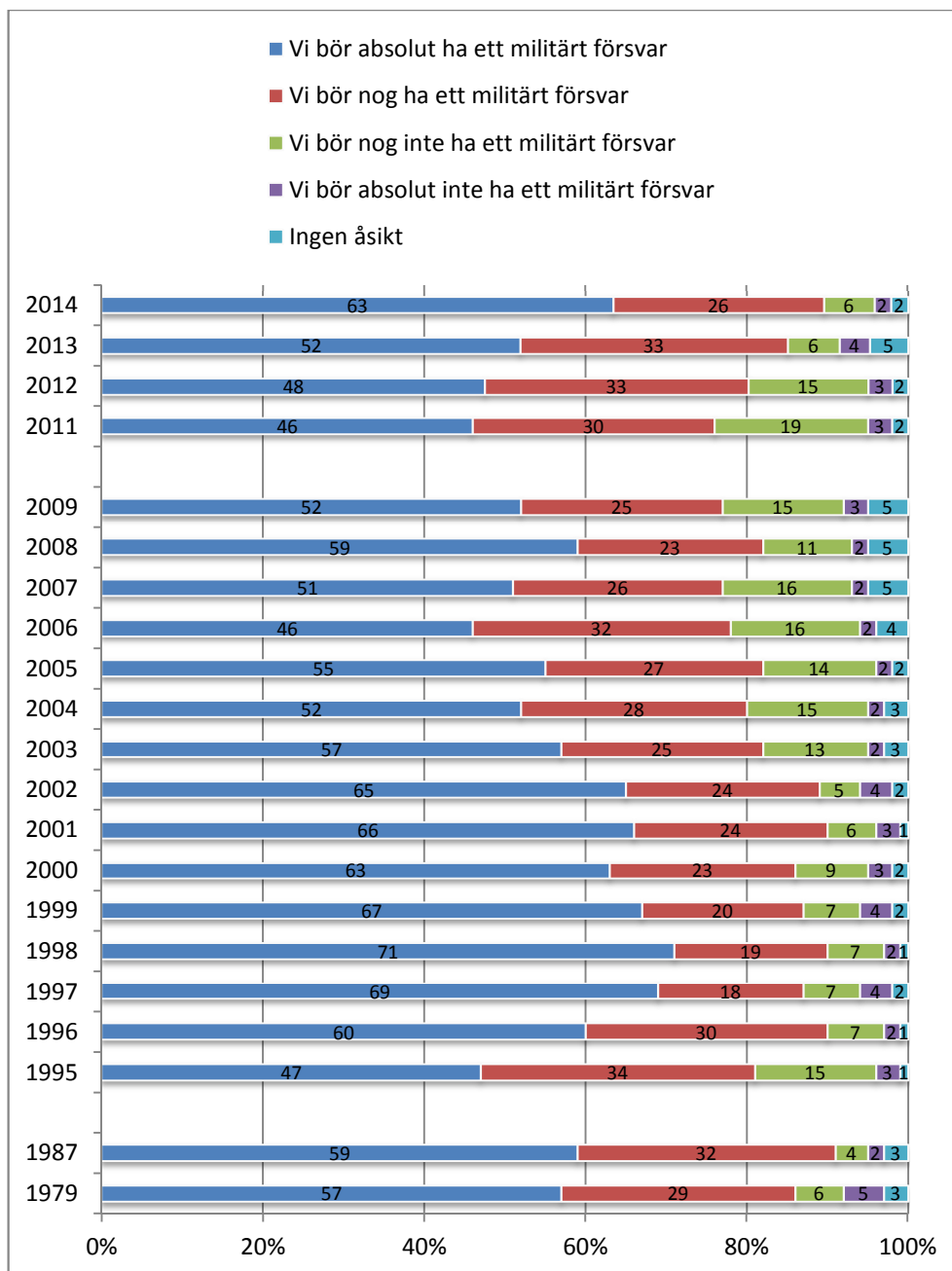

Diagram 25: Inställning till om Sverige bör ha ett militärt försvar

Frågan om Sverige bör ha ett militärt försvar har ingått i undersökningen sedan drygt trettio år tillbaka. Frågan har verbalt förändrats några gånger men åtminstone från 1996 är svarsfördelningen jämförbar. I undersökningarna åren

1996-2002 är i snitt 66 procent *absolut* för ett svenskt militärt försvar medan 23 procent i medeltal anser att Sverige *nog bör ha* ett sådant. I undersökningen 2003 – när postenkäter för första gången ligger till grund – minskar andelen klara förespråkare för försvaret till knappt 60 procent medan andelen uttalat tveksamma ökar till drygt 10 procent. Avståndstagarnas skara är liten i befolkningen och i stort sett konstant sedan frågan ställdes första gången 1979.

Från 2004 och fram till 2013 varierar andelen som *absolut* anser att Sverige bör ha ett militärt försvar runt 50 procent. 2014 var andelen som anser att Sverige *absolut* bör ha ett militärt försvar drygt 60 procent vilket innebär att det skett en ökning av denna andel mellan 2013 och 2014.

Det är fler män än kvinnor som tycker att Sverige *absolut bör ha* ett militärt försvar. Det är även fler personer över 30 år än personer under 30 år som anser att Sverige *absolut bör ha* ett militärt försvar.

2.5.2 Inställning till vilken typ av militärt försvar Sverige bör ha

Frågeställning: Vilken typ av militärt försvar skulle du föredra att vi har i Sverige?

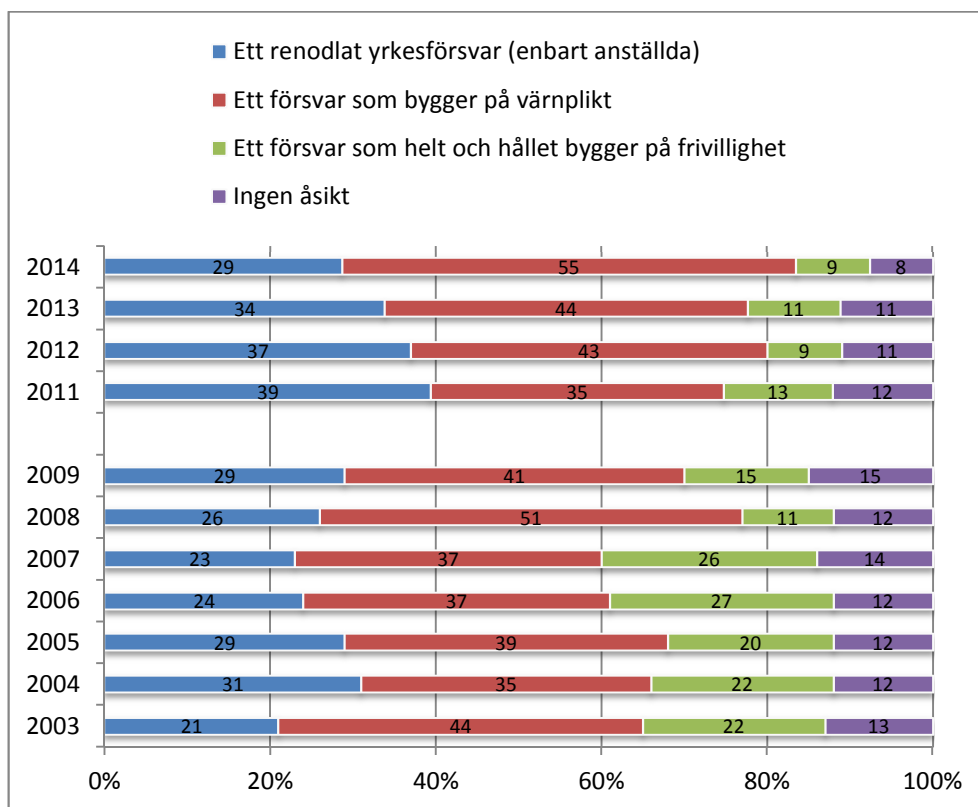

Diagram 26: Inställning till vilken typ av försvar Sverige bör ha

Ungefär 30 procent anser att Sverige bör ha ett *renodlat yrkesförsvar* med enbart anställda medan 55 procent förespråkar ett försvar som bygger på *värnplikt*. Stödet för ett värnpliktförsvar är därmed det högsta sedan den

aktuella frågeställningen introducerades 2003. Värt att notera är att från och med den 1 juli 2010 gäller inte längre allmän värnplikt i Sverige. Ungefär 10 procent tycker att Sverige bör ha ett försvar som helt och hållet bygger på *frivillighet* och lika många har *ingen åsikt* i frågan.

Ett försvar som bygger på värnplikt förordas framför allt av män och personer över 30 år. Yngre personer anser i högre omfattning än övriga åldersgrupper att Sverige bör ha ett renodlat yrkesförsvar.

2.5.3 Olika förhållandens betydelse för ett trovärdigt försvar

Frågeställning: Hur stor betydelse har följande förhållanden för att Sveriges militära försvar skall vara trovärdigt enligt din uppfattning?

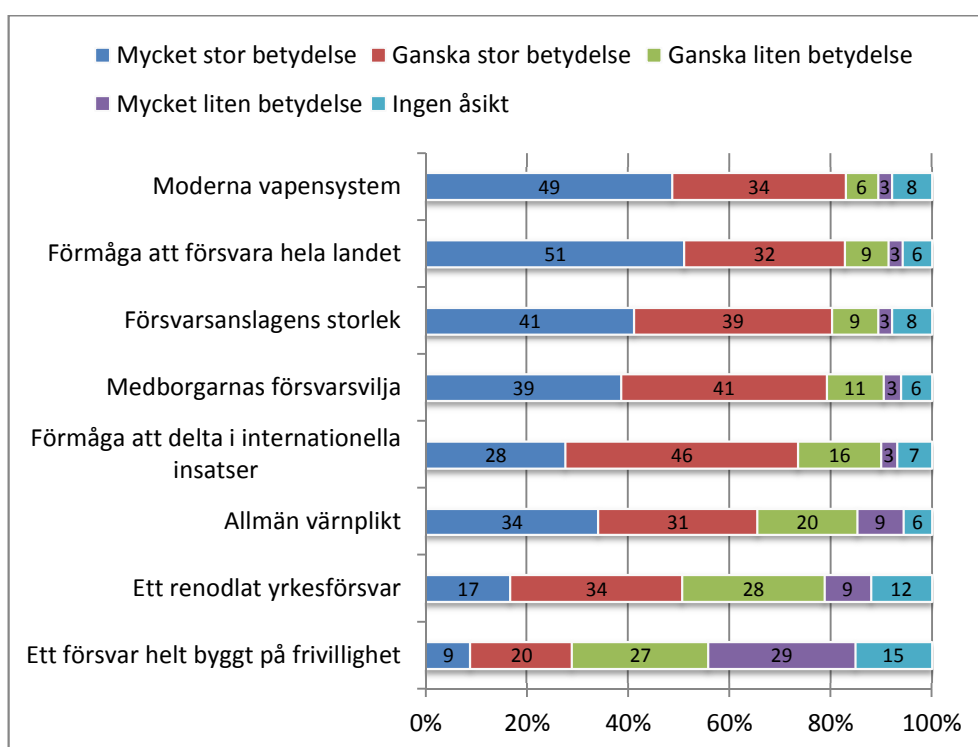

Diagram 27: Olika förhållandens betydelse för ett trovärdigt försvar. Resultat 2014.

De försvarsaspekter som flest bedömer ha *mycket* eller *ganska stor betydelse* för trovärdigheten är i likhet med tidigare undersökningar moderna vapensystem (83 procent) och förmågan att försvara hela landet (83 procent). Därefter kommer, också i likhet med tidigare undersökningar, försvarsanslagens storlek (80 procent) samt medborgarnas försvarsvilja (80 procent).

Ett renodlat yrkesförsvar och ett försvar helt byggt på frivillighet anses av relativt många ha *mycket* eller *ganska liten betydelse* för försvarets trovärdighet.

I diagram 27.1 – 27.8 redovisas utvecklingen över tid för respektive förhållande.

Moderna vapensystem

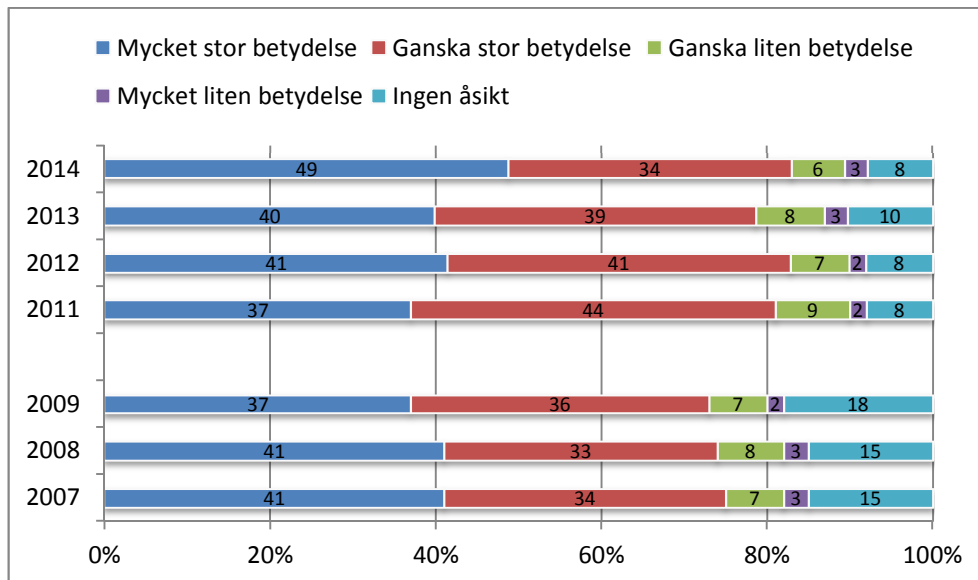

Diagram 27.1: Betydelse för ett trovärdigt försvar - moderna vapensystem

Nästan 50 procent av befolkningen anser att moderna vapensystem har *mycket stor betydelse* för försvarets trovärdighet. Detta är en ökning jämfört med 2013. Ungefär en tredjedel anser att dessa vapensystem har *ganska stor betydelse* för trovärdigheten. Endast en tiondel tycker att moderna vapensystem har *mycket* eller *ganska liten betydelse*. Män och personer över 30 år tycker i högre omfattning än kvinnor och yngre att moderna vapensystem har stor betydelse för trovärdigheten.

Förmåga att försvara hela landet

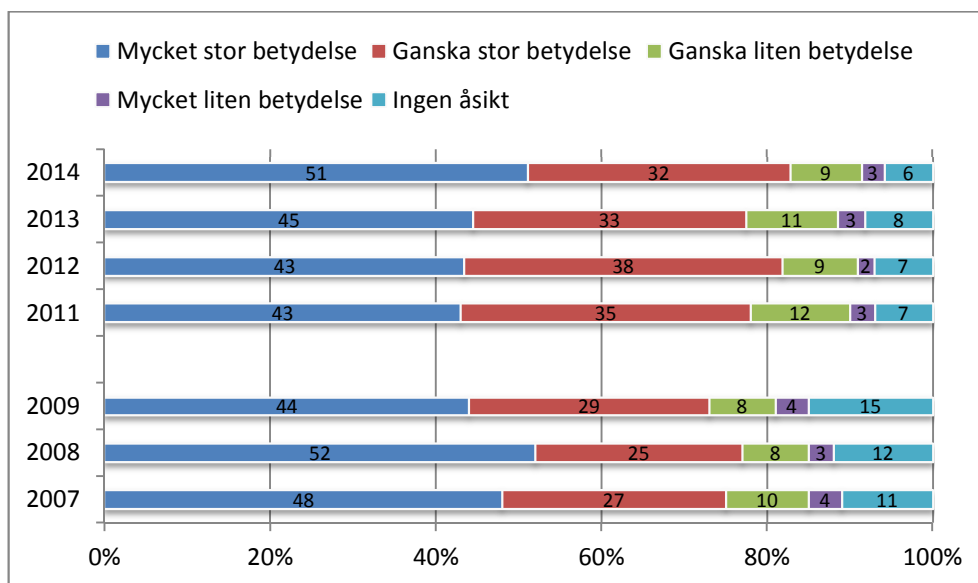

Diagram 27.2: Betydelse för ett trovärdigt försvar - förmågan att försvara hela landet

Över 80 procent av befolkningen anser att förmågan att försvara hela landet har *mycket* eller *ganska stor betydelse* för försvarets trovärdighet. Drygt 10 procent tycker motsatsen det vill säga att det har *mycket* eller *ganska liten betydelse*. Förändringen är liten i förhållande till tidigare år. Det finns inga skillnader mellan män och kvinnor däremot anser en större andel personer över 50 år jämfört med de under 50 år att det har stor betydelse.

Försvarsanslagens storlek

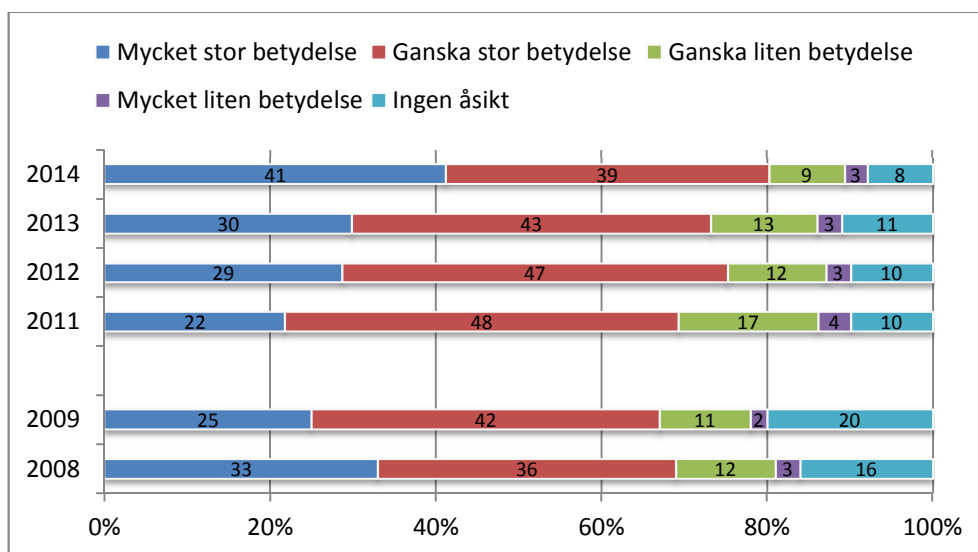

Diagram 27.3: Betydelse för ett trovärdigt försvar - försvarsanslagens storlek

Drygt 40 procent anser i 2014 års undersökning att försvarsanslagens storlek har *mycket stor betydelse* för trovärdigheten. Detta är en ökning jämfört med 2013. Nästan 40 procent anser samtidigt att det är av *ganska stor betydelse* för försvarets trovärdighet. Drygt 10 procent anser att det har *mycket* eller *ganska liten betydelse*. Det finns ingen skillnad mellan män och kvinnor däremot tycker personer över 30 år i högre grad att anslagens storlek har *mycket* eller *ganska stor* betydelse för trovärdigheten jämfört med personer under 30 år.

Medborgarnas försvarsvilja

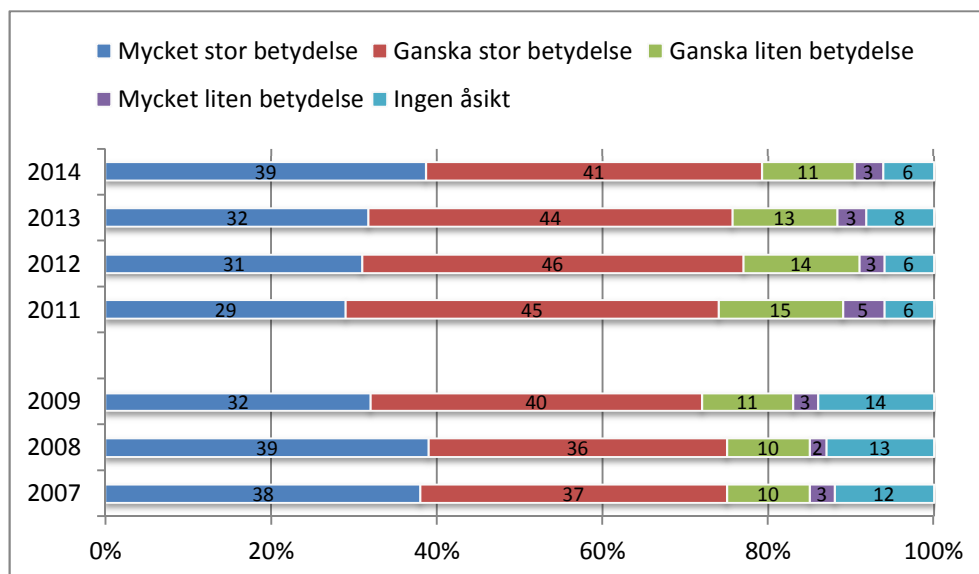

Diagram 27.4: Betydelse för ett trovärdigt försvar - medborgarnas försvarsvilja

Nästan 40 procent anser att medborgarnas försvarsvilja har *mycket stor betydelse* för det svenska försvarets trovärdighet. Detta är en ökning jämfört med 2013. Lite drygt 40 procent tycker det är av *ganska stor betydelse* medan knappt 15 procent tycker att det har *mycket* eller *ganska liten betydelse*. Det finns inga skillnader mellan män och kvinnor. Personer över 50 år anser i högre grad än personer under 50 år att medborgarnas försvarsvilja har stor betydelse för ett trovärdigt försvar.

Förmåga att delta i internationella insatser

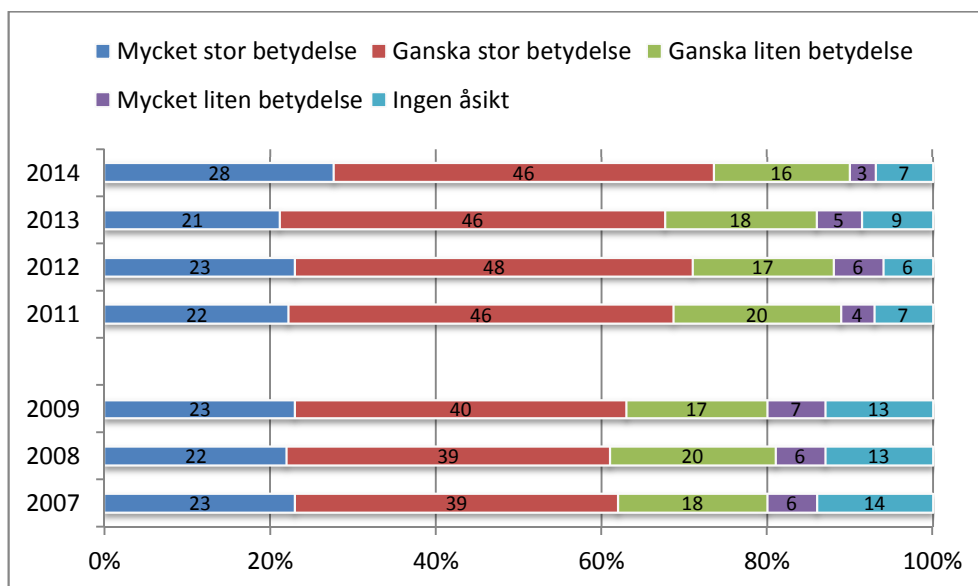

Diagram 27.5: Betydelse för ett trovärdigt försvar - förmågan att delta i internationella insatser

Nästan 30 procent anser att förmågan att delta i internationella insatser har *mycket stor betydelse* för det svenska försvarets trovärdighet. Detta resultat innebär att det skett en ökning jämfört med 2013. Knappt hälften av befolkningen tycker det har *ganska stor betydelse* för trovärdigheten vilket också är i nivå med de senaste årens undersökningar. Andelen personer som tycker det har *mycket* eller *ganska liten betydelse* för trovärdigheten ligger i nivå med tidigare års undersökningar. Det finns inga skillnader varken mellan män och kvinnor eller mellan olika åldersgrupper vid jämförelse av svarsalternativet *mycket stor betydelse*.

Allmän värnplikt

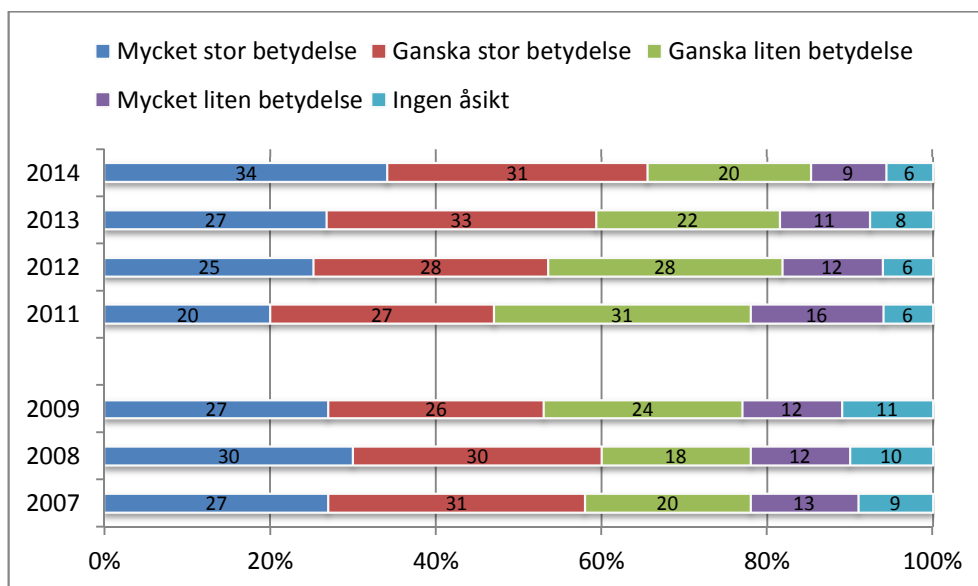

Diagram 27.6: Betydelse för ett trovärdigt försvar - allmän värnplikt

Från och med den 1 juli 2010 har inte Sverige allmän värnplikt. Trots detta anser över 60 procent av befolkningen att den har *mycket* eller *ganska stor betydelse* för att Sveriges försvar ska vara trovärdigt. Denna andel har ökat ända sedan 2011. Det finns inga skillnader mellan kvinnor och män när det gäller synen på allmän värnplikt. Äldre anser att allmän värnplikt har större betydelse för trovärdigheten jämfört med yngre.

Ett renodlat yrkesförsvar

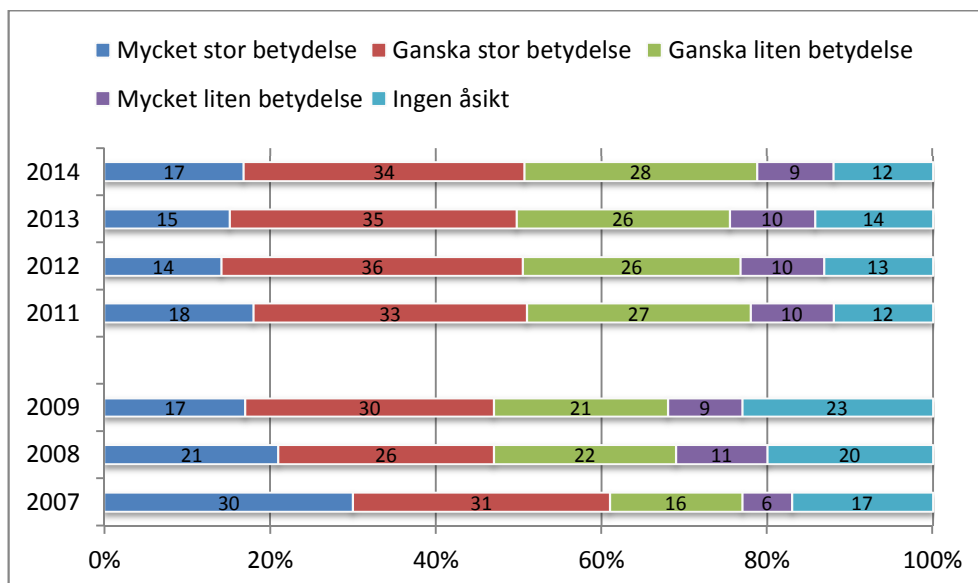

Diagram 27.7: Betydelse för ett trovärdigt försvar - ett renodlat yrkesförsvar

Ungefär hälften av befolkningen anser att ett renodlat yrkesförsvaret har *mycket* eller *ganska stor betydelse* för försvarets trovärdighet. Detta är i samma nivå som de senaste åren. Jämfört med 2007 är det dock en minskning. Andelen personer som tycker att förhållandet har *liten betydelse* (37 procent) ligger på samma nivå som de senaste åren. Det är en relativt stor andel som inte har någon åsikt i frågan. Personer under 50 år tycker i högre omfattning än personer över 65 år att ett renodlat yrkesförsvaret har stor betydelse för trovärdigheten. Det finns inga påvisbara skillnader mellan män och kvinnor.

Ett försvar helt byggt på frivillighet

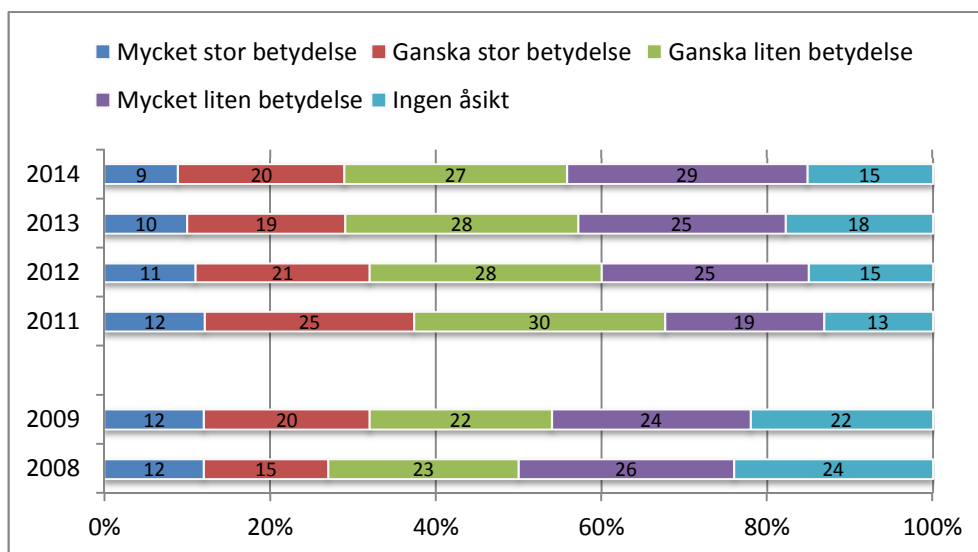

Diagram 27.8: Betydelse för ett trovärdigt försvar - ett försvar helt byggt på frivillighet

Ungefär 10 procent tycker att ett försvar helt byggt på frivillighet är *av mycket stor betydelse* för det svenska försvarets trovärdighet. En femtedel tycker att det är *av ganska stor betydelse* medan drygt hälften tycker att det är *av mycket* eller *ganska liten betydelse*. Personer i åldersgruppen 18-29 år tycker i betydligt högre utsträckning än andra åldersgrupper att ett försvar byggt på frivillighet är *av mycket* eller *ganska stor betydelse* däremot finns det ingen påvisbar skillnad mellan kvinnor och män.

2.5.4 Inställning till statsutgifterna för Sveriges militära försvar

Frågeställning: Tycker du att statsutgifterna för Sveriges militära försvar bör ökas, behållas oförändrade eller minskas?

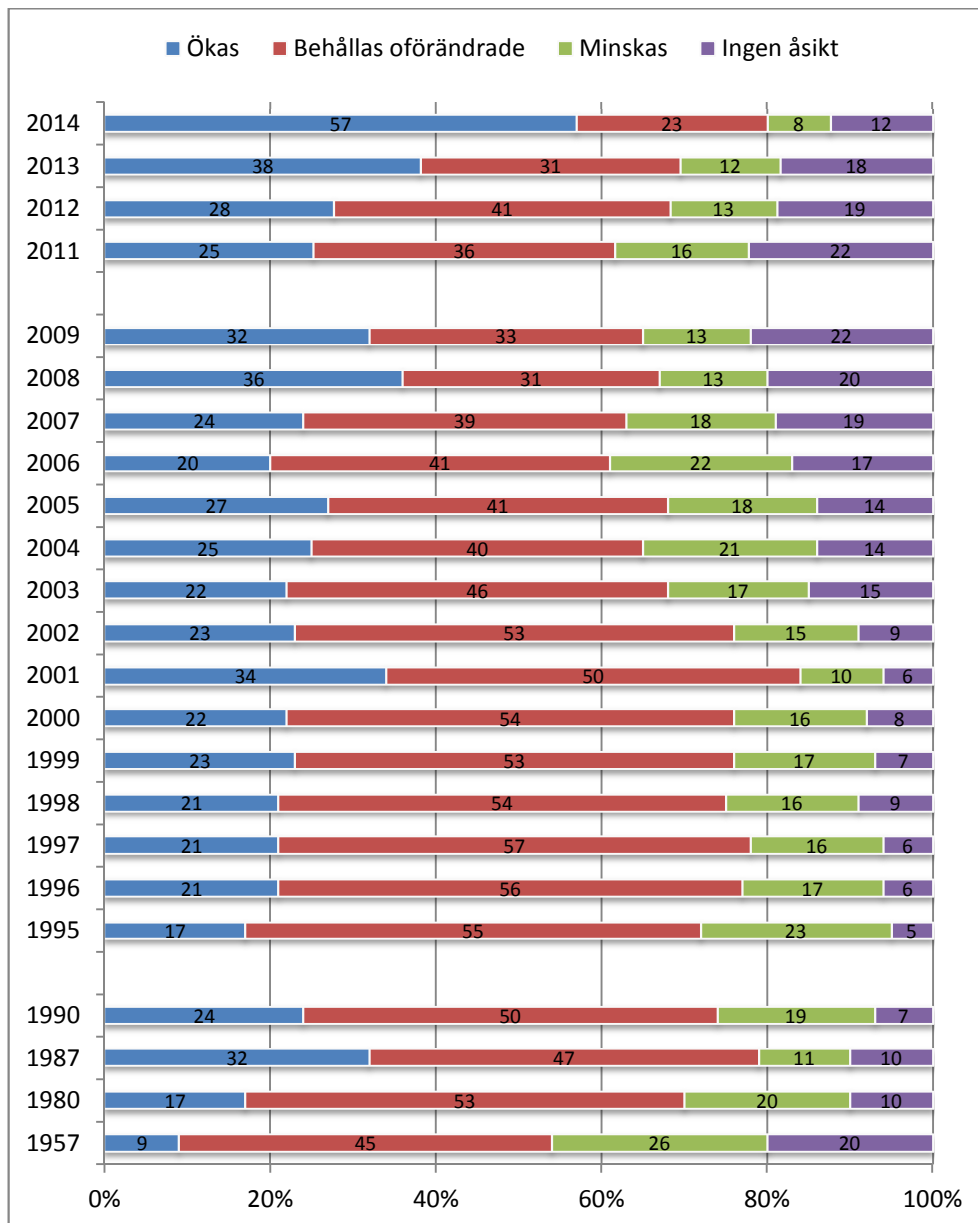

Diagram 28: Inställning till statsutgifterna för Sveriges militära försvar

En ständigt aktuell fråga på den försvarspolitiska agendan i Sverige är och har sedan länge varit storleken på statens kostnader för det militära försvaret. Frågor om kostnaderna har ingått i undersökningen sedan 1957. Frågan har omformulerats genom åren men andemeningen är genomgående densamma. I undersökningarna 2003-2007 önskar i snitt en fjärdedel ökade kostnader, ca 20 procent föredrar en minskning medan flertalet i befolkningen (40 procent) anser att kostnaderna för försvaret bör behållas oförändrade. 2008 sker en

förändring i opinionen då gruppen som förordar ökade anslag för första gången i mätserien är större än gruppen som önskar oförändrade anslag.

Resultaten från 2014 års undersökning visar att en majoritet, 57 procent, anser att statsutgifterna för Sveriges militära försvar bör *ökas*. Detta innebär att det skett en ökning med nästan 20 procentenheter av denna andel jämfört med 2013. Ungefär en fjärdedel anser att försvarsutgifterna bör *behållas oförändrade* vilket innebär att denna andel minskat jämfört med föregående år. Knappt 10 procent vill att de ska *minskas*.

Män tycker i högre omfattning än kvinnor att utgifterna för försvaret bör ökas. Andelen personer med åsikten att statsutgifterna för försvaret bör ökas tenderar att öka med stigande ålder.

2.5.5 Sveriges eventuella medlemskap i Nato

Frågeställning: *Försvarsalliansen Nato ansluter med jämna mellanrum nya medlemmar. Tycker du att Sverige skall söka medlemskap i Nato eller skall vi stå utanför Nato?*

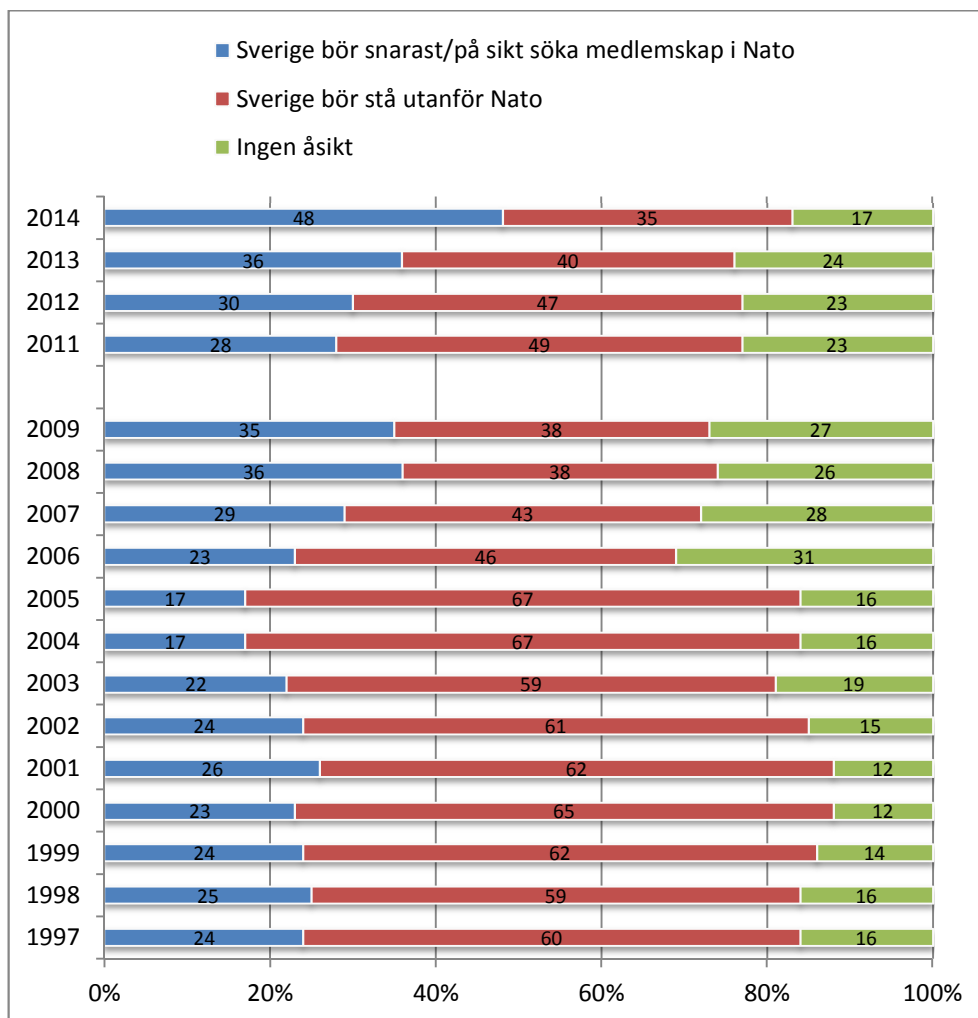

Diagram 29: Sveriges eventuella medlemskap i Nato

Nato-frågan, som tidigare motställer alternativen fullt medlemskap med att Sverige behåller den militära alliansfriheten (åren 1997-2005) avser sedan 2006 alternativet att *stå utanför Nato*. Ett eventuellt medlemskap delas mellan *snarast* respektive *på sikt*.

För första gången under mätperioden är nu andelen av befolkningen som anser att Sverige *snarast* eller *på sikt* bör söka medlemskap i Nato större (48 procent) än eller andelen som anser att Sverige bör *stå utanför* Nato (35 procent).

I undersökningarna åren 1997-2007 vill i genomsnitt omkring en fjärdedel att Sverige söker medlemskap i Nato och ca 60 procent att Sverige inte gör det. Mellan 2007 och 2008 ökade andelen för ett medlemskap medan den andra gruppen minskade. Ungefär samma nivåer gällde 2009. I 2011 års

undersökning sjönk andelen för ett medlemskap till knappt 30 procent medan andelen som är emot ett medlemskap ökade till nästan 50 procent. Samma förhållanden gällde i 2012 års undersökning. Resultaten i 2013 års undersökning visar att andelen som anser att Sverige bör söka medlemskap i Nato ökade till 36 procent medan andelen som anser att Sverige bör stå utanför minskade till 40 procent. 2014 har andelen som anser att Sverige ska söka medlemskap ökat till 48 procent. Gruppen som inte har någon åsikt var stor (25-30 procent) under 2006-2013, men har minskat till 17 procent 2014.

Det ”positiva” svarsalternativet som redovisas ovan är en sammanslagning av två svarsalternativ: *Sverige bör snarast söka medlemskap i Nato* respektive *Sverige bör på sikt söka medlemskap i Nato*.

Vi har tidigare år valt att inte särredovisa dessa, men det kan nu vara motiverat, se diagram 29.1.

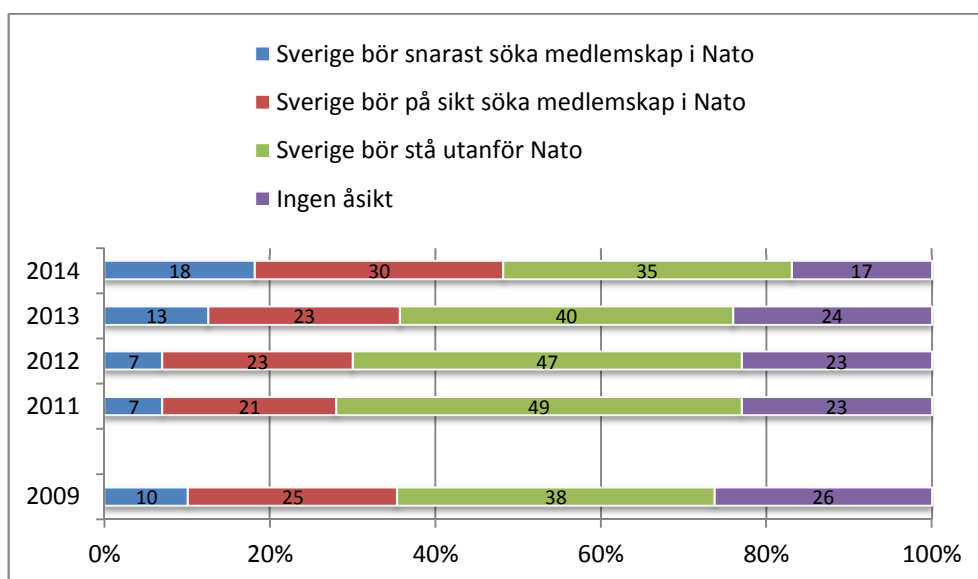

Diagram 29.1 : Sveriges eventuella medlemskap i Nato. Observera att färgerna delvis har annan innebörd än i diagram 29.

Andelen som anser att ett medlemskap bör sökas *på sikt* är fortfarande störst, men andelen som förespråkar medlemskap *snarast* har fördubblats de senaste åren.

Män är i större grad för ett medlemskap i Nato jämfört med kvinnor. Personer över 50 år är mer positiva till ett medlemskap än personer under 50 år.

2.5.6 Svenskarnas försvarsvilja

Frågeställning: Antag att Sverige anfalls. Tycker du att vi bör göra väpnat motstånd även om utgången för oss verkar oviss?

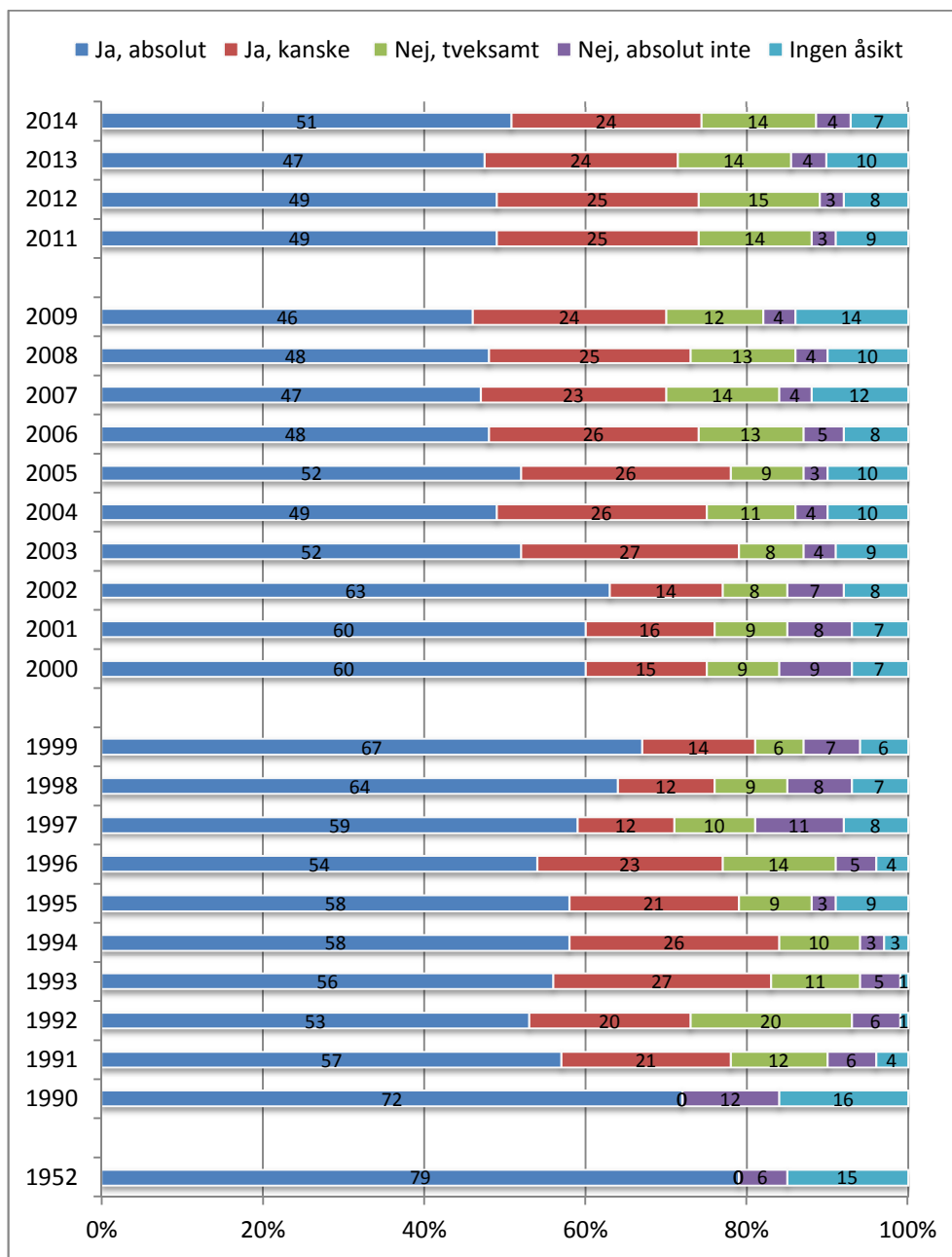

Diagram 30: Svenskarnas försvarsvilja

Den första undersökningen inom detta område i vårt land genomfördes i början av 1950-talet. Då ställdes bland annat frågor rörande inställningen till väpnat motstånd i händelse av ett militärt angrepp på Sverige. Vid det tillfället svarade 79 procent att motstånd bör göras medan sex procent var av motsatt uppfattning. Frågan antas mäta befolkningens allmänna försvarsvilja i fred och ordalydelsen är oförändrad genom åren sånär som på att "Ni" ersatts av "du". Svarsalternativen har senare utökats från enkla ja och nej-svar till dagens utökade svarsskala.

2014 anser hälften av befolkningen att Sverige *absolut* ska göra väpnat motstånd om landet anfalls. En fjärdedel anser att Sverige *kanske* ska försvara sig. Ungefär 20 procent tycker inte att Sverige ska göra militärt motstånd vid ett anfall.

Studerars svarsbilden över tid kan man konstatera att sedan 2003 har andelen som *absolut* tycker att Sverige ska försvara sig mot angrepp pendlat omkring 50 procent.

Män och personer över 30 år tycker i högre utsträckning än kvinnor och personer under 30 år att Sverige absolut ska försvara sig om landet anfalls.

Bilaga 1: Frågeformulär

Frågor om dagens och framtidens Sverige

1. Tycker du att Sverige för dig är ett bra eller ett dåligt land att leva i? Tycker du, på det hela taget, att det är ...?

- ☐ Mycket bra
☐ Ganska bra
☐ Ganska dåligt
☐ Mycket dåligt
☐ Ingen åsikt

2. Om du tänker dig Sverige fem år framåt, tror du det blir bättre eller sämre att leva i det här landet?

- ☐ Mycket bättre
☐ Något bättre
☐ Ungefär som idag
☐ Något sämre
☐ Mycket sämre
☐ Ingen åsikt

3. Vad tycker du om den försvars- och utrikespolitik som förts av Sverige under de senaste tre åren? Ange din uppfattning om respektive politikområde nedan

	Mycket bra	Ganska bra	Ganska dålig	Mycket dålig	Ingen åsikt
Försvarspolitiken	☐	☐	☐	☐	☐
Utrikespolitiken	☐	☐	☐	☐	☐

4. Nedan framgår förhållanden som skulle kunna påverka såväl vårt land som andra länder. Om du tänker på Sverige de närmaste fem åren - hur oroad är du för följande förhållanden?

	Mycket oroad	Ganska oroad	Inte särskilt oroad	Inte alls oroad	Ingen åsikt
Globala klimatförändringar	☐	☐	☐	☐	☐
Naturkatastrof med stor materiell förödelse	☐	☐	☐	☐	☐
Användandet av jordens naturresurser	☐	☐	☐	☐	☐
Organiserad internationell brottslighet	☐	☐	☐	☐	☐
Internationell terrorism	☐	☐	☐	☐	☐
Terroristattack i Sverige	☐	☐	☐	☐	☐
Oljetransporter på Östersjön	☐	☐	☐	☐	☐
Olycka i kärnkraftverk	☐	☐	☐	☐	☐
Långvariga avbrott i elförsörjningen	☐	☐	☐	☐	☐
Brister i samhällsviktiga IT-system (IT-säkerhet)	☐	☐	☐	☐	☐
Spridning av smittsamma sjukdomar	☐	☐	☐	☐	☐
Spridning av kemiska och biologiska stridsmedel	☐	☐	☐	☐	☐
Spridning av kärnvapen	☐	☐	☐	☐	☐
Utvecklingen i Ryssland	☐	☐	☐	☐	☐
Utvecklingen i Mellanöstern	☐	☐	☐	☐	☐
Relationerna mellan den muslimska världen och den kristna världen	☐	☐	☐	☐	☐
Europeiska unionens överstatlighet	☐	☐	☐	☐	☐
En väpnad konflikt i vår närhet	☐	☐	☐	☐	☐
Stora flyktingströmmar	☐	☐	☐	☐	☐

5. Hur troligt tror du det är att nedan uppräknade händelser kommer att inträffa i Sverige under de närmaste fem åren?

	Mycket troligt	Ganska troligt	Inte speciellt troligt	Inte alls troligt	Ingen åsikt
Dricksvattenbrist	☐	☐	☐	☐	☐
Livsmedelsbrist	☐	☐	☐	☐	☐
Brist på läkemedel	☐	☐	☐	☐	☐
Drivmedelsbrist	☐	☐	☐	☐	☐
Omfattande epidemi	☐	☐	☐	☐	☐
Långvariga IT- och tele- avbrott	☐	☐	☐	☐	☐
Långvariga elavbrott	☐	☐	☐	☐	☐
En omfattande olycka inom kollektivtrafiken	☐	☐	☐	☐	☐
Naturkatastrof med stor materiell förödelse	☐	☐	☐	☐	☐
Oljekatastrof i Östersjön	☐	☐	☐	☐	☐
Radioaktiva utsläpp	☐	☐	☐	☐	☐
Terroristattack	☐	☐	☐	☐	☐
Politiska hot från ett annat land	☐	☐	☐	☐	☐
Militärt angrepp	☐	☐	☐	☐	☐

6a. I vilken utsträckning känner du oro för den militära hotsituationen i vår närhet? Är din oro...?

- ☐ Mycket stor
☐ Ganska stor
☐ Ganska liten
☐ Mycket liten
☐ Ingen åsikt

6b. Hur tror du att den militära hotsituationen i vår närhet har förändrats om 10 år?

- ☐ Har blivit *tryggare* än idag
- ☐ Har blivit *otryggare* än idag
- ☐ Är oförändrat mot idag
- ☐ Ingen åsikt

7. Sverige är idag en av de mer betydande nationerna inom den europeiska försvarsindustrin. Tycker du att det är bra om Sverige är detta även i framtiden?

- ☐ Ja, absolut
- ☐ Ja, kanske
- ☐ Nej, tveksamt
- ☐ Nej, absolut inte
- ☐ Ingen åsikt

8. Hur tror du nedan uppräknade förhållanden påverkar fred och säkerhet i Sverige? Påverkar de positivt eller negativt eller saknar de betydelse?

	Påverkar positivt	Påverkar negativt	Saknar betydelse	Ingen åsikt
Vår militära alliansfrihet	☐	☐	☐	☐
Sveriges deltagande i militära fredsfrämjande insatser	☐	☐	☐	☐
Ett ökat antal invandrare i Sverige	☐	☐	☐	☐
Ökning av utländska investeringar i svenskt näringsliv	☐	☐	☐	☐
Satsningar på ett försvar som kan användas både nationellt och internationellt	☐	☐	☐	☐
Sveriges medlemskap i EU	☐	☐	☐	☐
Sveriges deltagande i EU:s utrikes- och säkerhetspolitiska samarbete	☐	☐	☐	☐
Svenskt deltagande i EU:s militära snabbinsatsstyrkor	☐	☐	☐	☐
EU:s ambition att ansluta fler länder som medlemmar	☐	☐	☐	☐
Ett stärkt civilmilitärt samarbete mellan EU och Nato	☐	☐	☐	☐
En eventuell svensk anslutning till Nato	☐	☐	☐	☐
En eventuell finsk anslutning till Nato	☐	☐	☐	☐
Danmarks och Norges medlemskap i Nato	☐	☐	☐	☐

9. I vilken utsträckning känner du oro för den aktuella politiska situationen i världen? Är din oro ...?

- ☐ Mycket stor
☐ Ganska stor
☐ Ganska liten
☐ Mycket liten
☐ Ingen åsikt

☐ Mycket stor

☐ Ganska stor

☐ Ganska små

☐ Mycket små

☐ Ingen åsikt

	Ja, helt säkert	Ja, ganska säkert	Nej, tveksamt	Nej	Ingen åsikt
Terroristattack	☐	☐	☐	☐	☐
Omfattande epidemi	☐	☐	☐	☐	☐
Naturkatastrof med stor materiell förödelse	☐	☐	☐	☐	☐
Militärt angrepp	☐	☐	☐	☐	☐

[illegible]

Frågor rörande Sveriges säkerhetspolitik

13. Tycker du att Sverige bör ha ett militärt försvar?

- ☐ Vi bör *absolut* ha ett militärt försvar
☐ Vi bör *nog* ha ett militärt försvar
☐ Vi bör *nog inte* ha ett militärt försvar
☐ Vi bör *absolut inte* ha ett militärt försvar
☐ Ingen åsikt

14. EU har utvecklat snabbinsatsstyrkor för att med kort varsel kunna hjälpa FN att förebygga och stoppa konflikter. Under våren 2011 ansvarade Sverige för en insatsstyrka med soldater i beredskap, kallad Nordic Battle Group. År 2015 är det aktuellt för Sverige att på nytt ansvara för snabbinsatsstyrkorna. Hur ställer du dig till ...

	I huvudsak positivt	I huvudsak negativt	Ingen åsikt
...att Sverige också 2015 bidrar till EU:s förmåga till snabba militära insatser?	☐	☐	☐
...att Sverige också 2015 ansvarar för en militär snabbinsatsstyrka?	☐	☐	☐

15. Hur stor betydelse har följande förhållanden för att Sveriges militära försvar ska vara trovärdigt enligt din uppfattning?

	Mycket stor betydelse	Ganska stor betydelse	Ganska liten betydelse	Mycket liten betydelse	Ingen åsikt
Allmän värnplikt	☐	☐	☐	☐	☐
Förmåga att delta i internationella insatser	☐	☐	☐	☐	☐
Medborgarnas försvarsvilja	☐	☐	☐	☐	☐
Försvarsanslagens storlek	☐	☐	☐	☐	☐
Moderna vapensystem	☐	☐	☐	☐	☐
Ett renodlat yrkesförsvar	☐	☐	☐	☐	☐
Förmågan att försvara hela landet	☐	☐	☐	☐	☐
Ett försvar helt byggt på frivillighet	☐	☐	☐	☐	☐

16. FN har länge försökt att säkra freden i världen genom att till oroshärdar sända militär personal, som dock inte själva ingriper i pågående strider. På senare år har FN beslutat om ingripanden med mandat som ger möjlighet till direkta stridshandlingar för att skapa fred och säkerhet. Tycker du att det är rätt eller fel att FN beslutar om sådana ingripanden?

- ☐ Rätt
☐ Fel
☐ Ingen åsikt

17. Sverige har ett antal militära förband utomlands. Tycker du att det är ett riktigt eller ett felaktigt beslut av Sverige att sända svenska soldater utomlands?

- ☐ Riktigt beslut
☐ Felaktigt beslut
☐ Ingen åsikt

18. Sverige har länge försökt att bidra till att säkra freden på olika håll i världen genom att skicka militär personal på uppdrag med mandat från FN:s säkerhetsråd. Tycker du att Sverige bör öka eller minska antalet soldater i sådana fredsfrämjande insatser?

- ☐ Bör öka
☐ Bör minska
☐ Ingen åsikt

19. Är du för eller emot tanken att Sverige skulle medverka i ett fördjupat militärt försvarssamarbete inom EU när det gäller försvaret av medlemsländernas territorier?

- ☐ Huvudsakligen för
☐ Osäker
☐ Huvudsakligen emot
☐ Ingen åsikt

20a. Sverige har under 2014 deltagit med militära styrkor i ett antal fredsfrämjande insatser på olika platser i världen. Hur ställer du dig till Sveriges ...

	I huvudsak positivt	I huvudsak negativt	Ingen åsikt
...medverkan i den Nato-ledda insatsen ISAF i Afghanistan?	☐	☐	☐
...medverkan i den FN-ledda insatsen MINUSMA i Mali?	☐	☐	☐

20b. Tror du att Sveriges deltagande i fredsfrämjande insatser på olika platser i världen har bidragit till ökad fred och säkerhet?

- ☐ Ja, absolut
☐ Ja, kanske
☐ Nej, tveksamt
☐ Nej, absolut inte
☐ Ingen åsikt

Frågor rörande försvar, samhällsskydd och beredskap

21. Vilken typ av militärt försvar skulle du föredra att vi har i Sverige?

- ☐ Ett renodlat yrkesförsvar (enbart anställda)
☐ Ett försvar som bygger på värnplikt
☐ Ett försvar som helt och hållet bygger på frivillighet
☐ Ingen åsikt

22. Försvarsalliansen Nato ansluter med jämna mellanrum nya medlemmar. Tycker du att Sverige skall söka medlemskap i Nato eller skall vi stå utanför Nato?

- ☐ Sverige bör *snarast* söka medlemskap i Nato
☐ Sverige bör på *sikt* söka medlemskap i Nato
☐ Sverige bör *stå utanför* Nato
☐ Ingen åsikt

23. Tycker du att statsutgifterna för Sveriges militära försvar bör ökas, behållas oförändrade eller minskas?

- ☐ Ökas
- ☐ Behållas oförändrade
- ☐ Minskas
- ☐ Ingen åsikt

24. Antag att Sverige anfalls. Tycker du att vi bör göra väpnat motstånd även om utgången för oss verkar oviss?

- ☐ Ja, absolut
- ☐ Ja, kanske
- ☐ Nej, tveksamt
- ☐ Nej, absolut inte
- ☐ Ingen åsikt

25. I vilken grad tror du att det finns beredskap i Sverige att hantera och möta följande hot och kriser om sådana skulle drabba vårt land?

	I tillräcklig grad	I otillräcklig grad	Ingen åsikt
Dricksvattenbrist	☐	☐	☐
Livsmedelsbrist	☐	☐	☐
Brist på läkemedel	☐	☐	☐
Drivmedelbrist	☐	☐	☐
Omfattande epidemi	☐	☐	☐
Långvariga IT- och teleavbrott	☐	☐	☐
Långvariga elavbrott	☐	☐	☐
En omfattande olycka inom kollektivtransporter	☐	☐	☐
Naturkatastrof med stor materiell förödelse	☐	☐	☐
Oljekatastrof i Östersjön	☐	☐	☐
Radioaktiva utsläpp	☐	☐	☐
Terroristattack	☐	☐	☐
Politiskt hot från ett annat land	☐	☐	☐
Militärt angrepp	☐	☐	☐

26. Nedan framgår några samhällsförhållanden som skulle kunna påverkas av förändrade klimatförhållanden. Hur tror du att dessa förhållanden kommer att påverkas i Sverige på några års sikt?

	Mycket påtagligt	Ganska påtagligt	Ganska lite	Inte alls	Ingen åsikt
Befolkningens matvanor	☐	☐	☐	☐	☐
Befolkningens resvanor	☐	☐	☐	☐	☐
Byggandet av bostäder och vägar	☐	☐	☐	☐	☐
Energiförsörjningen	☐	☐	☐	☐	☐
Flyktingströmmar	☐	☐	☐	☐	☐
Smittsamma sjukdomar	☐	☐	☐	☐	☐
Tillgången på dricksvatten	☐	☐	☐	☐	☐
Utrikespolitiken	☐	☐	☐	☐	☐

27. Tycker du det är rimligt eller inte rimligt att svenska myndigheter har ansvar för att hjälpa eller rädda svenskar som drabbas av olyckor eller katastrofer när de ...

	Rimligt	Inte rimligt	Ingen åsikt
...själva utsätter sig för risker i Sverige (t.ex. klättrar i berg)?	☐	☐	☐
...själva utsätter sig för risker utomlands (t.ex. skärmflygning)?	☐	☐	☐
...utan eget vållande drabbas i Sverige (t.ex. skadas vid en skogsbrand)?	☐	☐	☐
...utan eget vållande drabbas utomlands (t.ex. skadas vid en jordbävning)?	☐	☐	☐

Till sist några frågor som gäller dig som person

28. Är du idag medlem i någon frivilligorganisation med inriktning mot säkerhet, försvar, internationellt fredsarbete eller social omvårdnad?

- ☐ Ja
☐ Nej
☐ Vet ej

29. Skulle du kunna tänka dig att själv aktivt hjälpa till – ”vara en resurs” – om din hemort skulle drabbas av en allvarlig störning, t ex en stor olycka, naturkatastrof eller liknande?

- ☐ Ja
☐ Tveksam
☐ Nej
☐ Har inte funderat på detta

30. Är du i huvudsak för eller mot Sveriges medlemskap i Europeiska unionen (EU)?

- ☐ I huvudsak *för* Sveriges medlemskap
☐ I huvudsak *mot* Sveriges medlemskap
☐ Ingen åsikt

31. Hur många år har du gått i skola?

- ☐ 9 år eller mindre
☐ 10-12 år
☐ 13 år eller mer

32. Vilket av våra politiska partier sympatiserar du mest med idag?

- ☐ Centerpartiet (C)
☐ Folkpartiet (FP)
☐ Kristdemokraterna (KD)
☐ Moderata samlingspartiet (M)
☐ Socialdemokraterna (S)
☐ Vänsterpartiet (V)
☐ Miljöpartiet de gröna (MP)
☐ Sverigedemokraterna (SD)
☐ Annat parti
☐ Inget
☐ Vill inte svara

33. Hur stort är ditt intresse för följande frågor i Sverige idag?

	Mycket stort	Ganska stort	Ganska litet	Mycket litet
Arbetsmarknadsfrågor	☐	☐	☐	☐
EU-samarbetet	☐	☐	☐	☐
Skola och utbildning	☐	☐	☐	☐
IT-frågor rörande integritet och personlig frihet	☐	☐	☐	☐
Samhällsskydd och beredskap	☐	☐	☐	☐
Hälsa, sjukvård och omsorg	☐	☐	☐	☐
Polis och rättsväsende	☐	☐	☐	☐
Sveriges försvar	☐	☐	☐	☐
Sveriges utrikespolitik	☐	☐	☐	☐
Klimatfrågor	☐	☐	☐	☐

Bilaga 2: Sammanfattning av den Finländska opinionsstudien 2014

I en av Planeringskommissionen för försvarsinformation (PFI) utförd intervjuundersökning har medborgarnas åsikter efterfrågats om den finska utrikes-, säkerhets- och försvarspolitik. Med fanns också frågor om EU:s åtgärder för att lösa krisen i Ukraina och Finlands agerande i samband med krisen i Ukraina, faktorer som påverkar säkerheten och känslan av trygghet i Finland och hur säkerheten kommer att utvecklas under de kommande fem åren samt faktorer som orsakar oro. Intervjuerna gjordes under september och oktober 2014.

I PFI:s opinionsmätning år 2014 finns det stora förändringar i resultaten i några frågor jämfört med fjolåret. I ett flertal frågor har åsikterna följts under flera år. De ändringar som skett i åsikterna kan man bäst följa med hjälp av tidsserierna.

En förhöjning av försvarsanslagen önskas

Över hälften, 56 procent (32 procent år 2013) vill att försvarsanslagen höjs. En tredjedel, 36 procent (51 procent år 2013), vill hålla dem på den nivå de har nu och endast sex procent (14 procent år 2013) vill att anslagen ska sänkas.

Den fråga som gäller försvarsanslagen har ställts sedan år 1964, och detta är andra gången som över hälften vill att anslagen ska höjas. Första gången detta skedde var år 1970.

Det militära läget i Finlands närområden ses som mera hotfullt

Nästan hälften, 46 procent, upplever att det militära läget i Finlands närområden är hotfullare under de kommande tio åren än i dag. År 2011 var endast en femtedel, 21 procent, av denna åsikt. Att läget är likadant som i dag anser 46 procent (70 procent år 2011).

Utvecklingen i Ryssland oroar

Tre fjärdedelar, 75 procent, anser att utvecklingen i Ryssland ger anledning till oro i framtiden. År 2013 var under hälften, 42 procent, av denna åsikt.

Det upplevs att Finlands möjligheter att försvara sig har försvagats

Två tredjedelar, 63 procent, upplever att Finlands försvarsmöjligheter är svaga, om Finland skulle råka in i ett krig med konventionella vapen. År 2013 var hälften, 51 procent, av denna åsikt.

Understödet för militär alliansfrihet har försvagats – understödet för ett Nato-medlemskap har ökat

En tredjedel, 34 procent, är av åsikten att Finland borde sträva efter att alliera sig militärt (25 procent år 2013) och 58 procent anser att Finland borde hålla sig militärt alliansfritt (67 procent år 2013).

En knapp tredjedel, 30 procent, är av åsikten att Finland borde sträva efter att bli medlem i Nato (21 procent år 2013). Sex av tio anser att Finland inte borde sträva efter att bli medlem i Nato (70 procent år 2013).

Finland har agerat väl i samband med krisen i Ukraina - Europeiska unionen har agerat sämre

Över hälften, 57 procent, är av den åsikten att Finland har agerat väl i samband med krisen i Ukraina. En tredjedel, 34 procent, anser att Finland har agerat dåligt.

Över hälften, 57 procent, är av den åsikten att Europeiska unionen har agerat dåligt när det gäller att lösa krisen i Ukraina. En dryg tredjedel, 37 procent, anser att EU har agerat väl.

Undersökningens resultat går att hämta i sin helhet på följande plats:

[Finländarnas åsikter om Finlands utrikes-, säkerhets- och försvarspolitik 2014](#)

Bilaga 3: Sammanfattning av den Norska opinionsstudien 2014

En liknande undersökning om opinionsläget som den som görs i Sverige och Finland görs även i Norge. Den norska undersökningen genomförs på uppdrag av Folk og Forsvar. Frågorna handlar om inställning och kunskap om det norska försvaret dvs. det är en något smalare inriktning på den undersökningen jämfört med motsvarande undersökning i Sverige och Finland. Undersökningen genomfördes som en webbenkät under maj 2014 och målgruppen var personer över 18 år.

Ungefär 80 procent anser att Norge bör ha ett militärt försvar. Detta är i nivå med resultaten från de senaste årens undersökningar. Män och personer över 35 år vill i högre grad än kvinnor och personer under 35 år ha ett militärt försvar.

På frågan om varför Norge bör ha ett militärt försvar är det flest som svarar att det är för att försvara Norge om det blir angripet (66 procent) samt att det är fredsbevarande och förebyggande (64 procent). Även i undersökningen 2013 var det dessa två svarsalternativ som ansågs viktigast för att motivera varför det ska finnas ett militärt försvar.

Nästan 70 procent vill behålla värnplikten medan 20 procent tycker det motsatta. Det är fler kvinnor än män som vill behålla värnplikten detsamma gäller för personer över 35 år jämfört med de under 35 år.

Drygt 50 procent anser att kvaliteten på det norska försvaret är mycket eller ganska god, en tredjedel tycker varken eller och ca 10 procent tycker kvaliteten är dålig. Det finns inga direkta skillnader mellan män och kvinnor och inte heller mellan olika åldersgrupper.

76 procent anser att Norge ska försvara sig om landet blir angripet även om utgången är osäker. Det är fler män och äldre personer som anser detta jämfört med kvinnor och yngre personer.

Om Norge skulle bli angripet är nästan 70 procent beredda att själva vara villiga att delta i försvaret med de uppgifter som kan anses lämpliga för respektive person. Det är fler män och personer över 23 år som anser detta i förhållande till kvinnor och personer mellan 18 och 22 år.

Undersökningens resultat går att hämta i sin helhet på följande plats:

[Folk og Forsvar Meningsmaling 2014](#)

